

SISÄLLYSLUETTELO

Ympäristölautakunta pöytäkirja 03.12.2020

Pöytäkirjan kansilehti	1
1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
2 § Pöytäkirjan tarkastajien valinta	4
3 § Selostukset, apulaiskaupunginjohtajan tiedotusasiat	5
4 § Ympäristölautakunnan alaisen toiminnan käyttösuunnitelma vuodelle 2021	6
- Käyttösuunnitelma vuodelle 2021, Ympäristölautakunnan alainen toiminta	8
5 § Eläinlääkäreiden eläinlääkintähuoltolain 19 § mukaisten palkkioiden enimmäismäärän vahvistaminen vuodelle 2021	22
6 § Ötökkäteemavuoden 2020 loppuraportointi	24
8 § Ympäristöluvan muutoshakemus / Purkupiha Oy, Vantaan kierrätyslaitos, Degermosantie 6, 01760 Vantaa	27
- Sijaintikartta	44
9 § Lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle ympäristölupahakemuksesta / Romu Keinänen Oy, Degermosantie 4, Vantaa / KRA	45
10 § Etelä-Suomen aluehallintoviraston selvityspyyntö kanteluun liittyen	50
11 § Teettämisuhan asettaminen rottahaitta-asiassa	52
12 § Uhkasakon asettaminen elintarvikelain 55 § mukaisen määräyksen tehostamiseksi	53
- Elintarvikelain 55 § mukainen määräys	56
- Oiva-raportti 28.10.2020	60
13 § Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2020-2024, päivitys vuodelle 2021	65
- LIITE 1: Terveystensuojelulain valvontasuunnitelma 2020-2024, päivitys vuodelle 2021	67
- Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2020-2024, päivitys vuodelle 2021	68
Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus 30 vrk	115
Muutoksenhakuohje 5. Valitus Helsingin hallinto-oikeudelle terveystensuojelulain/ elintarvikelain/ kuluttajaturvallisuuslain nojalla tehdystä päätöksestä	117
Muutoksenhakuohje 8. Valitus Vaasan hallinto-oikeudelle ympäristönsuojelulain nojalla tehdystä pätöksestä	119
Muutoksenhakuohje 8.1 Valitus Vaasan hallinto-oikeudelle ympäristönsuojelulain mukaisesta muusta, kuin lupapäätöksestä	121
Muutoksenhakuohje 10. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto	123

Ympäristölautakunnan kokous

Aika 3.12.2020 klo 17.00-19.18

Paikka Teams

Osallistujat

Jäsenet	Läsnä	Varajäsenet	Läsnä
Rautavaara Maija, puheenjohtaja	x (etäyhteydellä)	Gilbert Olga	
Mölsä Jukka, varapuheenjohtaja	x (etäyhteydellä)	Suensalmi Jouko	
Weckman Markku	x (etäyhteydellä)	Ellonen Antti	
Leppänen Janne	x (etäyhteydellä)	Lepistö Matti	
Ruotsalainen Susanna	x (etäyhteydellä)	Puusa- Ruohonen Hannele	
Lepistö Matti	x (etäyhteydellä)	Karhunen Anneli	
Kiljunen Kimmo	x (etäyhteydellä)	Hilden Joni	
Vesa Tiina	x (etäyhteydellä)	Pääkkönen Taru	
Salasto Riitta	x (etäyhteydellä)	Kalliokanerva Marjo	
Tuormaa Ismo	x (etäyhteydellä)	Saari Kari	
Liinakoski Eija	x (etäyhteydellä)	Parkkima Marja	
Mäkinen Marja-Vuokko	x (etäyhteydellä)	Joensuu Juho	
Jääskeläinen Jari	x (etäyhteydellä)	Tilander Liisa	
Kaupunginhallituksen edustaja		Kaupunginhallituksen varaedustaja	
Niikko Mika	x (etäyhteydellä)	Kärki Niilo	
Nuorisovaltuuston edustaja		Nuorisovaltuuston varaedustaja	
Tuomainen Anni	x (etäyhteydellä)	Parkkonen Santeri	
Muut osallistujat			Läsnä
Penttilä Hannu, apulaiskaupunginjohtaja			-
Rautalahti Katariina, ympäristöjohtaja			x (etäyhteydellä)
Laine Tarja, kaupunkisuunnittelujohtaja			-
Hohti Jonna, talous- ja hallintojohtaja, apulaiskaupunginjohtaja vs.			x (etäyhteydellä)
Hiltunen Kirsi, 1. kaupungineläinlääkäri			x (etäyhteydellä)
Hamari Milla, viestintäpäällikkö			x (etäyhteydellä)

Rantataro Maarit, johtava ympäristötarkastaja		x (etäyhteydellä)
Eeva Somerkoski, ympäristötarkastaja	§:t 1-3 klo 17.00-17.41	x (etäyhteydellä)
Teerikangas Jenny, ympäristötarkastaja		x (etäyhteydellä)
Lunden Pyry, ympäristötarkastaja	§:t 1-12 klo 17.00-19.16	x (etäyhteydellä)
Lahtinen Sonja,	§:t 1-3 klo 17.00-18.00	x (etäyhteydellä)
Pasanen Eija, lautakunnan sihteeri, pöytäkirjanpitäjä		x (etäyhteydellä)

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Maija Rautavaara

Pöytäkirjanpitäjä Eija Pasanen

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 7.12.2020, Ympäristökeskus, Pakkalankuja 5, 01510 Vantaa

Jääskeläinen Jari

Mäkinen Marja-Vuokko

Pykälät 5 ja 8, tarkastettiin ja hyväksyttiin kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 10.12.2020 Vantaan kaupungin internetsivuilla <http://paatokset.vantaa.fi>

1 § **Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**

Ympäristölautakunta 3.12.2020 § 1

Apulaiskaupunginjohtajan vs. esitys:

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi. Kirjataan läsnäolijat.

Päätös:

Todettiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi. Kirjattiin läsnäolijat.

2 § Pöytäkirjan tarkastajien valinta/

Ympäristölautakunta 3.12.2020 § 2

Apulaiskaupunginjohtajan vs. esitys:

Päätetään,

- a) valita pöytäkirjantarkastajat ja
- b) että pöytäkirjantarkastajat tarkastavat pöytäkirjan ma 7.12.2020 klo 14.00 mennessä.

Päätös:

Päätettiin,

- a) valita pöytäkirjantarkastajiksi Jari Jääskeläinen ja Marja-Vuokko Mäkinen.
- b) että pöytäkirjantarkastajat tarkastavat pöytäkirjan ma 7.12.2020 klo 14.00 mennessä.

3 § Selostukset, apulaiskaupunginjohtajan tiedotusasiat/

80/00.02.02.00/2015

1. Ympäristöasiantuntija Sonja Lahtinen selostaa asiaa 6, " Ötökkäteemavuoden 2020 loppuraportointi".
2. Ympäristötarkastaja Eeva Somerkoski selostaa asiaa 7, "Ympäristönsuojelulain 186 §:n mukainen kirjallinen vireillepano meluhaitta-asiassa / VTK Kiinteistöt Oy ja Delian Oy, Vantaan Vauhtikeskuksen toiminta-alue, Kiila".
3. Ympäristötarkastaja Jenny Teerikangas selostaa asiaa 8, "Ympäristöluvan muutoshakemus / Purkupiha Oy, Vantaan kierrätyslaitos, Degermosantie 6, 01760 Vantaa".
4. Ympäristötarkastaja Pyry Lundén selostaa asiaa 9, "Lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle ympäristölupahakemuksesta / Romu Keinänen Oy, Degermosantie 4, Vantaa".
5. 1. kaupungineläinlääkäri Kirsi Hiltunen selostaa asiat 10-12, " Etelä-Suomen aluehallintoviraston selvityspyyntö kanteluun liittyen", " Teettämisuhan asettaminen rottahaitta-asiassa" ja Uhkasakon asettaminen elintarvikelain 55 § mukaisen määräyksen tehostamiseksi".

Ympäristölautakunta 3.12.2020 § 3

Apulaiskaupunginjohtajan vs. esitys:

Merkitään tiedoksi asiantuntijoiden ja esittelijöiden selostukset sekä apulaiskaupunginjohtajan tiedotusasiat.

Käsittely:

Lisättiin kohta 6. Talous- ja hallintojohtaja, kaupunkisuunnittelujohtaja vs, apulaiskaupunginjohtaja vs. Jonna Hohti selosti asiaa 4. "Ympäristölautakunnan alaisen toiminnan käyttösuunnitelma vuodelle 2021".

Päätös:

Merkittiin tiedoksi asiantuntijoiden ja esittelijöiden selostukset. Apulaiskaupunginjohtajan tiedotusasioita ei ollut.

VD/9259/02.01.00.00/2020

HP, JH

Käyttösuunnitelman tarkoitus

Kaupunkiympäristön toimiala laatii käyttösuunnitelman lautakuntien päätöksenteon perusteeksi. Käyttösuunnitelman tavoitteena on toimeenpanna ja saavuttaa kaupunginvaltuuston päättämät strategiset ja sitovat tavoitteet. Lautakuntien tehtäväalueittain hyväksymät käyttösuunnitelmat annetaan kaupunginhallitukselle tiedoksi.

Käyttösuunnitelmassa esitetään toimialan talousarvio ja määrärahojen suunniteltu käyttö tehtäväalueittain, tulosalueittain ja yksiköittäin talousarviossa määrätyin rajauksin. Käyttösuunnitelman avulla seurataan toimialan talousarvion toteutumista ja määrärahojen käyttöä. Käyttösuunnitelma vastaa kaupunginvaltuuston hyväksymää talousarviota.

Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi 16.11.2020 talousarvion vuodelle 2021, taloussuunnitelman vuosille 2022–2024 ja talousarvion sitovat tavoitteet vuodelle 2021. Vuoden 2021 sitovat tavoitteet valmisteltiin huomioiden vuosien 2018–2021 valtuustokauden strategia. Valtuustokauden strategia hyväksyttiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 11.12.2017.

Kaupunkiympäristön toimiala on kirjannut toimialaa koskevat sitovat tavoitteet sekä muut toiminnan keskeiset tavoitteet vuoden 2021 tuloskortilleen. Lautakuntien alaisten palvelualueiden tuloskortit vuodelle 2021 käsitellään ja hyväksytään lautakunnissa.

Kaupunkiympäristön toimialan talousarvio hyväksyttiin 16.11.2020 pidetyssä kaupunginvaltuuston kokouksessa. Päätöksen mukaisesti kaupunkiympäristön tuottotavoite kasvoi 5,25 milj. euroa ja toimintakulujen määräraha aleni 2,088 milj. euroa verrattuna lautakunnissa syyskuussa hyväksytyihin esityksiin. Toimintakulujen vähennys sisältää 2,75 milj. euron lisäsäästöt sekä palkkaratkaisun mukaiset 662 400 euron henkilöstömenolisäykset.

Talousarvion 2021 toimeenpano

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 16.11.2020 pidetyssä kokouksessa talousarvion vuodelle 2021. Käyttösuunnitelma vuodelle 2021 vastaa kaupunginvaltuuston hyväksymää talousarvioesitystä.

Käyttösuunnitelman 2021 määrärahojen sitovuustasot ympäristölautakunnan alaisessa toiminnassa:

Talousarviokohta 14 7 Ympäristölautakunta bruttoyksiköt:

Ympäristölautakunta ja Ympäristökeskus (osana kaupunkirakenne ja ympäristö- palvelualueetta)

Sitovuus: Tulot ja menot

Uusi Vantaa

Käyttösuunnitelmassa ei ole huomioitu Uusi Vantaa – organisaatiomuutokseen liittyviä lautakuntarakennemuutoksia. Uusi lautakuntarakenne astuu voimaan 1.6.2021, jonka jälkeen talousarvio käsitellään uudelleen.

Raportointi

Toimiala raportoi lautakunnille talousarvion ja strategisten tavoitteiden toteuttamisesta vuosikolmanneksittain. Lautakuntien raporteista toimitetaan vuosikolmanneksittain kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle katsaus talousarvion toteutumisesta taloussuunnittelun ohjeiden mukaisesti.

Ympäristölautakunta 3.12.2020 § 4

Apulaiskaupunginjohtajan vs. esitys:

Päätetään

- a) hyväksyä ympäristölautakunnan alaisen toiminnan käyttösuunnitelman vuodelle 2021
- b) hyväksyä vuoden 2021 tulokortit ympäristölautakunnan osalta.

Päätös:

Päätettiin apulaiskaupunginjohtajan esityksen mukaisesti.

Liitteet:

- Käyttösuunnitelma vuodelle 2021, ympäristölautakunnan alainen toiminta

Täytäntöönpano: talousohjaus, Matti Ruusula, Päivi Kandolin

Muutoksenhakuohje: 10. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Talous- ja hallintojohtaja Jonna Hohti, 0445 497 991,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

KÄYTTÖ- SUUNNITELMA 2021

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA
3.12.2020

SISÄLLYSLUETTELO

14 KAUPUNKIYMPÄRISTÖ	3
14 7 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA YHTEENSÄ	7
14 74 Ympäristölautakunta	8
14 76 Ympäristökeskus (osana Kaupunkirakenne ja ympäristö -palvelualue) .	9

LIITTEET

Liite 1: Kaupunkiympäristön tulokortti

Liite 2: Kaupunkirakenne ja ympäristö tulokortti

Julkaisija

Vantaan kaupunki

12/2020

Kaupunkiympäristö/Yhteiset palvelut

Kansikuva: Tikkurilan tori ja kirkkotyömaa, Sakari Manninen

14 KAUPUNKIYMPÄRISTÖ

Käyttösuunnitelma (1.000 €) HSY mukana	TP 2019	KS 2020	TA 2021	KS 2021	Muutos TA-KS	Muutos -%
MYYNTITUOTOT	20 254	24 046	24 030	24 030	0	0
MAKSUTUOTOT	39 934	21 214	21 291	22 041	-750	4
TUET JA AVUSTUKSET	248	50	130	130	0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	210 240	240 877	245 584	250 084	-4 500	2
TOIMINTATUOTOT	270 676	286 187	291 034	296 284	-5 250	2
HENKILÖSTÖKULUT	-30 340	-34 542	-34 192	-34 809	617	2
PALVELUJEN OSTOT	-93 545	-115 616	-106 650	-105 011	-1 639	-2
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-22 090	-23 331	-23 961	-23 971	11	0
AVUSTUKSET	-73	-104	-237	-159	-78	-33
MUUT TOIMINTAKULUT	-77 653	-86 934	-92 308	-91 309	-999	-1
TOIMINTAKULUT	-223 702	-260 526	-257 347	-255 259	-2 088	-1
TOIMINTAKATE	46 975	25 661	33 687	41 025	-7 338	22

Vantaan kaupungille laaditaan vuoden 2020 loppuun mennessä tuottavuus- ja kasvuohjelma, jonka tavoitteena on tasapainottaa kaupungin käyttötalous viimeistään vuonna 2023. Jotta tuottavuus-, kasvu- ja tasapainottamistoimenpiteet voidaan aloittaa jo vuonna 2021, on talousarviossa kaupunginhallituksen neuvottelujen jälkeen osoitettu kullekin toimialalle vuotta 2021 koskevia lisämuutoksia. Kaupunkiympäristön toimialan osalta lisämuutoksena on toimintakatteen parantaminen 3,2 milj. eurolla toimintatuloja lisäämällä ja toimintakuluja vähentämällä. Kaupunkiympäristön alla oleva toimenpide-erittely pitää sisällään myös kehysvaiheen 2,0 milj. euron säästövelvoitteen toimenpiteet. Toimintatulojen kasvu ja toimintakulujen vähennys on kohdistettu talousarviossa seuraaville palvelualueille: kiinteistöt ja tilat, kaupunkirakentaminen, kadut ja puistot ja tilakeskus. Toimialan käyttösuunnitelmassa tulolisäys ja menovähennys tullaan tarkentamaan ja kohdistamaan oikeille palvelualueille.

Kaupunkiympäristön toimialan toimintakuluja vähennetään seuraavilla toimenpiteillä. Yhteiset palvelut: palveluostojen rajoittaminen, koulutusmäärärahojen karsinta ja harkinta henkilöstömenoissa 250 000 euroa. Kaupunkirakenne ja ympäristö: palveluostojen rajoittaminen, koulutusmäärärahojen karsinta ja harkinta henkilöstömenoissa 150 000 euroa. Kiinteistöt ja tilat: vähennetään rakennusten kunnossapitotöitä 600 000 euroa, vähennetään pihojen varusteiden ja kasvillisuuden hoitoa 200 000 euroa sekä palveluostojen

rajoittaminen, koulutusmäärärahojen karsinta ja harkinta henkilöstömenoissa 800 000 euroa. Kadut ja puistot. luovutaan yksityisteiden kunnossapidosta ja korjausavustuksista 300 000 euroa sekä palveluostojen rajoittaminen, koulutusmäärärahojen karsinta ja harkinta henkilöstömenoissa 900 000 euroa.

Tuloja lisätään seuraavilla toimenpiteillä. Kaupunkirakenne ja ympäristö: rakennusvalvontatulot 200 000 euroa sekä muut taksankorotukset 70 000 euroa. Kiinteistöt ja tilat: kaupunkimittauksen taksojen korotus 150 000 euroa. Kadut ja puistot: maanläjitysmaksut 700 000 euroa, lumenläjitysmaksut 350 000 euroa, pysäköintivirhemaksun korotus 100 000 euroa, maksullisen pysäköinnin pysäköintimaksun korotus ja liityntäpysäköintimaksu 300 000 euroa sekä muut taksankorotukset 100 000 euroa.

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kaupunkiympäristön toimiala vastaa kaupunkisuunnittelulautakunnalle ja sen rakennuslupajaostolle, tekniselle lautakunnalle sekä ympäristölautakunnalle kuuluvien asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta. Vuoden 2021 talousarvio on valmisteltu tämän organisaatorakenteen mukaisena, vaikka toimialan lautakuntarakenne muuttuu kesken talousarviovuotta Uusi Vantaa - organisaatiouudistuksen astuessa täysimääräisesti voimaan 1.6.2021. Tämän jälkeen toimialan luottamushenkilöpäätökset tehdään kaupunkiympäristölautakunnassa ja sen lupajaostossa sekä kaupunkitilalautakunnassa.

Toimialan tehtävänä on edistää Vantaan kestävästä kasvusta ja kaupunkikehitystä monin tavoin lähtien kaavoituksen, maankäytön, liikenteen ja julkisen kaupunkitilan suunnittelusta sen rakentamiseen, ylläpitoon ja valvontaan saakka. Toimiala vastaa myös ympäristönsuojelusta ja ympäristöterveydenhuollosta, maa- ja asuntopolitiikasta sekä kaupungin toimitiloista.

Kaupunkiympäristön toimialaan kuuluvat katujen ja puistojen, kaupunkirakenteen ja ympäristön sekä kiinteistöjen ja tilojen palvelualueet. Lisäksi toimialalla on yhteiset palvelut, joka vastaa keskitetysti toimialan vastuulla olevista talous- ja hallintopalveluista ja muista tukipalveluista sekä kaupunkiympäristön tulevaisuushankkeista, ja kuntalaisten vuorovaikutusmahdollisuuksista. Toimiala on tiiviissä yhteistyössä Helsingin seudun liikenteen (HSL) ja Helsingin seudun

ympäristöpalveluiden (HSY) kanssa, jotka tuottavat vantaalaisille joukkoliikenteen, vesi- ja jätevesihuollon, kierrätyksen ja ympäristöseurannan palveluita.

Taloussuunnitelmakauden keskeisimpänä toimintaympäristön muutoksena voidaan pitää keväällä 2020 alkaneen maailmanlaajuisen koronaviruspandemian vaikutuksia talouteen ja sen kautta yritysten investointihalukkuuteen ja kaupungin kasvuun. Kaupungin heikentynyt taloustilanne edellyttää mittavia säästöjä niin kaupungin investoinneista kuin käyttötalousmenoistakin. Kaupunkiympäristön toimialalla tämä tarkoittaa vuonna 2021 noin 12 milj. euron investointisäästöjä toimitilojen ja katujen ja puistojen rakentamisesta. Käyttötalousmenoista toimiala säästää vuoden 2020 tapaan noin 2 milj. euroa. Toimialan kaikki maksut ja taksat arvioidaan vuoden 2021 aikana.

Vantaan ratikan suunnittelu etenee. Kaupungin kasvun veturina hanke toimii sijoituksena pitkälle tulevaisuuteen tuoden mukanaan investointeja, työllisyyttä ja hyvinvointia piristämällä reitin varren alueiden kaupunkikehitystä. Vantaan ratikka tukee myös Vantaan hiilineutraaliustavoitetta vuonna 2030. Ratikan yleissuunnitelma hyväksyttiin syksyllä 2019 ja kaupunginvaltuusto päätti, että toteutukseen tähtäävä suunnittelu käynnistetään siten, että rakentamisesta voidaan päättää vuonna 2023. Ratikkareitin varrelle valmistellaan parhaillaan kaavarunkoa, jolla maankäytön potentiaalia reitin varrella tarkennetaan. Valtio on MAL-sopimuksessa sitoutunut Vantaan ratikan suunnittelukustannuksiin 30 prosentilla (6,1 milj. euroa).

Neuvottelutulos uudesta Helsingin seudun MAL-sopimusta saavutettiin kesällä 2020. Sopimus tulee voimaan, kun seudun kunnat ja valtioneuvosto ovat hyväksyneet sen. Sopimuksessa Vantaan asuntotuotantotavoite on 2 640 asuntoa vuodessa. Asuntoasemakaavoitustavoite neljää vuotta kohti on Vantaan osalta yhteensä 960 200 k-m². Asumiselle ja kaavoitukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista haastaa asuntorakentamisen kiristynyt rahoitustilanne. Tästä huolimatta etenkin Tikkurilan, Aviapoliksen ja Myyrmäen keskustoissa rakentamisen ennustetaan jatkuvan viime vuosien tapaan voimakkaana ja monia rakentamishankkeita on vireillä.

Myönteisen erityiskohtelun (MEK) ohjelma kytketään valtion osin rahoittamaan Lähiöohjelmaan. Näillä määrärahoilla toimiala tehostaa alueiden julkisen kaupunkitilan kunnossapitoa ja kohentaa turvallisuutta. Syksyn 2020 aikana pilotoidaan osallistuvaa budjetointia Martinlaakson ja Hakunilan alueilla, missä

asukkaat saavat ideoida ja äänestää 50 000 euron käytöstä aluetta kohti. Eniten ääniä saaneet ehdotukset toteutetaan vuonna 2021. Toimintamalli laajennetaan muillekin MEK-alueille.

MATTI-maankäytön toimintamalli ja tietojärjestelmä on otettu kokonaisuudessaan toimialalla käyttöön, mikä sujuvoittaa prosesseja sekä kannustaa yksikkörajoja ylittävään yhteistyöhön ja yhteiseen kehittämiseen. Varsinainen MATTI-hanke on päättynyt ja on siirrytty jatkuvan kehittämisen vaiheeseen. Prosessit tehostuvat ja tiedonkulku paranee toimialalla.

Toimialan keskeiset tavoitteet

Toimialan tulokortti on laadittu edistämään valtuustokauden strategian 2018–2021 mukaisia päämääriä. Tulokortti tukee strategiaa erityisesti talouden vahvistamisen ja lähiluontoa vaalien tiivistyvän kaupunkirakenteen näkökulmista. Toimialan tavoitteiden toteutumisen suurin riski on yleinen taloudellinen kehitys ja sen mahdolliset seurannaisvaikutukset rakennusallalle. Tämä vaikuttaa laajasti toimintaan - erityisesti maanmyyntitavoitteisiin ja sitä kautta asuntotuotantoon.

Toimialan keskeiset tavoitteet ovat seuraavat:

- Kaupunki saa maanmyyntivoittoja ja sopimuskorvauksia yhteensä 44 milj. euroa vuonna 2021.
- Kaupunkia rakennetaan ensisijaisesti kaupungin maalle.
- Vantaa on hiilineutraali vuonna 2030.
- Kestävät liikkumismuodot kasvavat.
- Vantaan ratikkakaupungin suunnittelu etenee.
- MAL-tavoitteet toteutuvat.
- Valmistuvien pientaloasuntojen määrä on 400 vuodessa.
- Toimitilat ovat teknisesti kunnossa ja sisäilmaolosuhteet ovat vaatimusten mukaisia.
- Tikkurilan toimitalohanke etenee.
- Vanhojen keskustojen ja lähiöiden kehittäminen edistyy. Jokaiselle suuralu- eelle laaditaan kehittämissuunnitelmat ja avainprojektit. Suuralueille nimetään omat vastuuhenkilöt. Projektien edistymistä raportoidaan osavuosikatsausten yhteydessä.

14 7 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA YHTEENSÄ

Vastuuhenkilö: Hannu Penttilä

Toimielin: Ympäristölautakunta

Puheenjohtaja: Maija Rautavaara

Käyttösuunnitelma (1.000 €)	TP 2019	KS 2020	TA 2021	KS 2021	Muutos TA-KS	Muutos -%
MAKSUTUOTOT	661	633	700	700	0	0
TUET JA AVUSTUKSET	39					
MUUT TOIMINTATUOTOT	0					
TOIMINTATUOTOT	701	633	700	700	0	0
HENKILÖSTÖKULUT	-2 701	-2 702	-2 750	-2 761	11	0
PALVELUJEN OSTOT	-541	-631	-530	-641	111	21
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-54	-60	-58	-69	11	18
AVUSTUKSET			-133	-55	-78	-59
MUUT TOIMINTAKULUT	-480	-490	-477	-479	1	0
TOIMINTAKULUT	-3 776	-3 884	-3 948	-4 004	56	1
TOIMINTAKATE	-3 075	-3 251	-3 248	-3 304	56	2

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Ympäristölautakunnan alaiseen toimintaan kuuluvat bruttobudjetoituina yksiköinä ympäristölautakunta ja ympäristökeskus (osana kaupunkirakenne ja ympäristö - palvelualue).

14 74 Ympäristölautakunta

Käyttösuunnitelma (1.000 €)	TP 2019	KS 2020	TA 2021	KS 2021	Muutos TA-KS	Muutos -%
HENKILÖSTÖKULUT	-31	-51	-26	-26	0	0
PALVELUJEN OSTOT	-5	-9	-6	-6	0	0
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-0	-1	-1	-1	0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-0	-1	-1	-1	0	0
TOIMINTAKULUT	-37	-63	-33	-33	0	0
TOIMINTAKATE	-37	-63	-33	-33	0	0

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Ympäristölautakunta toimii kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain tarkoittamana kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena, ulkoilulain tarkoittamana kunnan leirintäalueviranomaisena, terveydensuojelulain tarkoittamana terveydensuojeluviranomaisena, elintarvikelain tarkoittamana valvontaviranomaisena, tupakkalain tarkoittamana kunnan valvontaviranomaisena, lääkelain nikotiinivalmisteiden vähittäismyynnin valvonnasta vastaavana kunnallisena viranomaisena ja kunnallisesta eläinlääkintähuollosta vastaavana viranomaisena.

14 76 Ympäristökeskus (osana Kaupunkirakenne ja ympäristö -palvelualueetta)

Käyttösuunnitelma (1.000 €)	TP 2019	KS 2020	TA 2021	KS 2021	Muutos TA-KS	Muutos- %
MAKSUTUOTOT	661	633	700	700	0	0
TUET JA AVUSTUKSET	39					
MUUT TOIMINTATUOTOT	0					
TOIMINTATUOTOT	701	633	700	700	0	0
HENKILÖSTÖKULUT	-2 671	-2 651	-2 724	-2 735	11	0
PALVELUJEN OSTOT	-535	-621	-524	-635	111	21
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-53	-59	-58	-68	11	18
AVUSTUKSET			-133	-55	-78	-59
MUUT TOIMINTAKULUT	-480	-489	-477	-478	1	0
TOIMINTAKULUT	-3 739	-3 821	-3 915	-3 971	56	1
TOIMINTAKATE	-3 038	-3 188	-3 215	-3 271	56	2

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Ympäristökeskus huolehtii kunnalle kuuluvista lakisääteisistä ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon tehtävistä. Lisäksi Vantaan kaupungin ympäristökeskus koordinoi ympäristö- ja ilmastotyötä ja kehittää ympäristöjohtamista.

Ympäristökeskuksen tehtävänä on edistää ihmisten elinympäristön terveellisyyttä ja viihtyisyyttä sekä huolehtia luonnon- ja ympäristönsuojelun sekä ilmastotavoitteiden toteutumisesta Vantaalla.

Palvelualueen keskeiset tavoitteet

Ympäristökeskus edistää resurssiviisauden tiekartan toteuttamista ja Hiilineutraali Vantaa 2030 -tavoitteen saavuttamista. Ympäristökeskus ottaa käyttöön Ilmastovahti-työkalun ilmastotavoitteiden seuraamiseksi, ilmastovahdilla seurataan myös kiertotalouden edistymistä sille asetettujen mittareiden mukaan.

Ympäristökeskus valmistelee resurssiviisauden tiekartan päivityksen uudelle valtuustokaudelle. Ympäristökeskus kehittää Vantaan kaupungin ympäristöjohtamista osana esimiestyötä.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Keskeinen tavoite on huolehtia luotettavasti ja laadukkaasti paikallisista viranomaistehtävistä. Luvat, ilmoitukset ja lausunnot valmistellaan tavoiteaikataulussa. Samoin tehdään aktiivisesti yhteistyötä kaupungin muiden toimijoiden ja naapurinkuntien kanssa. Asiakasyhteydenotot hoidetaan mahdollisimman tehokkaasti lainsäädäntöä noudattaen.

Ympäristövalvontaan tulee yhä enenevässä määrin yhteydenottoja, jotka koskevat ympäristössä havaittuja epäkohtia tai poikkeamia. Valvontakohteita on siirtynyt ja siirtymässä valtiolta kunnalle. Lisäksi jätevesien valvontaa tulee tehostaa lainsäädännön määräaikojen umpeuduttua. Sähköinen asiointi lupapalveluissa on uudistumassa ja MATTI-järjestelmää on kehitetty myös ympäristövalvonnan tarpeisiin. Ympäristökeskus osaltaan huolehtii siitä, että puiden hakkuu tapahtuu pesintäkauden ulkopuolella.

Ympäristökeskus on mukana monivuotisessa Horizon2020 -hankkeessa (CIRCulT), jonka tavoitteena on kokeilla ja kehittää innovatiivisia ratkaisuja suljettuun materiaalikiertoon rakennetussa kaupunkiympäristössä. Ympäristökeskus osallistuu päästöttömät työmaat Green Deal -sopimukseen liittyvän toiminnan konseptin ja hankintakriteerien kehittämiseen.

Ötököiden teemavuoden päätyttyä uudeksi lähiluontovuoden teemaksi on alustavasti suunniteltu lintuja.

Selvitään vapaaehtois pohjalta toimivan lähiluontokummitoiminnan käynnistämistä osaksi lähiluonto-oppaiden verkostoa.

Löytöeläinpalvelut kilpailutettiin vuoden 2020 aikana. Uutena palveluntuottajana toimii jatkossa Helsingin eläinsuojeluyhdistys ry (HESY ry). Ympäristökeskuksen käyttämät laboratoriopalvelut kilpailutetaan syksyn 2020 aikana ja uusi sopimuskausi alkaa alkuvuodesta 2021.

Talousarviossa on varattu kaupunginhallituksen 4.5.2020 tekemän päätöksen mukaan avustus Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskus Oy:n tukeen.

Ympäristökeskuksen asiantuntijoiden hyödyntämistä koko toimialalla voimistetaan ja toteutetaan kustannuksia säästävä toimitilaratkaistu.

Pilotoidaan taloyhtiöiden alueellisen energiatehokkuusyhteistyön toimintamallia Koivukylässä ja Myyrmäessä.

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut

Ympäristökeskus	TP 2018	TP 2019	KS 2020	TA 2021
Luvat ja ilmoitukset	251	255	350	300
Tarkastusten määrä	1 657	1 458	1 800	1 800
Eläinlääkärin potilaat	5 431	5 758	5 200	5 500
Ympäristöluvut, -ilmoitukset ja rekisteröinnit	129	80	130	130
Tuotetut asiantuntijapalvelut mm. tarkastukset (kpl)	5 150	5 009	5 100	5 100

Tulokortti 2021

Kaupunkiympäristö

ARVOT:
AVOIMUUS
ROHKEUS
VASTUULLISUUS
YHTEISÖLLISYYS

Turvaamme talouden tasapainon

- Tuottavuus- ja kasvuohjelma toteutuu suunnitelman mukaisesti.
- Kaupunki saa maanmyyntivoittoja ja sopimuskorvauksia yhteensä 44 milj. euroa.
- Kaupunkia rakennetaan ensisijaisesti kaupungin maalle.

Tiivistämme kaupunkia lähiluontoa vaalien

- Vantaa on hiilineutraali kaupunki v. 2030.
- Kestävät liikkumismuodot kasvavat.
- Vantaan ratikkakaupungin suunnittelu etenee.
- Vanhojen keskustojen ja lähiöiden kehittäminen edistyy.
- MAL-tavoitteet toteutuvat.
- Valmistuvien pientalojen määrä.

Lisäämme kaupungin elinvoimaa ja vetovoimaa

- Vantaa on pääkaupunkiseudun nopeimmin kasvava yritys ympäristö.

Edistämme asukkaiden hyvinvointia

- Toimitilat ovat teknisesti kunnossa ja sisäilmaolosuhteet ovat vaatimusten mukaisia.
- Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelman toteuttaminen suunnitelman mukaisesti.

Olemme edelläkävijöitä palvelujen kehittämisessä

- MATTI- jatkokehitystyön jatkuminen ja järjestelmän käytön ja toimintamallin vakiinnuttaminen läpi toimialan.

Johdamme uudistuen ja osallistuen

- Tikkurilan toimitilahanke etenee.
- Kunta 10 kehittämistoimenpiteiden toteuttaminen.
- Monimuotoiset työskentelytavat ja niiden johtaminen kehittyvät.

Tulokortti 2021

Kaupunkiympäristö - Kaupunkirakenne ja ympäristö

ARVOT:
AVOIMUUS
ROHKEUS
VASTUULLISUUS
YHTEISÖLLISYYS

Turvaamme talouden tasapainon

- Kaupungin maamyyntivoitot ja maankäyttösopimuskorvaukset 44 miljoonaa euroa.
- Kaupungin maaomaisuus 50 % asemakaavoitetusta pinta-alasta.
- MATTI-järjestelmän ja -toimintamallin käyttö on vakiinnutettu.

Tiivistämme kaupunkia lähiluontoa vaalien

- Hiilineutraali Vantaa –strategiateema konkretisoituu.
- Resurssiviisaat ja hiilineutraalit alueet - työ valmistuu.
- MAL-tavoitteet toteutuvat
- Vantaan pientaloalueiden kehittämissuunnat ja toimenpiteet.

Lisäämme kaupungin elinvoimaa ja vetovoimaa

- Ratikan kaavarunko ehdotus valmisteilla.
- Kaupunkikeskusten kehittämissuunnat ja avainhankkeet määriteltä.
- Myyrmäen innovaatiokaava vireillä.
- Rakennusjärjestyksen luonnos valmis.

Edistämme asukkaiden hyvinvointia

- Vihertehokkuuskaavamääräys ja pihojen laatu näkyy rakennetussa ympäristössä (vaikuttavuuden seuranta).
- Pyöräilyä ja jalankulkua edistetty asemakaavoituksessa.

Olemme edelläkävijöitä palvelujen kehittämisessä

- Digisuunnitelma päivitetty.
- 5D kaupunkimalli pilotoitu.

Johdamme uudistuen ja osallistuen

- Monimuotoiset työskentelytavat ja niiden johtaminen tukevat työhyvinvointia.
- Kunta10 -kehittämistoimenpiteiden toteuttaminen.
- Katon palvelualueiden poikkihallinnollisten aluetiimien toiminta yhtenäistä.
- Resurssiviisauden tiekartta laadittu valtuustokaudelle 2021 -2024.

5 § Eläinlääkäreiden eläinlääkintähuoltolain 19 § mukaisten palkkioiden enimmäismäärän vahvistaminen vuodelle 2021

VD/VD/9513/01.02.01.00/2020

TL

Vireilletulo ja perustiedot

Kunnaneläinlääkäreiden eläkkeistä säädetään Julkisten alojen eläkelain 81/2016 § 85 viimeisessä momentissa. Kunnaneläinlääkäriin eläkkeen perusteena olevaa työansiota määrättäessä otetaan huomioon kunnan virkatehtävistä suorittamien palkkausetujen lisäksi eläinlääkäriin eläimen omistajilta tai haltijoilta periminä eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 19 §:ssä tarkoitettuina palkkioina mainitun lain 7 §:ssä tarkoitetun kunnan toimielimen vuosittain vahvistama rahamäärä. Rahamäärä ei kuitenkaan saa ylittää kunnaneläinlääkäriin kunnallisessa virkaehtosopimuksessa sovittua, kalenterivuoden alussa voimassa ollutta alimman peruspalkan loppupalkkaa kaksinkertaisena. Jos kunnaneläinlääkäriin palvelussuhde ei jatku koko kalenterivuoden ajan, kunnan vahvistamasta vuotuisesta palkkioiden määrästä otetaan huomioon eläinlääkäriin palvelussuhteen kestoaikaa vastaava osuus. Palkkioiden vahvistamisesta ja sen ajankohdasta sekä loppupalkan muodostumisesta säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Käytännössä kunnaneläinlääkäriin eläke muodostuu kunnan maksamasta palkasta ja eläinten omistajilta perittävistä palkkioista kertyvistä eläkemaksuista. Ympäristölautakunta vahvistaa vuosittain arvion seuraavan vuoden arvioiduista palkkioista, jotka eläinlääkäri perii eläimen omistajilta. Vahvistettujen palkkioiden perusteella työnantaja maksaa lain edellyttämät eläkemaksut.

Keva on 14.10.2020 ilmoittanut vuoden 2021 palkkioiden enimmäismäärän olevan 52528,72 €. Eläinlääkäreille esitetyt summat löytyvät liitteistä 1. Niin sanotuille sopimuseläinlääkäreille (ulkopuoliset päivystäjät) maksetaan eläkepalkkaa päiväpalkkioksi lasketusta palkkiosta.

Päätökset eläinlääkäreiden toimenpidepalkkioiden määrästä on tehtävä 31.12.2020 mennessä. Kunnan monijäsenisen toimielimen tekemä vahvistuspäätös on toimitettava Kevaan 31.1.2021 mennessä.

Ympäristölautakunta 3.12.2020 § 5

Kaupunkisuunnittelujohtajan vs. esitys:

Päätetään

- a) vahvistaa saatujen tietojen perusteella eläinlääkintähuoltolain 19 §:n mukaisten kaupungineläinlääkäreiden eläkepalkkaan laskettavat toimenpidepalkkiot kalenterivuodelle 2021, lautakunnan jäsenille jaetun liitteen mukaisesti ja
- b) että sopimuseläinlääkäreiden päiväpalkkio on 145,91 €

Päätös:

Päätettiin kaupunkisuunnittelujohtajan vs. esityksen mukaisesti.

Tämä pykälä tarkastettiin heti.

Liitteet:

- Eläinlääkäreiden eläinlääkintähuoltolain 19 §:n mukaisten palkkioiden vahvistaminen vuodelle 2020
- Sopimuseläinlääkärit 2020

Täytäntöönpano: Ote henkilöstökeskus
Ote palvelussuhderekisteri@keva.fi

Muutoksenhakuohje: 1. oikaisuvaatimusohje ympäristölautakunnalle

Lisätiedot:
Kirsi Hiltunen 040 724 8590, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VD/259/00.01.04.02/2019

KR/SL

Teemavuoden toiminta

Vantaalla on vietetty vuodesta 2015 lähtien luontoon liittyviä teemavuosia. Teemavuosikäytännön vakiinnuttaminen on kirjattu kaupungin strategiaan vuosille 2018-2021. Näin luodaan, vahvistetaan ja tuetaan vantaalaisten luontosuhdetta, joka on tie kohti vastuullista ja kestävä elämäntapaa.

Teemavuonna 2020 jatkettiin edellisen vuoden ötökkäaihetta, jonka tavoitteena on herättää mielenkiintoa ötököihin, kertoa niiden merkityksestä luonnolle ja parantaa ötököiden elinolosuhteita. Ympäristölautakunta toimi Ötökkävuosi-teemavuoden ohjausryhmänä.

Teemavuoteen osallistui aktiivisesti useita eri kaupungin palveluysiköitä projektin käytännön vetovastuun ollessa ympäristökeskuksella. Teemavuoden monipuoliseen ohjelmaan sisältyivät mm. ötökkäystävällinen piha tai parveke -kilpailu, leikkimielinen Vantaan tunnusötökkä -äänestys, ötökkähotellitalkoita, sekä ötökkäteemaisia luontoretkiä ja elokuvanäytöksiä.

Lähiluonto-oppaat

Keväällä koronatilanteen takia lähiluonto-oppaat eivät pystyneet edellisten vuosien tavoin vetämään retkiä. Oppaat keksivät kuvata kaikkien käyttöön seitsemästä Vantaan lähiluontokohteesta niistä kertovia noin 10 minuuttisia videoita. Luontokohteet valikoituivat eri puolille Vantaata ja ne olivat: Simonkylänpuisto, Mustikkasuonkallio, Tussinkoski, Vehkalanmäki, Tammisto, Kalkkikallio ja Timmermalm.

Syksyllä lähiluonto-oppaat pääsivät aloittamaan retket. Koulu- ja päiväkotiryhmien retkillä tutkittiin läheltä ötököitä ja pohdittiin niiden merkitystä luonnossa. Koululaisretkiä kertyi 35 ja päiväkotiretkiä 7. Syksyn muita tapahtumia olivat maruttojen kanssa tehdyt kaksi sieniretkeä, hyönteishotellitalkoot sekä luontoretki MarjaVerkon kanssa.

Lähiluonto-oppaiden johdolla jättipalsamia kitkettiin kuudesta eri paikasta Vantaalla. Talkookohteina olivat keväällä edellisten vuosien tavoin Vierumäenoja ja Itä-Hakkilan oja, jossa jälkimmäisessä talkoita järjestettiin kahdessa eri kohteessa. Syksyllä talkoitiin neljättä vuotta putkeen Vapaalassa Lammasojalla ja Hämevaarassa Multaojalla. Uutena kohteena oli Viherpuiston Pellaksenoja, johon talkoilupyynnö tuli paikallisilta aktiiveilta. Kesän aikana monet talkoista innostuneet asukkaat kitkivät omatoimisesti jättipalsamia alueeltaan, jotkut jopa järjestivät omia talkoita, mikä onkin ollut lähiluontovuosien tavoitteena.

Avoimet retket

Pääkaupunkiseudun yhteisiä luontoretkiä päästiin järjestämään vasta kesäkuussa. Vantaalla järjestettiin 16 retkeä, joihin osallistui 235 retkeläistä. Ötökkäteema oli vahvimmin esillä Lammaslammen sudenkorentoretkellä, Vehkalanmäen hyönteiskuvausretkellä ja retkellä lasten luontopolulla Soltorpissa.

Ötökkäystävällinen piha tai parveke -kilpailu

Vantaalaisia ja ”vantaamielisiä” kannustettiin tekemään omasta pihastaan tai parvekkeestaan ötökkäystävällinen kilpailun avulla. Kilpailuun osallistuttiin Instagramin kautta tai sähköpostiviestillä.

Kilpailussa esiteltiin noin 60 erilaista pihaa eri puolilta Suomea, mutta pääasiassa Vantaalta. Kilpailua sponsoroiti Kekkila Oy.

Veskipellon niitty ja Vehkalanmäen kunnostus

Kaivokselaan vuonna 2017 perustetun Vaskipellon niittyalueen kasvillisuutta inventointiin kesällä. Aiheesta syntyy Pro gradu -tutkielma, jossa selvitetään, miten hyvin niittykasvillisuuden perustaminen on onnistunut.

Ympäristökeskukseen palkattu Tomi Salin teki kunnostus- ja hoitosuunnitelman Vehkalanmäen täyttömäelle. Maanläjityksen loputtua Vehkalanmäestä on kehittynyt arvokas luontoalue, jossa tavataan muun muassa harvinaista hyönteislajistoa. Kesän aikana Vehkalanmäellä järjestettiin siivoustalkoot ja aloitettiin kunnostustoimet, joissa torjuttiin vieraslajeja ja raivattiin umpeen kasvanutta alaa pensaita ja puita poistamalla. Kunnostettavalle alueelle suunnitellaan luontopolku, jonka pohjatyt tehtiin niin ikään kesän 2020 aikana.

Teemavuoden ohjelma Vantaan eri toimijoilla

Useat Vantaan toimijat jatkoivat ötökkäteemaista ohjelmaansa. Vantaan luontokoulu järjesti keväällä 22 ryhmälle ja syksyllä 26 ryhmälle retkiä, joilla oli ötökkäohjelmaa. Tämän lisäksi luontokoulu järjesti kummiluokilleen ötökkäteemaisia retkiä, joihin oli osallistujia keväällä 10 ryhmää ja syksyllä 16 ryhmää. Luontokoulu tuotti myös etämateriaalia kouluille ja päiväkodeille: 7-osaisessa jatkokertomuksessa Erkki Änkyrimadosta tehtävineen käsiteltiin hajottajien merkitystä.

Tilakeskus osallistui ötököiden auttamistyöhön monipuolisesti esimerkiksi jättämällä kiinteistöjen pihaille lahopuita ja kantoja, tekemällä uusia viherkattoja, perustamalla niittyjä ja hankkimalla kasvilavoja kouluille ja päiväkodeille. Vantaan kaupungin maatilat kylvi kahdelle maisemakukkapellolle hyönteisystävällisiä kasveja.

Koulut ja päiväkodit ovat tehneet ötökkähotelleja, -baareja ja kasvilavoja. Kasvivalintoja on tehty ötököitäkin ajatellen.

Lasten kulttuuripalvelut huomioi teemavuotta asukaspuistoissa pidetyissä kaikille avoimissa hyönteishotellitalkoissa. Taidekaruselli-kerhotoiminnan 7–12-vuotiaille suunnatussa ohjelmassa askarrettiin ötököitä taiteen eri tavoin. Lasten kulttuuripalvelut myös järjesti koko perheen ötökkäaiheisia elokuvanäytöksiä ja nukketeatteriesityksiä. Yhteensä ne keräsivät noin 970 katsojaa.

Julkaisuja ja viestintää

Ötökkävuosi oli esillä vuoden lähes jokaisessa Asukaslehdessä. Teemavuodesta uutisoi myös Helsingin Sanomat ja Vantaan Sanomat. Teemavuoden Facebook-sivulle päivitettiin ajankohtaisia asioita ötökkävuoden tiimoilta, kerrottiin Vantaan luonnosta sekä innostettiin lähiluontotekoihin. Lähiluonnon Facebook-sivusto keräsi uusia seuraajia ja vuoden lopussa seuraajia oli kaikkiaan noin 1 500. Seuraajia osallistettiin toimintaan mukaan leikkimielisellä Vantaan nimikkoötökkäkilpailulla, jossa äänestettiin neljästä eri vaihtoehdosta Vantaalle nimikkoötökkä.

Kadut ja puistot -palvelualueen kehitysinsinööri Taina Suonio kertoi Vantaan ötökkävuodesta noin 300 kuulijalle *Lumoava luonto – tietoa ja toimintaa luonnon monimuotoisuuden hyväksi* –webinaarissa lokakuussa. Taina toi ötökkäasiaa esille myös YLE:n Pelasta pörriäinen -kampanjassa ja Yle Olohuone -tv-ohjelmassa.

Teemavuosien luontoviestinnällä on toivottavasti ja oletettavasti ollut vaikutuksensa siihen, että osallistuvassa budjetoinnissa martinlaaksolaiset halusivat perustaa ötökkäystävällisen kukkaniityn ja lisätä puita, pensaita ja kukkia ympäristössään.

Ympäristölautakunta 3.12.2020 § 6

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:

Merkitään tiedoksi Ötökkäteemavuoden 2020 loppuraportointi.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.

Muutoksenhakuohje: 10. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Sonja Lahtinen, puh. 040 482 0801, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

8 § **Ympäristöluvan muutoshakemus / Purkupiha Oy, Vantaan kierrätyslaitos,
Degermosantie 6, 01760 Vantaa**

VD/1263/11.01.01.00/2016

RT/TJ

ASIA

Ympäristönsuojelulain 39 §:n mukainen muutoshakemus, joka koskee betoni- ja tiilijätteen vuotuisen vastaanotto- ja käsittelymäärän korotusta Vantaan Kiilassa osoitteessa Degermosantie 6, 01760 Vantaa, kiinteistöillä 92-34-2-6.

Hakemus sisältää ympäristönsuojelulain 199 §:n mukaisen pyynnön toiminnan aloittamisesta muutoksenhausta huolimatta.

Ympäristölautakunta 3.12.2020 § 8

Ympäristöjohtajan esitys:

Päätetään antaa seuraava päätös Purkupiha Oy:n Vantaan kierrätyslaitoksen lupahakemuksesta ja toiminnan aloittamisesta muutoksenhausta huolimatta:

HAKIJA

Purkupiha Oy
Meisselikatu 9
15700 Lahti

LAITOS /TOIMINTA JA SEN SIJAINTI

Purkupiha Oy
Vantaan kierrätyslaitos
Degermosantie 6
01760 Vantaa

Vantaan kaupungin Kiilan kaupunginosa (34) kortteli 34002, tontti 6.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAINEN

Toiminta on luvanvarainen ympäristönsuojelulain 27 §:n 1 momentin, liitteen1 ja taulukko 2 kohdan 13 f mukaan.

Toimivaltainen lupaviranomainen on kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ympäristönsuojelulain 34 §:n 2 momentin ja ympäristönsuojeluasetuksen 2 §:n 1 momentin kohdan 12 b ja 12 f mukaan.

TOIMINTAA KOSKEVAT MUUT LUVAT JA SOPIMUKSET

Vantaan kierrätyslaitoksen toiminnalla on Vantaan kaupungin ympäristölautakunnan (9.11.2016 § 14) myöntämä ympäristölupa rakennus- ja purkutoiminnossa sekä teollisuudessa syntyneiden jätteiden laitospäälä ja ammattimäälä käsittelylle.

Kiinteistöllä on Vantaan kaupungin ympäristölautakunnan (17.8.2016 § 5) myöntämä ympäristölupa betoni- ja tiilijätteen vastaanottamiselle, käsittelylle ja hyödyntämiselle maanrakentamisessa.

Kiinteistön vuokrauksesta on Vantaan kaupungin kaupunkisuunnittelulautakunta tehnyt vuokraamispäätöksen 10 vuodeksi kokouksessaan 7.12.2015.

LAITOSALUE JA SEN YMPÄRISTÖ

Laitoksen sijainti ja kaavoitustilanne

Laitos sijaitsee Vantaan Kiilan teollisuusalueella, Helsinki-Vantaan lentoaseman luoteispuolella ja noin 10 km Tikkurilasta luoteeseen. Tuusulan kunnanraja sijaitsee n. 600 metrin päässä koillisessa. Kiinteistön omistaa Vantaan kaupunki ja sen pinta-ala on 1 ha.

Alueella on Vantaan yleiskaava, joka on hyväksytty 17.12.2007 ja tullut voimaan kaikilta osin 13.1.2010. Alue on merkitty yleiskaavassa TT-alueeksi, mikä tarkoittaa ympäristövaikutuksiltaan merkittävien teollisuustoimintojen aluetta. Viereinen metsä on merkitty EV-alueeksi eli suojaviheralueeksi.

Alueella on 17.12.2012 hyväksytty asemakaava. Alue on asemakaavassa merkitty ET-alueeksi. ET-alue on yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialue. Alueelle saadaan sijoittaa vastaanottoaika kierrätettäville jätteille, teollisuus- ja varastotiloja sekä toimistotiloja. Jätteiden käsittely tontilla on sallittu.

Ympäröivä maankäyttö

Alue rajoittuu koillisessa Kehä IV -väylän varaukseen ja idässä Degermosantiehen. Alueen länsi- ja luoteispuolella on metsää ja eteläpuolella ET-alueeksi kaavoitettu vielä rakentamaton tontti.

Alueen koillispuolella tielinjauksen takana on Vantaan Rahtikeskuksen varikkoalue ja itäpuolella entinen Seutulän kaatopaikka, missä nykyisin on Suomen Paalauskeskus Oy:n jätteen vastaanotto ja käsittelylaitos. Alueen eteläpuolella on Vantaan kaupungin romuajoneuvojen varikko Hanskalliontien varressa ja kaakkoispuolella Hanskalliontien toisella puolella toimii Kuusakoski Oy:n metalliromun käsittelylaitos.

Liikenneyhteydet

Liikennöinti alueelle tapahtuu Katriinantieltä, Hanskalliontielle ja siitä edelleen Degermosantielle.

Ympäristön laatu

Ilman laatu

Pääkaupunkiseutu on ilmanlaadultaan puhtaampia metropolialueita Euroopassa. Ilmanlaatu on pääkaupunkiseudulla yleensä melko hyvä, mutta hiukkasten ja typpidioksidin pitoisuudet kohoavat ajoittain haitallisen korkeiksi etenkin vilkkaasti liikennöityjen katujen ja teiden ympäristössä. Paikalliset päästöt näkyvät liikenne- ja pientaloalueilla hiukkasten lukumäärä- ja mustan hiilen mittauksissa.

Degermosantien alueella ilmanlaatuun vaikuttaa Helsinki-Vantaan lentoasema, läheiset teollisuuslaitokset ja tieliikenne.

Maaperän tila

Alueen maaperä koostuu pääasiassa savesta ja siltistä. Alueen eteläosassa on hiekkaa ja keskiosan painanteessa alle metrin paksuinen turvekerros, mikä jatkuu myös etelään.

Vesistön / pohjaveden tila

Toimipaikan läheisyydessä ei ole vesistöjä. Vantaanjoki sijaitsee noin 1700 metrin päässä toiminta-alueesta lounaaseen. Toiminta-alue kuuluu eteläosastaan Katinmäenojan pienvaluma-alueeseen, josta vedet laskevat Vantaanjokeen. Alueella ei ole pintavesiuomia.

Toiminta ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Lähin pohjavesialue on Seutula (0109206), joka sijaitsee noin 1,9 km päässä toiminta-alueesta kaakkoon. Seutula luokitellaan 2-luokan pohjavesialueeksi, muu vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue.

Luonto- ja suojelualueet

Alueen lounaispuolella n. 630 m:n etäisyydellä sijaitsee Luonnonsuojeluohjelmaan kuuluva Vantaanjokilaakso (MAO010010) maisemakokonaisuus.

Alueen länsipuolella n. 1 km päässä sijaitsee yksityinen Katinmäen luonnonsuojelualue (YSA014135). Alueelta n. 1,4 km koilliseen sijaitsee luonnonsuojelualue Gungkärrin pähkinäpensaslehto (LTA201661). Alueen eteläpuolella n. 2,4 km, Viinikanmetsän teollisuusalueen vieressä sijaitsee luonnonsuojelualue Viinikanmetsän jalopuumetsikkö (LTA200676).

Lähimmät muinaisjäännökset ovat alueen lounaispuolella n. 500 m päässä sijaitseva Rauhala ja alueesta itä-kaakkoon n. 900 m:n päässä sijaitseva Sjöskog.

Alueen länsipuolella sijaitsee Koivikon pöllömetsä ja pohjoisessa Kesämetsän korpi. Kesäkyläntien varrella on Kesäkyläntien lohkare ja Degermosan lohkare Degermosantien itäpuolella. Keinotekoisen lammen rannassa on luontaisen oloinen rantaluhta.

Melu ja tärinä

Kierrätyslaitoksen toiminnassa melua aiheutuu alueelle suuntautuvasta liikenteestä, alueen sisäisestä liikenteestä, kierrätysmateriaalien käsittelystä sekä työkoneiden käyntiäänistä. Liikennemäärä kierrätyskeskuksella on keskimäärin arviolta 33 raskasta ajoneuvoa ja 1-5 henkilöautoa päivässä. Liikenteestä ei aiheudu normaalista kaupunkialueesta poikkeavia, merkittäviä melupäästöjä. Kierrätysmateriaalien esilajittelusta ja lastauksesta voi aiheutua kolahduksia eli impulssimaista melua.

Betoni- ja tiilijätteen murskauksesta aiheutuu melua, mutta murskausta ei tehdä päivittäin. Betoni- ja tiilijätteen murskausta suoritetaan maksimikapasiteetilla toimittaessa noin 25 päivää vuodessa. Murskauksen melupäästöjä vähennetään varastokasojen sijoittelulla siten, että murskauslaite sijoitetaan varastokasojen taakse lähimpiin häiriintyviin kohteisiin nähden. Laitoksen ympäristössä tehtiin ympäristöluvan vaatima melumittaus 18.11.2019 lähimmässä häiriintyvässä kohteessa. Mittaustuloksen perusteella betonin murskaustoiminnan aiheuttama päiväajan keskiäänitaso LAeq,7-18 lähimmässä häiriintyvässä kohteessa oli 48 dB. Toiminnan laajentaminen ei kasvata päiväajan keskiäänitasoa.

Kierrätyslaitoksen toiminnasta ei aiheudu merkityksellistä tärinää.

Häiriintyvät kohteet

Lähin asutus sijaitsee laitosalueen länsipuolella reilun 200 metrin etäisyydellä. Lähialueella ei ole päiväkoteja, vanhainkoteja, sairaaloita tai muita häiriintyviä kohteita.

LAITOKSEN TOIMINTA

Yleiskuvaus toiminnasta

Vantaan kierrätyslaitoksessa otetaan vastaan rakennus- ja purkutoiminnassa syntyviä mineraali-, puu- ja metallijätteitä. Jätteet ovat pääosin peräisin yrityksen omilta purku- ja rakennustyömailta, mutta myös muiden toimijoiden jätteitä vastaanotetaan alueelle. Vastaanotetut jätteet esilajitellaan ja toimitetaan jatkojalostukseen tai käsitellään ja toimitetaan hyötykäyttöön. Vastaanotettavia materiaaleja ovat betoni- ja tiilijäte, metalliromu, puu- ja energiajäte sekä rakennus- ja purkujäte. Alueella vuosittain vastaanotettava jätemäärä on enintään 67 500 tn/a.

Alueella työskennellään maanantaista perjantaihin kello 7.00–18.00. Pyhäpäivinä alueella ei työskennellä. Betonin murskausta tehdään arkisin maanantaista perjantaihin klo 8.00–17.00.

Toiminnassa käytetään pyöräkuormaajaa materiaalien siirtoihin ja lastaukseen sekä materiaalinkäsittelykonetta tai kaivinkonetta esilajitteluun ja pulveroijalla varustettuna betonin ja tiilen esikäsittelyyn. Betoni- ja tiilijätteen murskaaminen tehdään liikkuvalla murskauskalustolla. Jätteitä välivarastoidaan pääosin varastokentällä. Sekalainen rakennus- ja purkujäte sekä energiajäte välivarastoidaan hallin sisällä.

Keskeiset tiedot toiminnasta

Tuotteet, tuotanto ja kapasiteetti

Taulukko 1. Vastaanotettavien jätteiden vastaanotto- ja kertavarastomäärät. Suluissa nykyisen ympäristöluvan mukaiset vastaanottomäärät.

Jätelaji	Jäteluokka	Määrä (t/a)	Käsittely, varastointi, suurin kertavarasto	Toimituspaikka
Betoni- ja tiilijäte	17 01 01 17 01 02 17 01 07 10 13 14	49 500 (30 000)	Murskaus, välivarastointi varastokentällä, 15 000 tn	Hyötykäyttö maanrakentamisessa
Puujäte	02 01 07 02 01 99 03 01 01 03 01 05 03 03 01 15 01 03 17 02 01 19 12 07 20 01 38	3 000 (3 000)	Murskaus, välivarastointi varastokentällä, 2500 tn	Purkupiha Oy:n Lahden kierrätyskeskus tai asianmukaiset luvat omaavat laitokset
Metallijätteet	02 01 10 12 01 01-04 15 01 04 16 01 17-18 16 03 03*-04 17 04 01-07 17 04 11 19 01 02 19 10 01-02 19 10 06 19 12 02-03 20 01 40	6 000 (6 000)	Lajittelu, välivarastointi, 1000 tn	Uusiokäyttö, metalliteollisuus
Rakennus- ja purkujäte	17 02 02-03 17 03 01* 17 03 02 17 06 04 17 08 02 17 09 04	6 000 (6 000)	Vastaanotto ja välivarastointi hallissa, 2000 t	Purkupiha Oy:n Lahden kierrätyskeskus tai asianmukaiset luvat omaavat laitokset
Energiajäte	02 01 04 07 02 13 12 01 05 15 01 01-02	3 000 (3 000)	Vastaanotto ja välivarastointi hallissa, 1500 t	Purkupiha Oy:n Lahden kierrätyskeskus tai asianmukaiset luvat

	15 01 05-06 15 01 09 16 01 19 19 12 04 20 01 01 20 01 39			omaavat laitokset
YHTEENSÄ		67 500 tn (48 000 tn)	22 000 tn (23 700 tn)	

Prosessit

Laitokselle tuotavat jätteet vastaanotetaan vaakaa-asemalla, jossa jätteen laatu, määrä ja alkuperä sekä tuojan tiedot kirjataan vaakajärjestelmään. Kuormat puretaan jättejakeittain niille varatuille välivarastointi- ja käsittelyalueille. Jos kuormissa on sinne kuulumattomia jakeita, ne toimitetaan asianmukaisesti käsittelylaitokseen tai takaisin jätteen toimittajalle. Rakennus- ja purkujätteillä on jätelain (646/2011) mukaan oltava siirtoasiakirjat, joista käy ilmi jätteen laji, laatu, määrä, alkuperä, kuljettaja ja päivämäärä.

Metalliromu otetaan vastaan ja välivarastoidaan varastokentällä, jossa eri lajikkeille on varattu omat välivarastointipaikat erillään toisistaan. Metalliriomut lajitellaan materiaalinkäsittelykoneella tai käsin. Tarvittaessa rautapitoiset metalliriomut leikataan välivarastointialueella sopivaan palakokoon materiaalinkäsittelykoneeseen liitettävällä hydraulisella leikkurilla tai polttoleikkaamalla. Kun välivarastossa on kuljetuksen kannalta riittävä määrä metalliriomua, metallit toimitetaan kierrätykseen.

Betoni- ja tiilijätteet vastaanotetaan ja välivarastoidaan sorapäällysteisellä varastokentällä sille osoitetulla alueella. Betonijäte esikäsitellään pulveroimalla. Pulverointi tapahtuu kaivinkoneen pulverointilaitteen avulla, jolla pienennetään betonijätteen palakokoa, ja samalla erotellaan pääteräksiset irralliset betonipalasista. Pulveroinnin jälkeen betonijätteen palakoko on noin 0-300 mm. Tiilijätteet ja pulveroidut betonijätteet syötetään kaivinkoneella murskaimeen. Murskaus tehdään paikalle tuotavalla mobiilimurskaimella. Betonin murskaus tehdään erissä, joten murskaus ei ole jatkuvaa. Suurimman kertavaraston murskaamiseen menee arviolta 8 päivää. Betonin murskausta tehdään vuodessa arviolta 40 päivää, mikäli suurin sallittu vuotuinen vastaanottomäärä saavutetaan. Betoni- ja tiilijäte murskataan joko 0/45 tai 0/90 mm Demorock murskeeksi. Murskaimessa olevan magneettierottimen avulla erotellaan pienemmät raudat betonin seasta pois. Betonista irrotetut raudat varastoidaan varastokentällä ja toimitetaan kierrätykseen. Valmiit betoni- ja tiilimurskeet toimitetaan hyötykäyttäväksi pääosin maarakentamisessa. Betoni- ja tiilijätteen käsittelyn aikana materiaalia kastellaan tarvittaessa pölyämisen ehkäisemiseksi.

Puujäte vastaanotetaan ja välivarastoidaan asfalttipäällysteisellä varastokentällä tai käsittelyhallissa. Puujäte toimitetaan luvat omaavaan käsittelylaitokseen käsiteltäväksi, jossa siitä valmistetaan kierrätyspolttoainetta.

Energiajäte vastaanotetaan ja välivarastoidaan hallissa. Vastaanotetusta energiajätteestä lajitellaan tarvittaessa erilleen kierrätyskelpoisia jakeita, kuten muoveja, jotka toimitetaan luvat omaaviin laitoksiin kierrätettäväksi. Energiajäte toimitetaan luvat omaavaan käsittelylaitokseen käsiteltäväksi, jossa siitä valmistetaan kierrätyspolttoainetta.

Rakennus- ja purkujätteet vastaanotetaan ja välivarastoidaan hallissa. Vastaanotetut jätteet esilajitellaan tarvittaessa ja toimitetaan suuremmissa erissä käsittelyyn pääasiassa Purkupihan Lahden kierrätyslaitokseen. Lajittelu tehdään tarvittaessa koneellisesti tai käsin, jätteen koostumuksen mukaan.

Polttoaineet

Työkoneissa käytetään polttoaineena kevyttä polttoöljyä ja dieselöljyä. Kevyt polttoöljy varastoidaan maanpäällisessä 5 m³:n kaksoisvaippasäiliössä, joka on varustettu ylitäytönestojärjestelmällä. Säiliö on varustettu asianmukaisin varoitusmerkinnöin ja sen läheisyydessä on aina imeytysaineita ja alkusammutuskalustoa.

Kemikaalit

Tuotannossa ei käytetä kemikaaleja. Työkoneissa tarvittavia poltto-, voitelu- ja voimansiirtoaineita sekä jäähdytysnesteitä varastoidaan vähäisiä määriä ja ne varastoidaan katetussa tilassa.

Liikenne ja liikennejärjestelyt

Liikennöinti kierrätyslaitokseen tapahtuu Kehä III:lta Katariinantielle ja siitä Hanskalliontieta Degermosantielle. Pääosa alueelle käsiteltäväksi tuotavasta materiaalista tulee pääkaupunkiseudulta, mutta toiminta-alueena on koko Suomi. Keräys- ja kuljetusoperaatiot optimoidaan mahdollisimman tehokkaiksi.

Jätteiden kuljetus hoidetaan pääosin itse tai tarvittaessa sopimussuhteisten kuljetusliikkeiden kanssa. Maksimi kapasiteetillä toimittaessa arvioitu keskimääräinen vuorokausiliikenteen määrä on 33 liikennesuoritetta, eli liikennesuoritteiden määrä alueelle kasvaa noin 5:llä ajoneuvolla/vrk. Katriinantien raskaan liikenteen määrä Hanskalliontien kohdalla vuonna 2019 oli 201 ajoneuvoa/vrk.

Jätevedenpuhdistus

Alue tullaan liittämään kunnalliseen vesi- ja viemäriverkkoon. Alueelle rakennettavasta sosiaalitilasta vedet johdetaan kunnan jätevesiviemäriin.

Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT), ympäristön kannalta paras käytäntö (BEP) ja energiatehokkuus

Euroopan komissio on antanut 17.8.2018 täytäntöönpanopäätöksen (2018/1147) parhaita käytettävissä olevia tekniikoita koskevien päätelmien vahvistamisesta jätteenkäsittelyä varten. Päätöksen mukaiset menetelmät on huomioitu toimintaa suunniteltaessa.

Jätteen käsittelyssä parasta käyttökelpoista tekniikkaa edustaa tarkoituksenmukaisten rakenteiden ja laitteiden käyttäminen. Tarkoituksenmukaisilla pohjarakenteilla ja vesienkäsittelyjärjestelmillä estetään päästöt maaperään ja vesiin.

Lähtökohtaisesti laitoksen toiminta edustaa ympäristön kannalta parasta käytäntöä, koska laitoksen toiminta edistää jätteiden hyötykäyttöä, jossa kierrätys- ja hyötykäyttökelpoiset materiaalit otetaan talteen ja jalostetaan uusioraaka-aineiksi. Laitoksen toiminnalla voidaan vähentää neitseellisten luonnonvarojen ja fossiilisten polttoaineiden käyttöä, sekä loppukäsiteltävän jätteen määrää.

Tuotannossa syntyvät metallijätteet voidaan kierrättää. Vastaanotettavalle jätteelle on laadittu hyväksyntämenettelyt, joiden avulla vähennetään tuotannossa syntyvien jätteiden määrää ja haitallisuutta. Laitokselle vastaanotettavat jätteet käsitellään erissä, jolloin laitteiden käyttö on mahdollisimman tehokasta. Laitteiden energianlähteenä toimii kevyt polttoöljy, jota säilötään alueella asianmukaisesti. Toiminnassa syntyvät päästöt eivät ole laadultaan merkityksellisiä, jätteiden käsittelyn hoitaa ammattimainen henkilökunta, päästöjä pyritään vähentämään mm. suunnitellulla jätteiden käsittelyllä ja varastokasojen sijoittelulla. Jätteet ovat laadultaan sellaisia, ettei niistä liukene sadevesien mukana haitallisia aineita. Laitoksen toiminnasta ei aiheudu normaaliolosuhteissa merkityksellisiä vaikutuksia ympäristöön. Toiminnan riskit ja onnettomuusvaarat on tunnistettu ja huomioitu toiminnan suunnittelussa.

Kierrätyslaitoksessa käytetään sähköenergiaa valaistuksessa ja tilojen lämmityksessä. Vuotuinen sähkönkulutus on 47 800 kWh.

Ympäristöjärjestelmä

Purkupiha Oy:llä on ISO 14001 ympäristöjärjestelmäsertifikaatti. Sertifikaatti on myönnetty 27.4.2020 Kiwa Inspecta Oy:n toimesta, sertifikaatti on voimassa 27.4.2023 asti. Viimeisin auditointi suoritettiin helmikuussa 2020.

YMPÄRISTÖKUORMITUS JA SEN RAJOITTAMINEN

Päästöt vesiin ja viemäriin

Kierrätyslaitoksen alue on osittain asfaltoitu ja osittain murskepintainen. Asfaltoidulta alueelta muodostuvat hulevedet kerätään sadevesikaivojen avulla ja johdetaan hiekan- ja öljynerotusjärjestelmään, josta vedet purkavat sulkuventtiilillä varastetun näytteenottokaivon kautta viivästysaltaaseen tai avo-ojaan ja siitä edelleen hulevesiviemäriin. Murskepintaisen alueen hulevedet johdetaan hiekanerotuksen ja/tai selkeytyksen kautta hulevesiviemäriin. Hiekan- ja öljynerotusjärjestelmät poistavat hulevesien mahdollisesti sisältämät kiintoaineet ja öljyn, joten päästöjä vesistöön ei aiheudu. Kiinteistölle rakennettavassa toimisto- ja sosiaalitalossa muodostuvat vedet tullaan johtamaan kunnalliseen jätevesiviemäriin.

Päästöt ilmaan

Päästöjä ilmaan aiheutuu alueella liikkuvien työkonoiden sekä ajoneuvojen pakokaasupäästöistä. Lisäksi liikenne ja jätteiden mekaaninen käsittely voivat aiheuttaa ajoittain vähäisiä paikallisia pölypäästöjä. Liikenteestä ja jätteiden mekaanisesta käsittelystä aiheutuvaa paikallista pölyämistä estetään alueiden puhtaanapidolla ja käsiteltävän jätteen kasteluilla. Helposti pölyäviä ja roskaantumista aiheuttavia energia-, rakennus- ja purkujätteitä ei vastaanoteta tai varastoida ulkona, vaan ainoastaan sisällä hallissa, mikä estää niitä pölyämästä.

Melu ja värinä

Kierrätyslaitoksen toiminnassa melua aiheutuu alueelle suuntautuvasta liikenteestä, alueen sisäisestä liikenteestä, kierrätysmateriaalien käsittelystä, sekä työkonoiden käyntiäänistä. Liikennemäärä kierrätyskeskuksella on keskimäärin arviolta 33 raskasta ajoneuvoa ja 1-5 henkilöautoa päivässä. Kierrätysmateriaalien esilajittelusta ja lastauksesta voi aiheutua kolahduksia eli impulssimaista melua. Eniten kolahduksia syntyy metalliromun esilajittelusta ja lastauksesta, mutta metalliromun siirtokuormausmäärä alueella ei ole suuri.

Betoni- ja tiilijätteen murskauksesta aiheutuu melua, mutta murskausta ei tehdä päivittäin. Betoni- ja tiilijätteen murskausta suoritetaan maksimikapasiteetilla toimittaessa noin 25 päivää vuodessa. Murskauksen melupäästöjä vähennetään varastokasojen sijoittelulla siten, että murskauslaite sijoitetaan varastokasojen taakse lähimpiin häiriintyviin kohteisiin nähden.

Laitoksen ympäristössä tehtiin ympäristöluvan vaatima melumittaus 18.11.2019 lähimmässä häiriintyvässä kohteessa. Mittaustuloksen perusteella betonin murskaustoiminnan aiheuttama päiväajan keskiäänitaso L_{Aeq} (klo 7-18) lähimmässä häiriintyvässä kohteessa oli 48 dB. Toiminnan laajentaminen ei kasvata päiväajan keskiäänitasoa.

Kierrätyslaitoksen toiminnasta ei aiheudu merkityksellistä värinää.

Jätteet ja niiden käsittely ja hyödyntäminen

Lupahakemuksen mukaisen toiminnan tavoitteena on jätteiden haitallisten ympäristövaikutusten vähentäminen toimittamalla jätemateriaalit kohteisiin, joissa ne pystytään hyödyntämään energiantuotannossa ja maanrakentamisessa. Betoni- ja tiilimurskeen käyttö maanrakentamisessa vähentää neitseellisen luonnonsoran käyttöä maanrakentamisessa. Lajittelussa syntyville hyödyntämiskelvottomille jakeille etsitään jatkuvasti uusia hyötykäyttökohteita.

Päästöt maaperään ja pohjaveteen

Toiminnasta ei normaaliolosuhteissa aiheudu päästöjä maaperään tai pohjaveteen. Kierrätyslaitoksen toiminta, mistä on poikkeustilanteissa mahdollisuus aiheutua päästöjä maaperään, tehdään asfaltoidulla alueella. Asfaltoidun alueen hulevedet käsitellään ennen maastoon johtamista ja tarvittaessa voidaan padota tontille sulkuventtiilin avulla. Näin ollen toiminnasta ei poikkeustilanteissakaan pitäisi aiheutua päästöjä maaperään tai pohjaveteen.

TOIMINNAN VAIKUTUKSET YMPÄRISTÖÖN

Vaikutus luontoon ja luonnonsuojeluarvoihin

Kierrätyslaitoksen toiminnalla ei ole arvion mukaan vaikutuksia Natura-2000 alueisiin eikä niiden luonnonsuojeluarvoihin. Toiminnan laajentaminen ei aiheuta vaikutuksia maankäyttöön, kiinteistöjen käyttöön tai häiriöille herkkiin toimintoihin/kohteisiin. Laitosalueen läheisyydessä ei ole arvokkaita maisemakohteita. Laitos sijaitsee teollisuusalueella, jossa sijaitsee useita jätteenkäsittelijöitä. Toiminnan laajentamisella ei ole vaikutusta maisemakuvaan.

Vaikutus pintavesiin

Laitosalue sijaitsee Vantaanjoen vesistöalueella (21). Vantaanjoen ekologinen tila on tyydyttävä. Kierrätyslaitoksessa muodostuvat vedet käsitellään ennen niiden johtamista maastoon, joten toiminnalla ei katsota olevan vaikutuksia ravinne- ja haitta-ainepitoisuuksiin, happitilanteeseen, kasvillisuuteen, liettymiseen tai umpeenkasvuun. Vantaanjoen vesistöalueelle on laadittu toimenpideohjelma vuosille 2017-2027 Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:n toimesta. Laitoksen toiminnalla ei arvioida olevan vaikutuksia laaditun ohjelman tilatavoitteiden saavuttamiseen. Laitoksen toiminnalla ei myöskään katsota olevan vaikutuksia kalastoon ja kalastukseen tai vesistön muuhun käyttöön.

Vaikutus maaperään ja pohjaveteen

Kierrätyslaitos ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Kierrätyslaitoksen perusmaaperä on pääosin vettä heikosti johtavaa savea. Asfaltoidun alueen hulevedet käsitellään ennen maastoon johtamista hiekan- ja öljynerotinjärjestelmällä ja voidaan tarvittaessa padota tontille sulkuventtiilin avulla. Toiminnasta ei näin ollen pitäisi aiheutua poikkeustilanteissakaan päästöjä maaperään tai pohjaveteen.

Vaikutus ilmaan

Toiminnan laajentamisesta ilmaan joutuvilla päästöillä ei katsota olevan merkittäviä vaikutuksista alueen ilman laatuun ja ympäristön tilaan. Pölyäminen saadaan estettyä riittävällä materiaalin kastelulla. Liikenteestä aiheutuvia pölypäästöjä vähennetään pitämällä kiinteistön piha-alue ja kulkureitit puhtaana.

Melun ja värinän vaikutukset

Kierrätyslaitoksen toiminnassa melua aiheutuu alueelle suuntautuvasta liikenteestä, alueen sisäisestä liikenteestä, kierrätysmateriaalien käsittelystä sekä työkoneiden käyntiäänistä. Liikenteestä ei aiheudu normaalia kaupunkialueesta poikkeavia, merkittäviä melupäästöjä. Kierrätyslaitoksen aiheuttamien melupäästöjä vähennetään betoni- ja tiilijätteen välivarastointikasojen sijoittelun avulla. Varastokasat sijoitetaan murskauskäsitteeseen ja lähimmän häiriintyvän kohteen väliin. Murskausta tehdään vuositasona vain muutamissa jaksoissa, mikä vähentää normaalitoiminnan melupäästöä.

Muut selvitykset

Laitoksen toiminnassa päästöjen vähentämiseksi suoritettavilla toimenpiteillä ei katsota olevan ympäristön kannalta merkityksellisiä ristikkäisvaikutuksia. Pölypäästöjen vähentämiseksi käytettävän

kasteluveden määrä on suhteessa vähäistä, eikä sillä ole merkittävää vaikutusta vesivarantoihin. Kasteltavasta jätteestä ei myöskään liukene haitta-aineita kasteluveden mukana ympäristöön.

TOIMINNAN JA SEN VAIKUTUSTEN TARKKAILU

Käyttötarkkailu

Kierrätyslaitokselle on laadittu lajittelu- ja vastaanotto-ohjeet, joka toimii toimintaohjeena niin asiakkaille, kuin Purkupiha Oy:n omalle henkilökunnalle. Ohje on asiakkaiden saatavilla Purkupiha Oy:n verkkosivuilla. Kaikki kierrätyslaitokselle tuotavat jätteet vastaanotetaan vaaka-asemalla, jossa kuorman sisältö tarkastetaan kameran avulla. Vaaka-asemalla jätteen laatu ja määrä sekä jätteen alkuperä ja tuojan tiedot kirjataan vaaka -ohjelmaan. Alueelle tuoduista jätekuormista vaaditaan siirtoasiakirja, joka sisältää valtioneuvoston asetuksen jätteistä (179/2012) 24 §:n mukaiset tiedot. Siirtoasiakirjat laaditaan sähköisellä järjestelmällä, jonka avulla voidaan seurata tuotavan jätteen määrää sekä jäljittää jätteen alkuperä.

Kuormat ohjataan ominaisuuksiensa mukaan niille varatuille välivarastointi- ja käsittelyalueille. Kuorman sisällön lopullinen tarkistus suoritetaan kuormaa purettaessa kenttähenkilökunnan toimesta. Mikäli tuotava kuorma sisältää jätettä, joka ei sovellu laadultaan vastaanotettavaksi, käännytetään kuorma pois ja ohjeistetaan jätteen tuojaa mahdollisista vastaanottopaikoista.

Betoni- ja tiilijätteen tuotannolle on oma laadunhallintajärjestelmä.

Päästötarkkailu

Purkupiha Oy:n kierrätyslaitoksen vaikutuksia pinta- ja pohjaveden laatuun tarkkaillaan nykyisten ympäristölupamääräysten 21-23 mukaisesti. Näytteenottajana käytetään ulkopuolista asiantuntijaa ja näytteet analysoidaan akkreditoidussa laboratoriossa. Tulokset toimitetaan kahden viikon kuluessa niiden valmistumisesta Vantaan ympäristökeskukseen. Tulosten raportoinnissa on esitettävä käytetyt menetelmät ja niiden mittausepävarmuus sekä arvio tulosten edustavuudesta.

Pintavesien laatua tarkkaillaan lupamääräyksen 21 mukaisesti kaksi kertaa vuodessa, keväällä ja syksyllä. Pintavesinäyte otetaan öljynerotuskaivon jälkeisestä näytteenottokaivosta (NOK_PV). Lisäksi näyte otetaan avo-ojan viivästysaltaasta (NP_AV) tai pumppukaivon jälkeisestä hulevesien purkuputken päästä (NP_HPP), riippuen kummassa on virtaavaa vettä. Öljynerotuskaivon jälkeisestä näytteenottokaivosta näyte otetaan noutimella (esim. kertakäyttöinen Bailer-noudin) pulloihin ja avo-ojasta/purkuputken päästä näyte otetaan vedestä suoraan pulloihin.

Näytteestä NP_AV/NP_HPP analysoidaan pH, kiintoaine, sameus, sähkönjohtavuus, CODMn, nitraatti, nitriitti, ammoniumtyppi, kokonaisfosfori, kloridi, sulfaatti, kalsium, öljyhiilivedyt C10-C40 ja raskasmetallit Hg, Cd, Cr, Ni, Pb, Zn ja Fe). Lisäksi kevään näytteestä analysoidaan PAH-yhdisteet ja PCB. Näytteenottokaivosta NOK_PV analysoidaan öljyhiilivedyt C10-C40.

Pohjaveden laatua tarkkaillaan ympäristölupamääräyksen 22 mukaisesti kahdesta pohjavesiputkesta (HP1 ja HP2). Pohjavesinäytteet otetaan kaksi kertaa vuodessa, keväällä ja syksyllä. Näytteet otetaan pohjavesipumpulla tai tarvittaessa kertakäyttöisellä näytteenottimella (Bailer). Pohjavesinäytteistä määritetään pH, sähkönjohtavuus, liukoiset metallit (Cr, Cu, Zn, Pb, Mn, Fe), sulfaatti, öljyhiilivedyt C10-C40 ja PAH-yhdisteet. Lisäksi pohjavesinäytteiden oton yhteydessä mitataan pinnankorkeus.

Raportointi

Kierrätyskeskuksen käytöstä pidetään yllä tietokantaa, johon merkitään seuraavat tiedot:

- Betoni- ja tiilijätteen murskausajankohdat
- Tiedot alueella vastaanotetuista jätteistä jätejakeittain ja niiden alkuperästä
- Vuoden lopussa alueella varastoitujen jätteiden määrä jätejakeittain
- Hyötykäyttöön ja muualle käsittelyyn toimitettujen jätteiden määrät jätejakeittain ja toimituspaikat

- Häiriö- ja poikkeukselliset tilanteet, onnettomuustilanteet sekä niiden johdosta tehdyt toimenpiteet ja otetut tarkkailunäytteet
- Tiedot suoritetuista huoltotoimenpiteistä

Vuosittain maalikuun loppuun mennessä toimitetaan ympäristöviranomaisille vuosiraportti kierrätyslaitoksen toiminnasta.

Mittausmenetelmien ja -laitteiden laadunvarmistus

Mittaukset, näytteenotto ja analysointi tehdään standardien (CEN, ISO, SFS tai muu vastaavan tasoinen kansallinen tai kansainvälinen yleisesti käytössä oleva standardi) mukaisesti tai muilla tarkoitukseen sopivilla yleisesti käytössä olevilla viranomaisten hyväksymillä menetelmillä. Näytteenotosta ja analyysistä pidetään yksityiskohtaista kirjanpitoa. Kirjanpitoon liitetään kunkin mittauksen tulokset ja muut mittauksista tai toimenpidettä koskevat olennaiset tiedot. Näytteiden analysointi annetaan puolueettomien, akkreditoitujen tutkimuslaitosten tehtäväksi. Mittausraporteissa esitetään käytetyt mittausmenetelmät, niiden mittausepävarmuudet, mittausten laadunvarmistus sekä arvio tulosten edustavuudesta.

POIKKEUKSELLISET TILANTEET JA NIIHIN VARAUTUMINEN

Ympäristöriskit

Merkittävyydeltään suurimman ympäristöriskin laitoksella luo tulipalot, koska laitoksella varastoidaan palokuormaa sisältäviä materiaaleja. Tulipalon syttyessä savukaasut voivat aiheuttaa päästöjä ilmaan, ilmapäästöjen laajuuteen vaikuttaa sen hetkiset sääolosuhteet, palavan materiaalin laatu sekä palon laajuus. Savukaasut voivat aiheuttaa hetkellisiä vaikutuksia yleiseen viihtyvyyteen. Sammutusvesien kautta voi päästä haitta-aineita ympäristöön. Vesistöön pääsevillä haitta-aineilla voi olla hetkellinen negatiivinen vaikutus vesieläöihin, lisäksi haitta-aineet voivat hetkellisesti rajoittaa vesistön käyttöä esim. virkistys- ja kasvien kastelutarkoitukseen. Sammutusvedet voivat luonnonveteen sekoittuessaan vähentää mm. veden happipitoisuutta sekä lisätä kiintoainepitoisuutta.

Muita laitoksen toiminnassa tunnistettuja ympäristöriskejä ovat öljyvuoto, kuljetusonnettomuus, haitta-aineiden joutuminen maaperään tai pohjaveteen, sekä ei-ympäristöluvanmukaisen vaarallisen jätteen toimittaminen laitokselle. Muilla laitoksen toiminnassa tunnistetuilla ympäristöriskeillä ei ole laajuuden ja/tai todennäköisyyden osalta ympäristölle merkittävää vaikutusta.

Toimet onnettomuuksien estämiseksi

Vastuu kierrätyslaitoksen ennaltaehkäisevien toimenpiteiden järjestelystä, kuten sammutusvälineiden ja imeytysaineiden riittävydestä sekä pihan siisteydestä kuuluu kierrätysyksikön johtajalle. Laitoksen työntekijät on koulutettu toimimaan onnettomuus, ja poikkeustilanteissa, koulutuksesta vastaa kierrätysyksikön johtaja. Henkilökuntaa koulutetaan lisäksi tarpeen mukaan, koulutustarve arvioidaan kierrätysyksikön johtajan toimesta tapauskohtaisesti työntekijän kokemuksen ja suoritettavan työn vaatimusten perusteella. Muutokset laitoksen toiminnassa, kuten uuden käsittelylaitteiston käyttöönotto suoritetaan yhdessä laitetta operoivan henkilökunnan sekä kierrätysyksikön johtajan kanssa, laatu- ja ympäristöpäällikkö tekee arvion muutoksen aiheuttamasta ympäristöriskistä.

Toimet onnettomuus- ja häiriötilanteiden aikana

Tulipalon havaitsija ilmoittaa asiasta pelastuslaitokselle (112) sekä kierrätyslaitoksella sillä hetkellä työskentelevälle henkilökunnalle sekä kierrätysyksikön johtajalle, joka ilmoittaa onnettomuudesta laatu- ja ympäristöpäällikölle. Laatu- ja ympäristöpäällikkö ilmoittaa onnettomuus- ja poikkeustilanteista valvovalle viranomaiselle. Palon leviämistä estetään mahdollisuuksien mukaan laitoksen omalla sammutuskalustolla ennen pelastuslaitoksen saapumista paikalle. Ennen sammutusvesien syntymistä estetään vesien valumista pois alueelta sulkemalla kiinteistön pohjoislaidalla näytteenottokaivossa

sijaitseva sulkuventtiili. Sammutustöiden jälkeen kiinteistölle padotetut sammutusvedet imetään pois imuautoilla.

TOIMINNAN ALOITTAMINEN MUUTOKSENHAUSTA HUOLIMATTA

Purkupiha Oy hakee toiminnan aloittamislupaa ennen luvan lainvoimaisuutta ympäristönsuojelulain 199 §:n perusteella.

Toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta on perusteltua, koska käsittelyyn ja sitä kautta hyötykäyttöön menevät jätemäärät lisääntyvät. Laitoksen toiminta edistää merkittävästi jätteiden kierrätystä ja hyötykäyttöä säästäten siten raaka-aineita ja luonnonvaroja.

Täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, sillä mikäli lupaehdoin tulisi muutoksenhaun johdosta muutoksia, tilanne voidaan tarvittaessa palauttaa nykyisen ympäristöluvan tasolle kuljettamalla tuodut materiaalit muualle käsittelyyn ja rajoittamalla sisään tulevan materiaalin vastaanottoa. Toiminnan supistaminen ei johda ympäristön ennallistamistarpeeseen.

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Lupahakemuksen vireilletulo

Hakemus on tullut vireille 6.8.2020. Hakemusta on täydennetty 3.9.2020.

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksen vireilläolosta on kuulutettu Vantaan kaupungin julkisten kuulutusten ilmoitustaululla 14.9.-21.10.2020. Naapurikiinteistöille ja asukasyhdistyksille tms. on lähetetty 14.9.2020 tiedoksiannot.

Tarkastukset

Purkupiha Oy:n Vantaan kierrätyslaitokselle on tehty valvontasuunnitelman mukainen määräaikaistarkastus 9.10.2019.

Lausunnot

Lupahakemuksesta on pyydetty lausunnot Vantaan terveydensuojeluviranomaiselta, Finavia Oyj:ltä ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskukselta.

Finavia Oyj esittää 21.10.2020 päivätyssä lausunnossa seuraavaa:

”Finavia Oyj on antanut Purkupiha Oy:n voimassa olevasta ympäristöluvasta muistutuksensa 10.8.2016.

Toiminta-alue sijaitsee noin 2,7 kilometrin etäisyydellä Helsinki-Vantaan lentoasemasta luoteeseen ja noin 1,7 kilometrin etäisyydellä kiitotien 15 lähestymislinjalta.

Finavia edelleen edellyttää toiminnan lisääntyessä, että lentoaseman läheisyyteen sijoittuva toiminta ei millään tavalla vaaranna lentoturvallisuutta. Toiminta tulee voida keskeyttää, mikäli lentoturvallisuutta vaarantavia pöly-, savu-, kaasu- tai irtoainespäästöjä torjuntatoimenpiteistä huolimatta ilmenee tai tärinä vaikuttaa lennonvarmistuslaitteistojen toimintaan (Ilmailulaki (864/2014) 159 §).

Finavia Oyj edellyttää, että Helsinki-Vantaan lentoaseman lennonjohdolla on laitoksen yhteystiedot mahdollisten poikkeustilanteiden varalta.”

Muistutukset ja mielipiteet

Muistutuksia saapui määräaikaan mennessä 4 kpl.

Yksityishenkilöt A, B ja C vastustavat ympäristöluvan myöntämistä. Muistuttajien mukaan raskaan liikenteen määrää Katriinantiellä on jo nykyisellään liian suuri, aiheuttaen haittaa asutukselle ja vaaratilanteita mm. alueella liikkuville lapsille. Toiminnan laajennus lisää pöly- ja meluhaittoja. Melu on muistuttajien mukaan jo nyt häiritsevällä tasolla. Muistuttajan A mukaan kiinteistöjen arvo laskee, eikä

hankkeen kokonaisvaikutuksia ole tutkittu riittävällä tavalla. Muistuttajien B ja C mielestä alueen asukkaita ei huomioida lupapäätöksiä tehtäessä.

Seutulan kyläyhdistys ry toteaa 21.10.2020 saapuneessa muistutuksessaan, että Kiilan alueella tavoite terveellisestä ja turvallisesta elinympäristöstä ei toteudu alueella toimivien monien teollisten laitosten aiheuttamien haittojen johdosta. Kiilan alueen toimijat ovat hakeneet ympäristölupia toiminnan kasvattamiseksi. Ympäristöluvat on myönnetty, eikä alueen asukkaita tai luontoa ole riittävästi huomioitu.

Raskaan liikenteen osalta muistutuksessa todetaan, että liikennemäärä Katriinantiellä on jatkuvasti lisääntynyt ja jo nykyisellään kestämaton. Katriinantien läheisyydessä olevat talot kärsivät rekkojen aiheuttamasta tärinästä. Melu ja tärinä estävät asukkaiden tarvitsemaa lepoa.

Ilmanlaatuun kohdistuvissa vaikutuksissa tulisi muistutuksen mukaan ottaa huomioon muut Kiilan alueella ympäristöä haittaavat toiminnot ja niiden yhteisvaikutus. Kiilan alueella pitäisi suorittaa laaja ilmanlaadun mittaus. Pölyäminen on havaittavissa silmämääräisesti alueen lähistöllä.

Betoni- ja tiilijätteen murskauksen aiheuttaman melu- ja pölyrasituksen lisääntyminen aiheuttaa muistutuksen mukaan kohtuutonta haittaa ja merkittävää terveyshaittaa alueen asukkaille. Nykyinen betoni sisältää paljon haitallisia kemiallisia yhdisteitä, joiden joutuminen ympäristöön ja pohjaveteen on erittäin haitallista.

Lisäksi muistutuksen mukaan Kiilan alueen avo-ojat ovat jo nyt ylikuormitettuja, ja laitosten piha-alueen vesistä on löytynyt erilaisia kemikaaleja. Hulevesipäästöt kulkeutuvat lopulta Vantaanjokeen. Seutulan kyläyhdistys ry vaatii, että suunniteltujen toimintojen vesivaikutukset on selvitettävä kattavammin ja uskottavammin. Viivytys ja laskeutus eivät ole riittäviä menetelmiä, niiden jälkeenkin kulkeutuu epäpuhtauksia vesistöön.

Hakijan kuuleminen ja vastine

Purkupiha Oy:tä on kuultu 22.10.-12.11.2020.

Purkupiha Oy on jättänyt 12.11.2020 hakemuksesta tehtyihin lausuntoon ja muistutuksiin seuraavan vastineen:

”Liikenne

Väyläviraston liikennemääräkartan mukaan vuonna 2019 keskimääräinen raskaan liikenteen määrä Katriinantiellä Riipiläntien ja Myllykyläntien risteysten välillä oli 201 ajoneuvoa/vrk. Myllykyläntien risteyksestä etelän suuntaan Katriinantien raskaan keskimääräinen liikenteen määrä oli 933 ajoneuvoa/vrk. Suurin osa Purkupiha Oy:n kierrätyslaitokselle saapuvista ja laitokselta lähtevistä kuormista kulkee Katriinantietä pitkin etelän suunnalta, jolloin Katriinantien varressa olevalle ala-asteelle, päiväkodille, vastaanottokodille, laboratoriolle sekä vanhusten sairaalalle ei aiheudu haittaa. Lupahakemuksen mukaisella maksimikapasiteetilla toimittaessa alueelle tapahtuva liikennesuoritteiden määrä kasvaa keskimäärin enintään 5:llä ajoneuvolla/vrk, joka tarkoittaa Katriinantien raskaan liikenteen määrän kasvua enintään 2,5 %:lla Hankkijäntien ja Myllykyläntien välillä. Laitoksella saa toimia klo 7-18 välillä, johon suurin osa Purkupiha Oy:n laitosalueelle suuntautuvasta liikenteestäkin sijoittuu.

Melu ja pöly

Betonijätteen vastaanotto- ja jalostusprosessi itsessään ei muutu, murskauspäiviä tulee lisää arviolta 10 päivää nykyiseen toimintaan verrattuna. Laitoksen ympäristössä tehtyjen melumittaustulosten perusteella betonin murskaustoiminnan aikana laitoksen aiheuttama päiväajan keskiäänitaso LAeq, 7-18 lähimmässä häiriintyvässä kohteessa oli 48 dB. Raportti mittauksista on toimitettu viranomaisille. Purkupiha Oy:n toiminnan laajentaminen ei kasvata päiväajan keskiäänitasoa lähimmissä häiriintyvissä kohteissa, koska laitokselle ei tule uusia melulähteitä. Purkupiha Oy:n metallinkäsittely on erittäin

vähäistä, laitosalueella tapahtuvat metallinkäsittelyn äänet johtuvat pääosin metallijätteen lastauksesta ja purkamisesta.

Toiminta-alueella käytettäviä pölyntorjuntakeinoja ovat toiminta- ja piha-alueiden sekä kuljetusväylien puhtaanapito. Murskauksen ja murskeen käsittelyn pölypäästöjä on vaimennettu tähän asti kastelulla, joka on pölyntorjuntakeino jatkossakin. Pölypäästöjä voidaan vaimentaa tehokkaasti kastelulla ja minimoimalla siirto- ja lastausetäisyydet. Tehokkaalla kastelulla murskauksen pölypäästöt pienenevät kirjallisuuden perusteella 80-90 %. Materiaalin siirron ja kuljetuksen pölypäästökertoimet ovat kostealla maa-aineksella noin 90 % pienempiä. Lisäksi hihnan oikeanlainen lastaaminen, lastauksessa käytetty suojaus ja mahdollisimman matalat pudotuskorkeudet vähentävät pölyn muodostumista, kun taas hihnan käyttäminen ylikapasiteetilla lisää pölypäästöjä. Jätteiden käsittelystä aiheutuva mahdollinen pölyäminen on paikallista eikä ulotu jätteenkäsittelyalueen ulkopuolelle. Betonimurske on raekooltaan karkeaa materiaalia, eikä se sisällä helposti tuulen mukana kulkeutuvaa hienoainesta, etenkin varastokasoista pölyä ei leviä ympäristöön. Varastokasojen mahdollisia pölypäästöjä voidaan estää myös vaikuttamalla varastokasan pinnan kosteuteen. Talvisin varastokasan pinta kostuu veden ja lumen seurauksena.

Purkupiha Oy:n Lahden laitoksella on tehty pölymittaus ja -mallinnus ulkopuolisen asiantuntijatahon toimesta. Mallinnuksessa otettiin huomioon betonin murskaus ja lastaus, puun varastointi ja lastaus sekä liikenne, eli samat toiminnot kuin Vantaan laitoksella. Mallinnustuloksia verrattiin ilmanlaadun ohje- ja raja-arvoihin. Ilmanlaadulle olevat säädökset ovat vuonna 1996 annetut ohje- ja raja-arvot terveyden suojelemiseksi (480/1996) ja vuonna 2011 voimaan tullut ilmanlaatuasetus (38/211). Ohje- ja raja-arvot on annettu hengitettävien hiukkasten (PM_{10}) vuosija vuorokausipitoisuuksille, lisäksi pienhiukkasille ($PM_{2,5}$) on annettu raja-arvo vuosipitoisuudelle. Lähin asuinkiinteistö Purkupiha Oy:n Vantaan toimipaikan kiinteistön rajalta on noin 160 metrin päässä. Lahdessa tehdyn pölymallinnuksen mukaan (jossa tilanteet edustavat ilmanlaatuvaikutusten kannalta keskimääräistä pahempaa tilannetta) PM_{10} ohje- ja raja-arvon mukainen vuorokausipitoisuus ($70 \mu g/m^3$) ulottui pisimmillään 100 metrin päähän, vuosipitoisuuden raja-arvon ($40 \mu g/m^3$) mukaiset pitoisuudet eivät ulottuneet laitosalueen ulkopuolelle. Lahden laitoksella tehtyjen pölymittausten mukaan 170 metrin päässä sijaitsevan asuinkiinteistön vuorokauden maksimi PM_{10} -pitoisuus oli $8,2 \mu g/m^3$ ja $PM_{2,5}$ maksimipitoisuus oli $2,4 \mu g/m^3$. Kun otetaan huomioon, että Lahden ja Vantaan toiminnot ovat hyvin pitkälle samat, mutta Vantaalla huomattavasti paljon pienemmässä mittakaavassa, ei Purkupiha Oy:n toiminnasta arvioida aiheutuvan kohtuutonta pölyhaittaa, eikä betonin käsittelystä aiheutuva pölyäminen aiheuta terveysriskiä lähialueen asukkaille.

Mikäli Purkupiha Oy:n toiminnasta epäillään aiheutuvan merkittävää pölyämistä, voidaan pölymittaukset tarvittaessa teettää laitoksen lähialueella ulkopuolisen asiantuntijatahon toimesta.

Hule- ja pohjavedet

Betonijätteen käsittelylle on oma laadunhallintajärjestelmä, jossa on otettu huomioon niin rakennus- kuin ympäristötekniset ominaisuudet. Laitokselle ei oteta vastaan vaaralliseksi jätteeksi luokiteltavaa betonijätettä. Betonimurskeesta analysoidaan valtioneuvoston asetuksen 843/2017 mukaiset haitta-aineet, joten analyysiin kuuluu haitta-aineiden liukoisia- sekä kokonaispitoisuuksia.

Laadunhallintajärjestelmän avulla huolehditaan, että betonijätteestä ei liukene haitallisia aineita pohja- ja pintavesiin.

Purkupiha Oy tarkkailee pintavesiä laitoksen länsipuolella kulkevasta avo-ojasta, johon laitosalueen pintavedet purkautuvat. Avo-ojan vesinäytteestä analysoidaan pH, kiintoaine, sameus, sähkönjohtavuus, CODMn, nitraatti, nitriitti, ammoniumtyppi, kokonaisfosfori, kloridi, sulfaatti, kalsium ja raskasmetallit. Lisäksi kevään näytteestä analysoidaan PAH-yhdisteet ja PCB. Näytteet on otettu puolueettoman, kolmannen tahon puolesta, näytteenottoon on käytetty sertifioitua näytteenottajaa. Tulokset on toimitettu ympäristöluvan mukaisesti viranomaisille. Tuloksissa ei ole havaittu korkeita haitta-ainepitoisuuksia.

Vaikutus Helsinki-Vantaan lentoasemaan

Toiminnan vaikutukset ovat paikallisia eivätkä ulotu lentoaseman alueelle asti. Toiminnalla ei katsota olevan lentoturvallisuutta vaarantavia päästöjä. Toiminta voidaan kuitenkin keskeyttää, mikäli vaarantavia päästöjä ilmenee.”

RATKAISU

Ympäristöluvan muuttaminen

Ympäristölautakunta muuttaa Purkupiha Oy:n betoni- ja tiilijätteen, sekä muiden rakennus- ja purkutoiminnossa sekä teollisuudessa syntyneiden jätteiden vastaanottoa ja käsittelyä Vantaan Kiilassa osoitteessa Degermosantie 6, 01760 Vantaa koskevan ympäristöluvan (9.11.2016 § 14) lupamääräyksiä 1., 5. ja 15. jäljempänä esitettävällä tavalla. Muutokset on esitetty *kursivoidulla* tekstillä.

Muilta osin ympäristölupaa 9.11.2016 § 14 ei muuteta.

Vastaus yksilöityihin vaatimuksiin ja lausuntoihin

Lupahakemuksen johdosta annetuissa lausunnoissa ja muistutuksissa esiin tuodut seikat ja esitetyt vaatimukset on huomioitu lupamääräyksissä siltä osin kuin se ympäristönsuojelulainsäädännön mukaan on mahdollista.

Muistutuksissa on otettu esiin mm. toiminnan raskaan liikenteen lisääntyminen, vaikutukset hulevesiin sekä melu- ja pölyhaitat. Ympäristöluparatkaisussa ei voida puuttua yleisellä tiellä tapahtuvaan liikenteeseen. Lupamääräyksessä 15 hakijaa on velvoitettu mittaamaan uuden ympäristöluvan mukainen melutaso. Muilta osin toiminta on järjestettävä ympäristöluvan (9.11.2016 § 14) lupamääräysten mukaisesti.

Muutetut lupamääräykset

Toiminta (YSL 48 §, JA 12 §)

1. Kiinteistöllä saa hakemuksen mukaisesti vastaanottaa ja murskata betoni- ja tiilijätteitä enintään 49 500 t/a ja vastaanottaa puujätteitä enintään 3 000 t/a, rakennus- ja purkujätteitä enintään 6 000 t/a, rauta- ja teräspitoista metalliromua enintään 4 000 t/a, ei-rautapitoista metalliromua enintään 2 000 t/a ja energiajätettä enintään 3 000 t/a.

Muun kuin edellä mainitun jätteen vastaanotto alueelle on kielletty.

Jätteiden käsittely ja varastointi (YSL 52 §, 58 §, JL 8 §, JL 17 §, JA 8 §, JA 24 §, jätehuoltomääräykset 25 §)

5. Kiinteistöllä saa varastoida käsiteltyjä ja käsittelemättömiä jätteitä enintään seuraavasti: betoni- ja tiilijätettä 15 000 t, puujätettä 2500 t, rakennus- ja purkujätteitä enintään 2000 t, metalliromua enintään 1 000 t ja energiajätettä enintään 1500 t.

Vastaanotettua jätettä saa varastoida enintään kolme vuotta ennen sen hyödyntämistä tai esikäsittelyä ja/tai enintään yhden vuoden ennen sen käsittelyä.

Melu (YSL 52 §, NaapL 17 §)

15. Toiminnan aikana melutaso lähimpien, pysyvään asumiseen käytettävien kiinteistöjen piha-alueilla ei saa ylittää melun A-painotettua ekvivalenttimelutasoa 48 dB toiminta-aikana (klo 7.00–18.00). Melutilanteen arvioinnissa on otettava huomioon myös alueen muiden lähteiden aiheuttama melutaso. Mikäli melutaso ylittyy, luvansaajan tulee ryhtyä välittömiin toimenpiteisiin meluhaitan vähentämiseksi.

Melumittaus toiminnan aikaisesta melutasosta on suoritettava kertaluontoisesti lähimmässä häiriintyvässä kohteessa *uuden ympäristöluvan mukaisen* ensimmäisen toimintavuoden aikana. Suunnitelma mittauksesta tulee esittää ennen mittauksen toteutusta Vantaan ympäristökeskukselle.

Toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta

Hakemuksen mukainen toiminta voidaan aloittaa lupapäätöksen mukaisesti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, koska täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi ja hakija on esittänyt toiminnan aloittamiselle perustellut syyt. Hakijan on kuitenkin asetettava 5000 €:n suuruinen vakuus ennen toiminnan aloittamista. Vakuutena hyväksytään pankin antama omavelkainen takaus. Muutoksenhakutuomioistuin voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Vakuusasiakirjat on ennen toiminnan aloittamista toimitettava Vantaan kaupungin kirjaamoon. (YSL 200 §).

RATKAISUN PERUSTELUT

Lupaharkinnan perusteet

Ympäristölautakunta katsoo, että kun toimintaa harjoitetaan tässä päätöksessä esitetyllä tavalla ja noudatetaan annettuja määräyksiä, toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset sekä ne vaatimukset, jotka luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla on säädetty.

Luvan myöntämisen edellytykset

Toiminta sijaitsee asemakaavan mukaisesti yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialueella (ET). Yleiskaavassa alue on merkitty ympäristövaikutuksiltaan merkittävien teollisuustoimintojen alueeksi (TT).

Suunnitellusta toiminnasta asetetut lupamääräykset huomioon ottaen ei aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa terveyshaittaa, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän tai pohjaveden pilaantumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella eikä naapuruussuhteista annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Määräyksiä annettaessa on otettu huomioon toiminnan aiheuttama pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski.

Vantaan ympäristölautakunta katsoo, että annetut lupamääräykset ovat tarpeen, jotta rakennus- ja purkutoiminnossa sekä teollisuudessa syntyneiden jätteiden laitosmainen ja ammattimainen käsittely täyttää ympäristönsuojelulaissa ja jätelaissa sekä niiden nojalla annetuissa asetuksissa mainitunlaiselle toiminnalle asetetut vaatimukset.

Lupamääräysten perustelut

Jätteiden vastaanotto- ja käsittelymääriä on muutettu hakemuksen mukaisesti. Jätteiden käsittely- ja varastointimäärien rajoittamisella varmistetaan, että laitokselle tuleva jäte toimitetaan hyötykäyttöön tai jatkokäsittelyyn, eikä jäte keräänny laitokselle aiheuttaen ympäristöhaittoja kuten hajuhaittaa, epäsiisteyttä tai suurta palokuormaa. (Määräys 1)

Jätteiden kertavarastomääriä on muutettu hakemuksen mukaisesti. Kaatopaikoista annetun valtioneuvoston päätöksen (861/1997) mukaan kaatopaikkana ei pidetä alle kolmen vuoden pituista jätteen varastointia ennen sen hyödyntämistä tai esikäsittelyä eikä alle yhden vuoden pituista jätteen varastointia ennen sen käsittelyä. (Määräys 5)

Kertaluontoinen melumittaus tulee tehdä, jotta voidaan varmistua, ettei kapasiteetin kasvu tai meluesteenä toimivien varastokasojen mahdollinen pienentyminen lisää meluhaittaa lähimmässä häiriintyvässä kohteessa. (Määräys 15)

TOIMINNAN ALOITTAMINEN MUUTOKSENHAUSTA HUOLIMATTA

YSL 199 §:n mukaan lupaviranomainen voi perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, luvan hakijan pyynnöstä lupapäätöksessä määrätä, että toiminta

voidaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräyksen muuttamisen varalle. Vakuus on asetettava ympäristöluvassa osoitetun valvontaviranomaisen eduksi ennen toiminnan aloittamista. Hakija ei ole valtio tai sen laitos, kunta eikä kuntayhtymä, joten vakuus vaaditaan. Vakuutena hyväksytään pankin antama omavelkainen takaus.

LUVAN VOIMASSAOLO

Luvan voimassaolo

Tämä päätös on voimassa toistaiseksi.

Toiminnan olennaiseen laajentamiseen tai muuttamiseen on oltava lupa. (YSL 29 §)

Asetuksen noudattaminen

Jos asetuksella annetaan ympäristönsuojelulain tai jätelain nojalla jo myönnetyn luvan määräystä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava. (YSL 70 §)

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Ympäristönsuojelulaki (527/2014)

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014)

Jätelaki (646/2011)

Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012)

Valtioneuvoston asetus eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa (843/2017)

Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992)

Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920, muutos 90/2000)

Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleiset jätehuoltomääräykset 1.3.2019

Valtioneuvoston asetus kaatopaikoista (331/2013)

Hallintolaki (434/2003)

YMPÄRISTÖLUPAMAKSU

Vantaan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Vantaan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen taksan 18.4.2016 § 10.

Ympäristölupamaksutaksan mukainen pilaantumattoman betoni-, tiili- tai asfalttijätteen muu käsittely kuin sijoittaminen kaatopaikalle ympäristölupamaksu on 4900 €. Taksan 5 §:n mukaan toiminnan olennaista muuttamista tai lupapäätöksen uudistamista koskevan hakemuksen sekä ilmoituksen uudistamisen käsittelymaksu voidaan määrätä 50 prosenttia liitteen mukaista maksua pienemmäksi. Ympäristölupamaksu on näin ollen **2450 €**.

PÄÄTÖKSEN ANTAMINEN

Päätös annetaan 11.12.2020

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen voidaan hakea muutosta ympäristönsuojelulain 190 §:n mukaisesti Vaasan hallinto-oikeudelta. Valitusosoitus Vaasan hallinto-oikeudelle on liitteenä.

Päätös:

Päätettiin ympäristöjohtajan esityksen mukaan.

Tämä pykälä tarkastettiin heti.

Liite

Sijaintikartta

Täytäntöönpano:

Ote hakijalle

Tiedoksi:

Uudenmaan ELY-keskus
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Vantaan kaupunki
- terveydensuojeluviranomainen
- rakennusvalvonta
- kaupunkisuunnitteluyksikkö

Ilmoitus päätöksestä:

- muistutuksen tehneille
- tiedoksiannon saaneille

Päätöskuulutus Vantaan kaupungin verkkosivuilla.

Ympäristölupamaksun periminen:

Purkupiha Oy
Y-tunnus 1868810-6

Muutoksenhaku:

Valitusosoitus 8. valitus Vaasan hallinto-oikeudelle ympäristönsuojelulain mukaisesta päätöksestä

Lisätiedot:

Ympäristötarkastaja Jenny Teerikangas, p. 043 825 7349, etunimi.sukunimi(at)vantaa.fi

Sijaintikartta

Purkupiha Oy, Degermosantie 6, 01760 Vantaa (ktt 92-34-2-6)

9 §

Lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle ympäristölupahakemuksesta / Romu Keinänen Oy, Degermosantie 4, Vantaa / KRA

VD/7133/11.01.01.00/2017

KR/PL

Asia

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pyytää Vantaan ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisen lausuntoa Romu Keinänen Oy:n lupahakemuksesta, joka koskee kierrätyslaitoksen toiminnan muuttamista ja aloituslupaa.

Koska Kiilan alueelle on keskittynyt paljon jätehuollon ja jätteenkäsittelyn toimintoja ja parhaillaan useampi laitos suunnittelee kapasiteetin kasvattamista, lausunnoissa pyydetään erityisesti ottamaan kantaa, kuinka alueen toimijoiden yhteisvaikutukset tulisi huomioida.

Lausuntoa pyydetään 20.11.2020 mennessä. Määräaikaa on pyynnöstä jatkettu 11.12.2020 asti.

Hakemus on kuulutettu 14.10.–20.11.2020 ja julkiset hakemusasiakirjat ovat nähtävillä aluehallintovirastojen verkkosivuilla osoitteessa www.avi.fi/lupa-tietopalvelu.

Toiminnan sijainti

Toiminta sijoittuu Vantaan Kiilan kaupunginosaan Degermosantielle kiinteistölle 92-34-2-5.

Alue ja sen ympäristö

Romu Keinänen Oy:n kierrätyslaitos sijoittuu Vantaan Kiilan kaupunginosaan Hanskallion alueelle. Laitosalue on yleiskaavassa merkitty TT-alueeksi, mikä tarkoittaa ympäristövaikutuksiltaan merkittävien teollisuustoimintojen aluetta. Asemakaavassa alueen käyttö on tarkennettu ET-alueeksi eli yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialueeksi. Alueelle saadaan sijoittaa vastaanottopaikka kierrätettäville jätteille, teollisuus- ja varastotiloja sekä toimistotiloja. Jätteiden käsittely tontilla on sallittu.

Hanskalliontien, Degermosantien ja Hanskallionkujan alueelle on sijoittunut runsaasti kaavan mukaista erilaista jätteenkäsittely-, teollisuus- ja varastotoimintaa.

Toiminta

Vantaan kaupungin ympäristölautakunta on 4.10.2017 § 4 myöntänyt ympäristöluvan Romu Keinänen Oy:n kierrätyslaitokselle osoitteeseen Degermosantie 4, 01760 Vantaa. Kierrätyslaitoksella käsitellään ja otetaan vastaan värimetalleja, rauta- ja teräspitoista metalliromua sekä sähkö ja elektroniikkaromua. Ympäristöluvan mukainen maksimikapasiteetti on 19 800 tonnia vuodessa.

Laitokselle tulevat kuormat tarkistetaan silmämääräisesti ja punnitaan autovaa'alla. Punnituksen yhteydessä kuormalle suoritetaan vastaanottotarkistus ja jätteen laatu sekä alkuperä kirjataan ylös. Vastaanoton jälkeen kuorma siirretään lajittelukohteeseen. Lajittelun aikana kuormasta poistetaan metallinkierrätykseen soveltumattomat materiaalit ja eri romulaadut lajitellaan omiin varastokasoihinsa. Tarvittaessa rautapitoista metallia ja värimetalleja leikataan. Toiminnassa käytetään pyöräkuormaajia ja materiaalinkäsittelykoneita sekä trukkeja materiaalien siirtelyyn, lastaukseen ja lajitteluun. Alueella on kiinteä leikkuripaalin sekä kontinpakkauslaite.

Laitoksella on käsittelyhalli, joka on jaettu kahteen osaan. Toisessa osassa säilytetään muun muassa työkoneiden huollossa tarvittavia öljyjä ja toisessa osassa käsitellään vastaanotettuja metallijakeita. Suurin osa jätteistä varastoidaan ja käsitellään piha-alueella. Laitoksen toiminta-ajat on rajattu arkipäiviin klo 7-18 väliselle ajalle.

Toiminnan muutokset

Romu Keinänen Oy suunnittelee toiminnan laajentamista siten, että laitoksen maksimikapasiteetti nostettaisiin 60 000 tonniin vuodessa. Jätteiden laatu pysyisi pääosin ennallaan mutta nykyisestä luvasta poiketen laitoksella otettaisiin vastaan myös pieniä määriä rakennus- ja purkujätettä sekä puujätettä. Haetut jätemäärät ovat seuraavia: rauta- ja teräspitoinen metalliromu 19 000 tn, ei rautapitoinen metalli 37 000 tn, romuajoneuvot ja renkaat 1000 tn, sähkö- ja elektroniikkaromu 600 tn ja akut sekä paristot 2000 tn vuodessa. Lisäksi laitos ottaisi vastaan rakennus- ja purkujätettä noin 400 tn ja puujätettä noin 50 tn vuodessa. Kapasiteetin nostamisen takia jätteen välivaraston enimmäismäärää kasvatettaisiin nykyisestä 4150 tonnista noin 11 050 tonniin.

Lisäksi laitoksella vastaanotettaisiin jatkossa esikäsitteltäväksi ELV-autoja (romuajoneuvoja) ja alueelle rakennettaisiin uusi autonkuivauskatos tai -halli nykyisen käsittelyhallin länsipäätyyn. Käsittelyhallissa romuajoneuvoja esikäsitteltäisiin mikä tarkoittaa niiden kuivaamista öljyistä- ja polttoaineista ja muista nesteistä. Lisäksi ajoneuvoista poistetaan akut, mahdolliset sammukspullot ja renkaat, jonka jälkeen romuajoneuvo puristetaan kasaan paalainleikkurilla. Esikäsitteltäviä romuautoja varastoitaisiin enintään 50 kpl kerrallaan.

Laitoksen toiminta-aikoihin haetaan myös muutosta. Hakija esittää, että kapasiteetin noston vuoksi toiminta-aikoja laajennettaisiin siten, että melua aiheuttavia toimia voisi tehdä klo 07-20 välisenä aikana ja melua aiheuttamattomia toimia klo 06-22 välillä. Melua aiheuttamattomia toimia olisi mm. romuajoneuvojen esikäsittely. Melua tai muuta häiriötä aiheuttavia töitä ei tehdä viikonloppuna. Nykyisin laitoksen toiminta-aika on rajattu arkipäiviin klo 7-18 väliselle ajalle.

Ympäristökuormitus ja sen rajoittaminen

Merkittävin laitoksen toiminnasta aiheutuva ympäristövaikutus on melu. Melumittausten tuloksena on havaittu, että merkittävimpiä yksittäisiä melutapahtumia aiheuttavat materiaalikaadot, kovaäänisen käyttö, materiaalikolahdukset sekä kahmareiden käyttö toiminta-alueen reunalla ilman varastokatoksen tuottamaa melusuojaa. Nykyisen toiminnan osalta ja toiminnan kapasiteetin nostoa koskien on laadittu melumittaukset ja -mallinnus. Laaditun ympäristömelumallinnuksen perusteella laitoksen kapasiteetin nostolla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia melutasoon ja laitoksen toiminta tulee jatkossakin täyttämään ympäristömelulle nykyisessä ympäristöluvassa asetetun 48 dB keskiäänitason raja-arvon. Toiminta-alueen rakennusten ja meluesteiden sijoittelun sekä maanmuotojen johdosta melu vaimenee tehokkaasti länteen päin lähimpien rakennusten suuntaan. Vastaavasti pohjoisen, idän ja etelän suuntaan melu leviää pidemmälle.

Koska käsittelykapasiteetin kasvamisen takia melua aiheuttavia tapahtumia tulee laitoksella olemaan aiempaa useammin, on laitoksella päätetty toteuttaa melun lisävaimennusta. Laitoksen eteläreunan nykyisessä meluesteessä on aukko, jonka kautta toiminnasta syntyvä melu leviää aukean tilan suuntaan. Melun leviämisen estämiseksi paikalle asennetaan meluesteitä limittämällä esimerkiksi merikontteja siten, että kulku alueelle edelleen säilyy. Meluesteen arvioitu vaikutus meluun on tehokas, kun laitoksen eteläosan meluesteestä tulee yhtenäinen. Myös uuden romuajoneuvojen käsittelyhallin tai -katoksen arvioidaan vähentävän melua ja sen häiritsevyyttä, sillä se tullaan sijoittamaan niin, että melun

leviämistä estävä vaikutus etelään/ länteen on mahdollisimman hyvä. Toiminta-alue on aidattu 2,4 m korkealla umpiaidalla ja osin merikonteilla, joiden korkeus on 5 metriä.

Laitoksen toiminnasta ei normaalitilanteessa aiheudu vaikutuksia maaperään tai pohjavesiin. Koko laitosalue on asfaltoitu, joten mahdolliset öljyvuodot työkoneista voidaan havaita, imeyttää ja kerätä talteen. Koneiden polttoaineet varastoidaan kaksoisvaipallisissa säiliöissä. Lisäksi muut öljytuotteet tai vaaralliset kemikaalit varastoidaan valuma-astioiden päällä. Laitosalueen hulevedet johdetaan erillisen viemäroinnin kautta hiekan- ja öljynerotusjärjestelmään, josta on käsiteltyjen vesien purku viivytyksen kautta avo-ojaan.

Tällä hetkellä laitokselle ajaa noin 15 raskasta ja 20 kevyttä ajoneuvoa päivässä. Kapasiteetin nosto kasvattaisi laitoksen liikenteen enintään noin 110 ajoneuvon vuorokaudessa, josta arviolta 50 eli hieman alle puolet olisi raskasta liikennettä.

Toiminnan vaikutusten tarkkailu

Toiminnan tarkkailua esitetään jatkettavaksi kuten aikaisemmin. Laitokselta johdettavien hulevesien laatua seurataan öljyn- ja hiekanerotimen jälkeisestä näytteenottoaivosta. Lisäksi pohjaveden laatua tarkkaillaan kahdesta pohjavesiputkesta.

Ympäristölautakunta 3.12.2020 § 9

Ympäristöjohtajan esitys:

Päätetään antaa seuraava lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle Romu Keinänen Oy:n kierrätyslaitoksen toiminnan muuttamisesta.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pyytää Vantaan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen ja terveydensuojeluviranomaisen lausuntoa Romu Keinänen Oy:n ympäristölupahakemuksesta, Dnro ESAVI/17039/2020. Ympäristölautakunta toimii sekä ympäristönsuojelu- että terveydensuojeluviranomaisena ja lausuu hakemuksesta seuraavaa.

Romu Keinänen Oy:n laajennushankkeen pääasialliset ympäristövaikutukset liittyvät meluun ja kasvaviin nestemäisten vaarallisten jätteiden varastomääriin, jotka voivat aiheuttaa riskiä hule- ja pohjavesien laadulle.

Romu Keinänen Oy:n laitoksesta on tehty vuonna 2019 meluselvitys, jonka perusteella laitos alittaa melun osalta ympäristöluvan mukaisen raja-arvon (48 dB). Yhdessä mittauspisteessä mitatusta ympäristömelun arvosta ei voitu sanoa ylittykö vai alittuuko ympäristöluvassa asetettu raja-arvo. Meluselvityksen lisäksi on tehty melumallinnus, jossa on huomioitu laitoksen kapasiteetin nosto. Mallinnuksen mukaan laitoksen kapasiteetin nostolla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia melutasoon ja tämän perusteella laitos tulee jatkossakin täyttämään ympäristömelulle asetetun raja-arvon (48 dB).

Melumittausten ja -mallinnuksen osalta on myös syytä todeta, että vuonna 2018 tehdyissä laitoksen melumittauksissa keskiäänitaso ylitti ympäristöluvassa annetun raja-arvon Katriinantie 50 mittauspisteessä. Lisäksi laitoksen melusta on tullut sen toiminta-aikana melko paljon yleisöilmoituksia Vantaan ympäristökeskukseen. Vaikka lupamääräyksen mukaiset keskiäänitasot eivät viimeisten selvitysten perusteella ylity, osa lähiasukkaista on kokenut laitoksen melun kovana ja häiritsevänä. Lisäksi asukkaat ovat valittaneet häiritsevistä kolahduksista.

Lupahakemuksessa on esitetty meluvaikutusten vähentämistoimia. Esimerkiksi uusi romuajoneuvohalli on tarkoitus sijoittaa laitosalueen etelä/länsiosaan siten, että se estäisi melun leviämistä mahdollisimman hyvin. Lisäksi laitosalueen eteläpuoliselle kulkuaukolle voidaan asentaa limittämällä melusteitä siten, että kulku laitosalueelle säilyy. Myös laitoksen eteläpuolista konttiaitaa on mahdollista korottaa. Ympäristölautakunta katsoo, että edellä mainitut hakijan esittämät meluntorjuntakeinot tulee määrätä toteutettavaksi, jotta laitoksen laajenevalle toiminnalle voitaisiin myöntää ympäristölupa. Lisäksi siirtolavojen varastointi laitoksen eteläpuolisella kulkutiellä tulee kieltää, sillä niiden siirtämisestä ja nostamisesta aiheutuu muusta alueen ympäristömelusta poikkeavaa melua, jonka lähiasukkaat kokevat häiritseväksi. Laitosalueen pinta-alan riittävyys jätteiden suuremmille varastointimäärille tulee varmistaa. Kasvavat jätteiden varastointimäärät eivät saa johtaa nykyistä korkeampiin melusteiden yli yltäviin varastokasoihin ja siten melutasojen kasvamiseen.

Melun osalta lupaharkinnassa tulee pitää laitoksen melutasoa koskeva lupamääräys vähintään entisellä tasolla eli keskiäänimelutason osalta 48 dB:ssä. Tämän lisäksi tulee harkita toiminnasta aiheutuvan suurimman sallitun enimmäisäänitason asettamista. Laitoksesta aiheutuvien meluvaikutusten vuoksi ympäristölautakunta katsoo, ettei laitokselle tule myöntää haettuja toiminta-aikojen laajennuksia. Kiilan alueen ympäristöhaittakuormitus kasvaa jatkuvasti uusien laitosten tullessa alueelle ja vanhojen toimintojen laajentuessa. Kiilan alueen toimintojen aiheuttamat yhteisvaikutukset tulee ottaa huomioon yksittäisten laitosten lupamääräyksissä vaatimalla alhaisia melutasoja ja päivittäisiä lyhyitä toiminta-aikoja.

Laitoksen toiminnan laajentaminen ja erityisesti romuautojen kuivaaminen tulee kasvattamaan nestemäisten vaarallisten jätteiden käsittelyä ja varastomääriä. Romuajoneuvojen käsittelyhallin ja nestemäisten vaarallisten jätteiden varastotilojen lattioiden tulee olla tiiviitä ja muotoiltu siten, että mahdolliset nestevuodot tai roiskeet saadaan kerättyä talteen.

Laitoksella käsiteltävän jätemäärän kasvu saattaa lisätä haitta-aineiden määrää laitosalueen hulevesissä. Ympäristökeskus on havainnut joitakin kertoja öljykalvoa laitosalueelta tulevassa hulevedessä. Tämän jälkeen laitoksen öljynerotinjärjestelmää on korjattu. Ympäristölautakunta katsoo, että laitoksen hulevesitarkkailua tulisi suorittaa tiheennetysti, kunnes voidaan olla varmoja öljynerotusjärjestelmän luotettavasta toiminnasta. Lähialueen asukkaista osa saa talousvetensä omista kaivoistaan, joten Romu Keinänen Oy:n toiminnalla ei saa olla haitallisia vaikutuksia kaivojen veden laatuun tai määrään.

Kaikki edellä mainittu huomioiden ympäristölautakunta puoltaa Romu Keinänen Oy:n laitoksen kapasiteetin kasvattamista ja toiminnan muutoksia vain siinä tapauksessa, että lupapäätöksessä annetaan riittävästi määräyksiä, joilla laitoksen meluntorjunta ja ympäristönsuojelun taso parantuu nykytilanteesta. Ympäristölautakunta katsoo, että laitokselle ei tule myöntää hakemuksessa esitettyjä laajennettuja toiminta-aikoja.

Päätös:

Päätettiin antaa ympäristöjohtajan esityksen mukainen lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle Romu Keinänen Oy:n kierrätyslaitoksen toiminnan muuttamisesta.

Täytäntöönpano: Ote Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Muutoksenhakuohje: 10. Muutoksenhaku- ja valituskielto

Lisätiedot:

Ympäristötarkastaja Pyry Lundén, puh. 040 841 9974, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

10 § Etelä-Suomen aluehallintoviraston selvityspyyntö kanteluun liittyen

VD/8904/00.04.03/2020

KR/KHI/JMA/MRA

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on vastaanottanut Vantaan ympäristökeskuksen toimintaan liittyvän kantelun ja pyytää Vantaan terveydensuojeluviranomaista hankkimaan asiaa hoitaneen terveystarkastajan sekä terveysvalvonnan johtajan selvityksen asiaan liittyen. Selvitykseen pyydetään liittämään jäljennökset viranomaisen asian käsittelyyn liittyvistä asiakirjoista. Selvitys tulee toimittaa aluehallintovirastoon viimeistään 9.12.2020.

Aluehallintovirasto pyytää selvityksessä vastaamaan vapaamuotoisesti kantelussa mainittuihin asioihin. Selvitystä pyydetään etenkin seuraaviin kohtiin:

- 1) Ympäristökeskus/virasto Vantaalla ei ole kantelijan mukaan vastannut taikka tehnyt puunpolton savuhaitta-asialle yhtään mitään lukuisista pyynnöistä huolimatta.
- 2) Vantaan ympäristötarkastaja on sanonut kantelijalle rakennuspölyjätteen olevan vaarallista mutta kertonut, ettei asia kuulu heille. Kantelijan mukaan Vantaan ympäristökeskus ei tee asialle mitään. Kantelija ei ole saanut ympäristökeskukselta vastausta siihen, kuka voisi auttaa asiassa.

Asukas on kannellut Etelä-Suomen aluehallintovirastoon, koska ei ole saanut Vantaan ympäristökeskuksesta toivomaansa apua savu- ja pölyhaittaan. Kantelun mukaan asukkaan piha-alueella poltetaan puuta ja savu tulee asuntoon ja rappukäytävään. Savuhaitan lisäksi kerrostalon rappukäytävään ja siitä edelleen asuntoihin kantautuu rakennuspölyä. Pöly kantautuu rappukäytävään kerrostalossa sijaitsevan rakennusliikkeen työntekijöiden jaloista ja laitteista. Kantelussa mainitaan lisäksi, että asunnoissa on muitakin vaarallisia asioita ja ihmiset muuttavat pois, kun niitä ei korjata.

Terveysinsinööri, 1. kaupungineläinlääkäri ja johtava ympäristötarkastaja ovat antaneet selvityspyyntöön liitteiden mukaiset vastineet. Selvitysten lisäksi Etelä-Suomen aluehallintovirastolle toimitetaan päätöksen yhteydessä asian käsittelyyn liittyvät asiakirjat.

Ympäristölautakunta 3.12.2020 § 10

Ympäristöjohtajan esitys:

Päätetään antaa Etelä-Suomen aluehallintovirastolle viranhaltijoiden selvitykset ja asian käsittelyyn liittyvät asiakirjat.

Päätös:

Päätettiin antaa Etelä-Suomen aluehallintovirastolle viranhaltijoiden selvitykset ja asian käsittelyyn liittyvät asiakirjat.

Liitteet:

- 1. kaupungineläinlääkärin selvitys Etelä-Suomen aluehallintoviraston selvityspyyntöön
- terveysinsinöörin selvitys Etelä-Suomen aluehallintoviraston selvityspyyntöön
- johtavan ympäristötarkastajan selvitys Etelä-Suomen aluehallintoviraston selvityspyyntöön

Täytäntöönpano:

Ote kirjaamo.etela@avi.fi

Muutoksenhakuohje: 10. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

1. kaupungineläinlääkäri Kirsi Hiltunen, 040 7248590 ja johtava ympäristötarkastaja Maarit Rantataro, p. 040 045 8017, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

11 § **Teettämisuhan asettaminen rottahaitta-asiassa (salassapidettävä Julkl 621/1999 § 24.1 k 32)**

Ympäristölautakunta 3.12.2020 § 11

Päätös:

Päätettiin ympäristöjohtajan esityksen mukaisesti.

12 §

Uhkasakon asettaminen elintarvikelain 55 § mukaisen määräyksen tehostamiseksi

VD/2187/11.02.01.06/2020

KR/KHI/TPU

Asia

Elintarvikelain mukainen rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen koskien yrityksen ravintolatoimintaa. Ravintolassa on markkinoitu annoksia gluteenittomina ilman, että annosten gluteenittomuutta on valmistuksessa varmistettu sekä jätetty laittamatta esille Oiva-raportteja.

Asian aikaisemmat vaiheet

Momo & More Oy:n osoitteessa Iskoskuja 3, 01600 Vantaa, sijaitsevaan ravintolaan Momo & More Nepalese Restaurant on tehty Oiva-tarkastus 21.11.2019 ja uusintatarkastukset 29.1.2020, 12.6.2020 ja 19.8.2020.

Gluteenittomuus

Tarkastuksilla todettiin, että ravintolan keittiössä leivottiin naan-leipää jauhoista. Leivontapöytä ja tandooriuuni ovat aivan rasvakeittimen ja lieden vieressä. Keittiö on hyvin pieni, joten ruoka-annosten gluteenittomuus voidaan riittävällä tavalla varmistaa vain toimintojen ajallisella erottamisella. Käytännössä tämä tarkoittaa, että leivontaa ja ruoanvalmistusta ei voi tehdä samaan aikaan, vaan ruoanvalmistuspiste ja -välineet on puhdistettava huolellisesti ennen ruoanvalmistuksen aloittamista. Leipää leivotaan pitkin päivää samanaikaisesti ruoan valmistuksen kanssa. Leivontaa ja ruoanvalmistusta ei ollut erotettu ajallisesti eikä ruoanvalmistuspistettä ja -välineitä ollut puhdistettu ennen ruoanvalmistuksen aloittamista siten, että valmistettavien annosten gluteenittomuus olisi voitu riittävällä tavalla varmistaa. Tästä huolimatta ravintolan ruokalistoissa on ollut joidenkin annosten kohdalla merkintä "G" ja samalla sivulla merkinnän selityksenä "gluteeniton". Toimija on saanut ohjausta ja neuvontaa, kehotuksen sekä lopulta 7.7.2020 elintarvikelain 55 § mukaisen määräyksen poistaa "G"- ja "gluteeniton" -merkinnät ruokalistoista, jos toiminta keittiössä jatkuu entisenlaisena. Määräys tuli voimaan välittömästi. Uusintatarkastuksella 19.8.2020 todettiin, että kahdeksasta ruokalistasta kahdessa oli edelleen "G"- ja "gluteeniton" -merkinnät. Tarkastushetkellä asiakkaiden saatavilla oli kaksi ruokalistaa, joista toisessa oli edelleen nämä merkinnät ja toisesta ne oli yliviivattu. Henkilökunnan edustaja aikoi siirtää "G"- ja "gluteeniton" -merkinnöillä varustetun ruokalistan kaappiin, mutta usean pyynnön jälkeen kaikki ruokalistat saatiin tarkastettaviksi.

Uhkasakosta kuulemisen jälkeen tehdyllä uusintatarkastuksella 28.10.2020 todettiin, että kaikista tarkastetuista yhdeksästä ruokalistasta oli "G"- ja "gluteeniton" -merkinnät poistettu. Buffet-pöydän päällä oli kuitenkin neljän ruokalajin lista telineessä. Kaksi neljästä annoksesta oli merkitty "G"-merkinnällä.

Oiva-raportin esilläpito

Uusintatarkastuksella 29.1.2020 todettiin, että ravintolassa oli esillä 5.12.2018 päivätty Oiva-raportti, jonka arvosana oli B (hyvä). Ravintolassa olisi tuolloin pitänyt olla esillä viimeisin, 21.11.2019 päivätty Oiva-raportti, jonka arvosana oli C (korjattavaa). Toimija on tämän jälkeen saanut ohjausta ja neuvontaa, kehotuksen ja lopulta 7.7.2020 elintarvikelain 55 § mukaisen määräyksen asettaa ravintolaan esille viimeisin Oiva-raportti sellaiseen paikkaan, jossa se on asiakkaiden helposti havaittavissa ja luettavissa. Määräys tuli voimaan välittömästi. Uusintatarkastuksella 19.8.2020 todettiin, että toimija ei ollut

noudattanut annettua määräystä, vaan esillä oli edelleen 5.12.2018 päivätty Oiva-raportti, jonka arvosana oli B. Esillä ollut Oiva-raportti johtaa kuluttajia harhaan, sillä viimeisimmän Oiva-raportin arvosana on D (huono) ja lisäksi viimeisimmästä Oiva-raportista kuluttaja voisi nähdä, että kahden edellisen raportin arvosanat ovat olleet D (huono) ja C (korjattavaa).

Uhkasakosta kuulemisen jälkeen tehdyllä uusintatarkastuksella 28.10.2020 todettiin, että ravintolassa oli esillä viimeisin, 19.8.2020 päivätty Oiva-raportti. Raportti ei kuitenkaan ollut elintarvikehuoneiston pääsisäänkäynnin yhteydessä tai muussa kuluttajan kannalta oleellisessa paikassa siten, että se olisi ollut asiakkaiden helposti havaittavissa. Raportti oli sijoitettu buffetpöydän takana olevalle hyllylle niin korkealle, että sitä oli mahdotonta lukea asiakastilasta käsin. Lisäksi toimija totesi tarkastuksen aikana, että raportille ei ole muuta paikkaa ja että hän laittaa raportin paremmin näkyvälle paikalle sitten, kun on saanut hyvän arvosanan.

Kuuleminen

Velvoitettavalle on varattu hallintolain (434/2003) 34 §:n ja uhkasakkolain (1113/1990) 22 §:n mukaisesti tilaisuus vastineen antamiseen edellä mainituista velvoitteista ja uhkasakon asettamisesta. Kuuleminen on tehty 26.8.2020 päivätyllä kuulemiskirjeellä, johon vastine tuli antaa 9.9.2020 mennessä.

Toimija on lähettänyt vastineen 26.8.2020 sähköpostitse. Vastineessa toimija toteaa, että viimeisin Oiva-raportti on laitettu esille ja että ruokalistat on korjattu.

Ympäristölautakunta 3.12.2020 § 12

Ympäristöjohtajan esitys:

Päätetään asettaa uhkasakko tehostamaan 1. kaupungineläinlääkäriin Momo & More Oy:lle antamaa elintarvikelain 55 § mukaista määräystä.

Velvoitettava

Momo & More Oy, Ramsayntie 3 A 1, 07940 LOVIISA

Uhkasakko

Uhkasakko asetetaan elintarvikeeturvallisuuden vaarantamisen ja kuluttajien harhaanjohtamisen poistamiseksi:

1. Terveiden vaarantamisen ja sellaisten elintarvikkeiden, joiden gluteenittomuutta ei ole voitu riittävin toimenpitein varmistaa, sekä myymisen ja tarjoilun osalta, asetetaan uhkasakko, jonka peruserä on 2000 euroa. Lisäksi asetetaan 400 euron lisäerä jokaista kuukautta kohti, jona velvoitetta ei ole täytetty.
2. Kuluttajien harhaanjohtamisen, vanhentuneen Oiva-raportin esilläpidon ja viimeisimmän Oiva-raportin esille laittamatta jättämisen osalta asetetaan uhkasakko, jonka peruserä on 1000 euroa sekä 200 euron lisäerä jokaista kuukautta kohti, jona velvoitetta ei ole täytetty.

Perustelut

Elintarvikelain 7 § mukaan elintarvikkeet eivät saa aiheuttaa vaaraa ihmisen terveydelle. Gluteeni vaarantaa keliakiaa sairastavan terveyden. Elintarvikelain 21 § mukaan toimijan on asetettava esille viimeisin Oiva-raportti siten, että se on asiakkaiden helposti havaittavissa. Toimija ei ole noudattanut elintarvikevalvontaviranomaisen aiemmin antamia kehotuksia.

Elintarvikelain 68 §:n mukaan kunnan elintarvikevalvontaviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla. Ympäristölautakunta voi tarvittaessa tehostaa määräystä uhkasakolla, ellei velvoitetta ole noudatettu määräaikaan mennessä.

Momo & More Oy ei ole noudattanut annettua määräystä olla myymättä ja tarjoilematta gluteenittomina ruoka-annoksia, joiden gluteenittomuutta ei ole voitu riittävin toimenpitein varmistaa. Momo & More Oy ei ole noudattanut annettua määräystä asettaa esille viimeisin Oiva-raportti.

Uhkasakkolain 6 § mukaan uhkasakko asetetaan määräämällä päävelvoite asianosaisen noudatettavaksi sakon uhalla. Kunkin päävelvoitteen tehosteeksi on asetettava eri uhkasakko. Asettamispäätöksestä on käytävä selvästi ilmi, mihin asianosainen on veloitettu ja milloin, mihin mennessä tai mistä lähtien päävelvoitetta on noudatettava. Määräajan pituutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, veloitettun mahdollisuus noudattaa sitä sekä muut asiaan vaikuttavat seikat.

Uhkasakkolain 8 § mukaan uhkasakon suuruutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, veloitettun maksukyky ja muut asiaan vaikuttavat seikat.

Uhkasakkolain 9 § nojalla juokseva uhkasakko asetetaan määräämällä uhkasakolle kiinteä peruserä sekä lisäerä jokaista sellaista päätöksessä ilmoitettavaa ajanjaksoa (uhkasakkojakso) varten, jonka kuluessa päävelvoitetta ei ole noudatettu.

Uhkasakkolain 22 § nojalla asianosaiselle on ennen uhkasakon asettamista ja tuomitsemista taikka teettämis- tai keskeyttämishän asettamista ja täytäntöön pantavaksi määräämistä koskevan asian ratkaisemista varattava tilaisuus selityksen antamiseen siten, kuin hallintolain (434/2003) 34 §:ssä säädetään.

Päätöstä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Päätös:

Päätettiin ympäristöjohtajan esityksen mukaisesti asettaa uhkasakko tehostamaan 1. kaupungineläinlääkäriin Momo & More Oy:lle antamaa elintarvikelain 55 § mukaista määräystä.

Liitteet:

- Elintarvikelain 55 § mukainen määräys
- Oiva-raportti 28.10.2020

Täytäntöönpano: Kashi Ram Ghimire, Momo & More Oy, Ramsayntie 3 A 1, 07940 Loviisa.

Muutoksenhakuohje: 5. Valitus Helsingin hallinto-oikeudelle (30 pv)

Lisätiedot:

Kirsi Hiltunen, 1. kaupungineläinlääkäri, p. 040724 8590, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
Tarja Pusa, terveydensuojelutarkastaja, p. 050 318 1696, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

07.07.2020

VD/2187/11.02.01.06/2020

Kaupunkiympäristön toimiala/ Ympäristökeskus

1. kaupungineläinlääkäri Hiltunen Kirsi

Elintarvikelain 55 § mukaisen määräyksen antaminen Momo & More Oy, Ramsayntie 3 A 1, 07940 LOVIISA

Toimija

Momo & More Oy, Ramsayntie 3 A 1
07940 LOVIISA

Y-tunnus 2924046-2

Toimipaikan nimi ja osoite

Momo & More Nepalese Restaurant, Iskoskuja 3, 01600 Vantaa

Päätöksen kohde

Allergeenit: Elintarvikehuoneistossa markkinoitiin ja tarjoiltiin gluteenittomina ruoka-annoksia, joiden gluteenittomuudesta ei ollut varmistuttu riittäväällä tavalla.

Oiva-raportti: Ravintolassa oli esillä vanha Oiva-raportti, joka oli harhaanjohtava.

Asian selostus

Osoitteessa Iskoskuja 3 sijaitsevaan Momo & More -ravintolaan tehtiin valvontasuunnitelman mukainen uusintatarkastus 12.6.2020. Tarkastuksella havaittiin puutteita, joiden perusteella elintarvikehuoneiston toiminta ei täyttänyt elintarvikesäädännön asettamia vaatimuksia. Tämän vuoksi kunnan elintarvikevalvontaviranomainen on veloitettu ryhtymään elintarvikelain mukaisten pakkokeinojen käyttöön.

Tarkastuksella todettiin mm. seuraavaa:

- Ravintola markkinoi ja tarjoi gluteenittomina ruoka-annoksia, jotka oli valmistettu sellaisessa paikassa, jonka välittömässä läheisyydessä leivottiin samanaikaisesti naan-leipää vehnäjauhoista. Toimintoja ei ollut ajallisesti erotettu eikä tiloja ja välineitä puhdistettu ennen gluteenittomien annosten valmistamista. Ruokalistassa annosten kerrottiin olevan gluteenittomia ja yrityksen verkkosivuilla asiakkaan oli mahdollista valita gluteeniton annos.
- Viimeisintä Oiva-raporttia ei ollut asetettu esille. Esillä oli vanha Oiva-raportti vuodelta 2018. Viimeisimmän Oiva-raportin arvosana oli huonompi (D), kuin esillä olleen (B), joten Oiva-raportin esillä pito johtaa kuluttajaa harhaan. Oiva-raportti oli sijoitettu siten, että se ei ollut asiakkaiden helposti havaittavissa.
- Toimija ei ole noudattanut annettuja kehotuksia.

Sovellettavat pakkokeinot

Määräys (elintarvikelaki 23/2006 § 55)

07.07.2020

VD/2187/11.02.01.06/2020

Kaupunkiympäristön toimiala/ Ympäristökeskus
1. kaupungineläinlääkäri Hiltunen Kirsi

Päätös

Määrään toimija Momo & More Oy:a, että

- Gluteenittomina ei saa markkinoida, myydä tai tarjoilla elintarvikkeita, joiden gluteenittomuutta ei ole varmistettu riittävin toimenpitein.
- Toimijan on asetettava esille viimeisin Oiva-raportti siten, että se on asiakkaiden helposti havaittavissa.
- Toimenpiteet on tehtävä heti.

Määräys on voimassa välittömästi.

Kuuleminen

Toimijalle on toimitettu sähköpostitse 29.6.2020 ja saantitodistuksella 1.7.2020 kuulemiskirje, jossa on pyydetty selvitystä epäkohdista 7.7.2020 mennessä.

Toimija on lähettänyt vastineen 6.7.2020.

Päätöksen perustelut

- Elintarvikkeet eivät saa aiheuttaa vaaraa ihmisen terveydelle. Gluteeni vaarantaa keliakiaa sairastavan terveyden.
- Toimijan on asetettava esille viimeisin Oiva-raportti siten, että se on asiakkaiden helposti havaittavissa.
- Toimija ei ole noudattanut elintarvikevalvontaviranomaisen aiemmin antamia kehotuksia.

Päätösvallan siirto

Vantaan ympäristölautakunta on hallintosääntönsä nojalla siirtänyt 27.2.2020 § 5 toimivaltansa siten, että elintarvikelain 55 §:n mukaisen määräyksen antaa 1. kaupungineläinlääkäri.

Sovelletut säännökset

Elintarvikelaki (23/2006) § 7, 10, 11, 16, 19, 21, 32, 49, 51, 53, 55, 68, 69, 74, 78

Hallintolaki (434/2003) § 33, 34

Elintarvikelaki (23/2006)

EY:n asetus elintarvikehygieniasta (852/2004) artikkelat 1, 3, 4, 5 sekä liitteen II luvun 1 kohta 1, luvun 5 kohta 1, luvun IX kohdat 2, 3, 5, 6
MMM:n asetus ilmoitettujen elintarvikehuoneistojen elintarvikehygieniasta (1367/2011) 5, 7, 9, 11 §
Hallintolaki (434/2003) 33, 34 §

07.07.2020

VD/2187/11.02.01.06/2020

Kaupunkiympäristön toimiala/ Ympäristökeskus
1. kaupungineläinlääkäri Hiltunen Kirsi

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen voi hakea muutosta tekemällä oikaisuvaatimuksen ympäristölautakunnalle.
Muutoksenhakuohje on tämän päätöksen liitteenä.

Voimassaoloaika

Tämä päätös on voimassa toistaiseksi.
Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Liitteet:

Tarkastuskertomus nro 1123149 (12.6.2020)

Päiväys

Vantaa 07.07.2020

Allekirjoitus**Nimen selvennys**

Hiltunen Kirsi

Virka-asema

1. kaupungineläinlääkäri

Allekirjoitettu sähköisesti asianhallintajärjestelmässä

Täytäntöönpano:

ao. henkilöt

Tämä päätöspöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika:

15.7.2020

Paikka:

Vantaan kaupungin internetsivuilla paatokset.vantaa.fi

07.07.2020

VD/2187/11.02.01.06/2020

Kaupunkiympäristön toimiala/ Ympäristökeskus
1. kaupungineläinlääkäri Hiltunen Kirsi

Oikaisuvaatimusohjeet

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus tehdään Vantaan kaupungin ympäristölautakunnalle, postiosoite: Vantaan kaupunki, Kirjaamo, PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki tai sähköpostitse osoitteella: kirjaamo@vantaa.fi

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon 7 päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen ja se on oikaisuvaatimuksen tekijän allekirjoitettava.

Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä. Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Lähetäjä
Vantaan kaupunki
 Pakkalankuja 5
 01510 VANTAA

Tarkastuskertomus

Elintarviketoimiala
 Pvm 30.10.2020
 Tapahtumatunnus 1215179

Vastaanottaja
Momo & More Nepalese Restaurant
 Iskoskuja 3
 01600 VANTAA

Asia	Valvontasuunnitelman mukainen tarkastus, uusintatarkastus
Toimija	Momo & More Oy (2924046-2)
Kohde	Momo & More Nepalese Restaurant Iskoskuja 3, 01600 VANTAA
Toiminnan nimi	Momo & More Restaurant
Toiminta	Ravintolatoiminta
Aika	28.10.2020

Läsnäolijat

Tarkastaja	Tarja Pusa
Toimipaikan edustaja	Kashi Ram Ghimire
Muut läsnäolijat	Bishnu Prasad Ghimire

Havainnot ja toimijalta edellytetyt toimenpiteet

13. ELINTARVIKKEISTA ANNETTAVAT TIEDOT

13.3. Markkinointi

Toiminnan arviointi D = Huono

Oivahuomio

Gluteenittomien annosten markkinointi oli harhaanjohtavaa, mikä vaarantaa elintarviketurvallisuuden.

Havainnot ja toimenpiteet

Taustaa:

Asia on aiemmin tarkastettu ja arvioitu kohdassa 10.1 Allergioita ja intoleransseja aiheuttavat aineet.

Ravintolan keittiössä valmistetaan gluteenittomina markkinoituja annoksia hyvin lähellä leivontapöytää ja tandooriuunia, joissa käsitellään venhäjauhoja. Toimijaa on kehoitettu ja määrätty joko varmistamaan annosten gluteenittomuus muuttamalla käytäntöjä keittiössä tai lopettamaan annosten markkinointi gluteenittomina.

Uusintatarkastuksella 29.1.2020 todettiin seuraavaa:

Ravintolan keittiössä valmistettiin vehnäjauhoista naan-leipää sekä lisäksi gluteenitonta crisp-tyyppistä leipää on valmistettu samassa tandoori-uunissa. Uuni ja sitä ympäröivät tasot olivat tarkastushetkellä jauhöpölyssä. Hyvin lähellä uunia paistettiin ruokia rasvakeittimessä ja valmistettiin liedellä ruokaa. Lounaslistalla ruoan ei kerrottu olevan gluteenitonta, mutta à la carte -listalla G-merkintä oli. Myös yrityksen verkkosivuilla olevassa ruokalistassa oli tarkastushetkellä merkinnät gluteenittomuudesta. Toimija oli tätä edellisellä tarkastuksella todennut, että asiakkaille kerrotaan lounaallakin suullisesti, että ruoka on gluteenitonta, mutta naan-leipä ei. Samassa uunissa valmistettavan crisp-tyyppisen leivän kerrottiin olevan gluteenitonta. Toimijaa on jo edellisillä tarkastuksilla ohjeistettu estämään huolellisesti jauhöpölyn pääseminen ruokaan, jos asiakkaille kerrotaan suullisesti tai kirjallisesti, että ruoka on gluteenitonta. Tämä koskee sekä rasvakeittimessä ja liedellä valmistettavia ruokia että tandoori-uunissa valmistettavaa leipää. Vaihtoehtoisesti ruokalistasta voi jättää pois G-merkinnän ja asiakkaille voi kertoa,

että ruoka saattaa sisältää gluteenia. Tarkastuksella todettiin, että käytännöt keittiössä eivät olleet muuttuneet. Leipä valmistettiin edelleen lieden vieressä ja gluteeniton leipä paistettiin samassa uunissa. Tarkastuksen aikana ravintolaan tuli asiakas, joka tilasi kaksi annosta, joista toiseen pyysi gluteenittoman leivän. Toimija, joka palveli asiakasta, ei maininnut asiakkaalle sitä, että gluteeniton leipä valmistetaan samassa uunissa, kuin tavallinen leipä, eikä myöskään sitä, että keittiössä käytetään tavallisia jauhoja hyvin lähellä ruoanvalmistuspistettä, jolloin jauhöpölyn pääseminen ruokaan on mahdollista. Toimija on saanut tästä 29.1.2020 tarkastuksella arvosanan C ja kehotuksen ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin.

Uusintatarkastuksella 12.6.2020 todettiin seuraavaa:

Kokki kertoi, että Crisp-tyyppinen leipä leivotaan nyt seuraavan päivän tarpeisiin illalla siten, että uuni puhdistetaan huolellisesti ennen leivän paistamista. Naan-leipää leivotaan sellaisena aikana, kun liedellä ei valmisteta ruokaa. Tarkastushetkellä keittiössä kuitenkin oli esillä sekä leivontatarpeita (myös jauhoja) pöydällä että ruoanvalmistukseen viittaavat astiat ja kastikkeet liedellä. Ruokalistamerkinnot eivät olleet muuttuneet. Toimija Kashi Ram Ghimirelle lähetettiin tarkastuksen jälkeen sähköpostia, jossa todettiin, että uusintatarkastuksen muut tarkastettavat asiat oli korjattu, mutta hänen tulee vielä korjata gluteeni-asia ja Oivaraportin esilläpito. Toimijalle annettiin vielä viikko aikaa tehdä nämä toimenpiteet ja kerrottiin, että mikäli toimenpiteitä ei ole määräaikaan 23.6.2020 mennessä tehty, asiassa ryhdytään kuulemismenettelyyn. Toimija vastasi sähköpostilla 15.6.2020 gluteeni-asiaan: "about Gluten free product, I agree that Cripsy papadum will not be Gluten free as it is made in the same Tandoor oven. But other foods like rice, curry and Salad are gluten free as those items are made separately with precautions. so just Naan bread and Papadum are not gluten free but other foods are gluten free." Ravintolassa käytiin 26.6.2020 ja todettiin, että ruokalistoissa oli edelleen G-merkinnät ja eikä toiminta keittiössä ollut muuttunut. Leipän leivontaa ei ollut ajallisesti erotettu muusta ruoan valmistuksesta siten, että valmistuspaikka olisi puhdistettu huolellisesti ja olisi käytetty puhtaita, gluteenittomille ruoille erikseen tarkoitettuja astioita. Leipää leivotaan pitkin päivää ruoan valmistuksen ohessa. Ravintolan verkkosivuille on nyt lisätty teksti "Regarding food allergies please contact restaurant" eikä ruokalistassa suoraan näy gluteenittomuusmerkintöjä. Klikattaessa ruokalistan annoksia avatuu kuitenkin lisätieto-osa, jossa asiakas voi valita gluteenittoman vaihtoehdon. Verkkosivut oli tarkastettiin vielä uudelleen 30.6.2020, jolloin ne olivat ennallaan.

Uusintatarkastuksella 19.8.2020 todettiin seuraavaa:

Ravintolassa työskenteli tarkastajan saapumishetkellä Beshnu Prashad Ghimire. Häneltä pyydettiin nähtäväksi kaikki ruokalistat. Buffet-pöydän päällä oli kaksi listaa, jotka B.P. Ghimire avasi ja joista toisen hän antoi tarkastettavaksi. Toisen hän aikoi laittaa kaappiin, jossa oli lisää ruokalistoja. Tarkastajan pyydettyä useita kertoja kaikkia ruokalistoja B.P. Ghimire antoi tarkastettavaksi yhteensä kahdeksan ruokalistaa. Kuuteen ruokalistaan oli tehty muutoksia siten, että G-merkinnät ja niiden selitykset "gluteeniton" oli vedetty yli tussilla. Kahdessa listassa merkinnät olivat entisellään eli niissä oli G-merkinnät ja niiden selitys "gluteeniton". Toinen näistä ruokalistoista oli se, jonka B.P. Ghimire otti buffet-pöydän päältä ja aikoi laittaa kaappiin antamatta sitä tarkastettavaksi. Ravintolan verkkosivut tarkastettiin 18.8. ja 19.8.2020. Verkkosivuun www.momomore.fi ei saatu yhteyttä. Toiminta keittiössä ei ollut muuttunut. Leipää leivottiin jauhoista ja jauhoja käyttäen tarkastushetkellä samanaikaisesti, kun ruokaa valmistettiin liedellä. Leipän leivontaa ei ollut ajallisesti erotettu muusta ruoanvalmistuksesta siten, että valmistuspaikka ja -välineet olisi puhdistettu huolellisesti ennen ruoanvalmistusta.

Tilanne 28.10.2020:

Tällä uudintatarkastuksella todettiin, että yhdeksässä tarkastetussa ruokalistassa G- ja gluteeniton -merkinnät oli ylivedetty tussilla. Listoja, joissa G- tai gluteeniton -merkintöjä olisi ollut, ei ravintolassa nähty. Buffetpöydän lähyllä, jossa pidettiin kolmea em. yhdeksästä ruokalistasta, oli lisäksi muovinen standi, jossa oli neljän ruokalajin lista. Kahden annoksen kohdalla oli G-merkintä. Kysyttäessä asiaa toimijalta, hän ryhtyi poistamaan merkintöjä.

Keliakiaa sairastavat henkilöt eivät voi nauttia gluteenia sisältäviä ruokia. Keliakiaa sairastavien kuluttajien on voitava luottaa siihen, että ravintolassa G- ja gluteeniton -merkinnät ovat oikeita ja että gluteenittomina markkinoidut annokset eivät sisällä gluteenia eivätkä aiheuta vaaraa heidän terveydelleen.

Toiminta allergeenien osalta on harhaanjohtavaa ja vaarantaa elintarvikeeturvallisuuden. Toimija ei ole noudattanut annettua elintarvikelain 55 § mukaista määräystä. Toimijaa on kuultu uhkasakon asettamisesta 26.8.2020.

Toimenpiteet:

- Annoksia, joiden gluteenittomuutta ei ole voitu valmistusvaiheessa varmistaa, ei saa markkinoida gluteenittomina.

Toimenpiteisiin on ryhdyttävä heti. Asia tarkastetaan uusintatarkastuksella uhkasakkomenettelyn jälkeen.

Valvontatoimenpiteet

Uhkasakko EtL 68 §

18. OIVA-RAPORTIN ESILLÄPITO

18.1. Oiva-raportin esilläpito

Toiminnan arviointi **D = Huono**

Oivahuomio

Toimija ei ole korjannut aiemmin todettua epäkohtaa Oiva-raportin esilläpidosta. Epäkohta johtaa kuluttajaa oleellisesti harhaan.

Havainnot ja toimenpiteet

Taustaa:

Toimijaa on useita kertoja kehoitettu ja määrätty asettamaan viimeisin Oiva-raportti esille siten, että se on kuluttajien helposti havaittavissa. Kaikilla vuosien 2019 ja 2020 aikana tehdyillä tarkastuksilla on ollut esillä vanha raportti, joka on päivätty 5.12.2018, ja jossa arvosana on ollut B (=hyvä). Ravintola on tämän jälkeen saanut vain arvosanoja C (=korjattavaa) ja D (=huono). Vanha B-raportti on ollut sijoitettuna vihreään muoviseen standiin tarjoilutiskin taakse hyllyn yläosaan paikkaan, josta se ei ole ollut helposti havaittavissa. B-raportti on ollut esillä myös yrityksen verkkosivuilla, kunnes edellisen tarkastuksen yhteydessä 19.8.2020 havaittiin, että verkkosivuihin ei enää saada yhteyttä.

Tällä tarkastuksella havaittiin, että esillä oli nyt viimeisin Oiva-raportti, joka on päivätty 19.8.2020 ja jonka arvosana on D. Raportti oli esillä kirkkaassa muovisessa standissa, mutta se oli edelleen sijoitettu tarjoilulinjaston takana olevan hyllyn yläosaan niin, että se ei ollut helposti havaittavissa. Toimija ei ollut noudattanut annettua määrääystä. Kysyttäessä toimijalta syytä raportin sijoittamiseen siten, että se ei ollut helposti havaittavissa, hän totesi, että raportille ei ole muuta paikkaa ja että hän laittaa sen paremmin esille, kun saa hyvän arvosanan. Toimijaa on kuultu uhkasakon asettamisesta 26.8.2020.

Toimenpiteet:

- Oiva-raportti tulee asettaa esille elintarvikehuoneiston pääsisäänkäynnin yhteyteen tai muuhun kuluttajan kannalta oleelliseen paikkaan siten, että se on asiakkaiden helposti havaittavissa.

Lisäksi muistutetaan, että sähköinen versio viimeisimmästä Oiva-raportista tulee laittaa esille elintarvikeyrityksen verkkosivuille, jos yritys markkinoi elintarvikkeita sivuillaan. Oiva-raportti tai linkki Oivahymy.fi -sivulle on sijoitettava verkkosivujen ensimmäiselle sivulle niin, että raportti on kuluttajalle helposti havaittavissa.

Toimenpiteisiin on ryhdyttävä heti. Asia tarkastetaan uusintatarkastuksella uhkasakkomenettelyn jälkeen.

Valvontatoimenpiteet

Uhkasakko EtL 68 §

Sovelletut säännökset

Elintarvikelaki 23/2006

Maa- ja metsätalousministeriön asetus ilmoitettujen elintarvikehuoneistojen elintarvikehygieniasta 1367/2011

Euroopan neuvoston ja parlamentin asetus elintarvikehygieniasta 852/2004

Maksu 120,00 €

Maksuperusteet

Ympäristöterveydenhuollon maksutaksa 1.1.2017

Tarkastaja

Tarja Pusa

TERVEYDENSUOJELUTARKASTAJA

050 318 1696

tarja.pusa@vantaa.fi

Jakelu

Toiminnanharjoittaja

Oiva-raportti • Oiva-rapporten Elintarvikevalvonta • Livsmedelstillsyn

1215179

Valvontakohde • Tillsynsobjekt

Momo & More Restaurant

Iskoskuja 3, 01600 VANTAA

Viimeisin tarkastus •
Senaste inspektion**28.10.2020**Aikaisemmat tarkastukset •
Tidigare inspektioner

19.08.2020

12.06.2020

Arvosanat yhteensä KPL •
Resultat inalles STOivallinen /
Utmärkt

Hyvä / Bra

Korjattavaa /
Bör korrigeras

Huono / Dålig

2

Tarkastustulos • Inspektionresultat • 28.10.2020

Elintarvikkeista annettavat tiedot /
Informationen som skall ges om livsmedelOiva-raportin esilläpito /
Oiva-rapportens presentation

Heikoin tulos määrää arvosanan • Sämsta resultat bestämmer vitsordet

Huomiot • Observation

Gluteenittomien annosten markkinointi oli harhaanjohtavaa, mikä vaarantaa elintarviketurvallisuuden.

Toimija ei ole korjannut aiemmin todettua epäkohtaa Oiva-raportin esilläpidosta. Epäkohta johtaa kuluttajaa oleellisesti harhaan.

Valvontayksikkö
Vantaan kaupunkiRaportti julkaistaan sivulla www.oivahymy.fi
viimeistään 9.11.2020 /
Rapporten publiceras på sidan www.oivahymy.fi
senast 9.11.2020

13 §

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2020-2024, päivitys vuodelle 2021

VD/8167/11.02.00.00/2019

KR/KHI

Ympäristöterveydenhuollon tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Ympäristöterveydenhuollon erityislainsäädäntö ja valvontasuunnitelma-asetus (665/2006) edellyttävät kuntia laatimaan ja hyväksymään säännöllistä valvontaa koskevan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman siten, että valvonta on ennakoivaa, riskinarviointiin perustuvaa, tasapuolista, suunnitelmallista ja viranomaiselle asetettujen vaatimusten mukaista.

Valtakunnallinen ympäristöterveydenhuollon valvontaohjelma on viisivuotinen (2020-2024) ja Vantaan ympäristöterveydenhuolto on laatinut oman valvontasuunnitelmansa samalle ajalle.

Valvontasuunnitelmassa on koko ympäristöterveydenhuoltoa koskeva yleinen osa ja sen jälkeen on omat osiot terveydensuojelu-, tupakka- ja elintarvikevalvonnalle sekä eläinlääkintähuollolle.

Valvontasuunnitelmassa on määritelty muun muassa tarkastusten sisällöt, valvontakohtetyyppien tarkastustiheydet, viranomaisvalvonnan toimesta tapahtuva näytteenotto ja näytteiden tutkiminen sekä valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi. Suunnitelman laadinnassa on otettu huomioon valvontaa ohjaavien keskusvirastojen valtakunnalliset valvontaohjelmat, joissa on huomioitu muun muassa hallitusohjelman sekä ministeriöiden ja keskusviranomaisten asettamat ympäristöterveydenhuoltoa koskevat linjaukset ja strategiset tavoitteet.

Ympäristölautakunta on hyväksynyt ympäristöterveydenhuollon viisivuotisen valvontasuunnitelman 6.11.2019 § 10. Suunnitelma on päivitetty vuodelle 2021 valvontakohteiden, tarkastusten ja näytteiden määrien osalta. Kunnallisen elintarvikevalvonnan tehtäviin siirretty eläinperäisten elintarvikkeiden sisämarkkinakaupan valvonta on sisällytetty osaksi suunnitelmallista valvontaa ja lisäksi vuosittaiset valvontahankkeet on kirjattu suunnitelmaan. Tarkastuksista osa voidaan tehdä etänä hyödyntäen erilaisia etäyhteyksiä, asiakirjoja ja kuvia. Tämä on lisätty suunnitelman tekstiin aiempaa selkeämmin.

Vantaan ympäristöterveydenhuollon suunnitelmallisen valvonnan piirissä 2793 kohdetoimintoa ja vuonna 2021 niihin suunnitellaan tehtävän 1465 tarkastusta. Suunnitelmallisten tarkastusten lisäksi tarkastuksia tehdään erilaisiin terveyshaittaepäilyihin ja valituksiin liittyen muun muassa kouluissa, asunnoissa, elintarvikevalvontakohteissa sekä eläinten pitopaikoissa. Suunnitelmalliseen valvontaan liittyviä viranomaisnäytteitä otetaan noin 750. Näytteet ovat talousvesi-, uimavesi- ja elintarvikenäytteitä. Tämän lisäksi otetaan näytteitä epidemiaepäilyihin tai muihin terveyshaittaepäilyihin liittyen. Vuonna 2021 toteutetaan neljä elintarvikevalvonnan projektia (suola- ja ravintoarvo, maahantuodun lihan laatu, ravintoloiden ja myymälöiden vähittäismyyntiin valmistamat elintarvikkeet ja nitriitti lihavalmistamisessa). Lisäksi osallistutaan mahdollisuuksien mukaan keskusvirastojen tai muun ulkopuolisen tahon organisoimiin hankkeisiin.

Ympäristölautakunta 3.12.2020 § 13

Ympäristöjohtajan esitys:

Päätetään hyväksyä ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman 2020-2024 päivitys vuodelle 2021 liitteineen.

Päätös:

Päätettiin ympäristöjohtajan esityksen mukaisesti.

Liitteet:

- Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2020-2024, päivitys vuodelle 2021
- Liite 1, terveydensuojelu 2020-2024, päivitys vuodelle 2021

Täytäntöönpano: Tiedoksi Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Muutoksenhakuohje: 10. Muutoksenhaku- ja valituskielto

Lisätiedot:

1.kaupungineläinlääkäri Kirsi Hiltunen, p. 040 7248590, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

LIITE 1: Terveysuojelulain valvontasuunnitelma 2020-2024, päivitys vuodelle 2021

Toimintatyyppi	Kohdetoimintojen lkm (VATl:sta)	Valtakunnallinen valvontaohjelma 2020 - 2024	Suunnitellut tarkastukset / vuosi					Suunnitellut tarkastukset yhteensä	Kohteiden riskinarvion perusteella tarkastuksia lisätty tai vähennetty	Tarkastusaika	Tarkastuksen sisältö	Huomioitavaa	Suunniteltu näyttöiden määrä / vuosi					Arvio suunnitelman mukaisten tarkastusten resurssitarpeesta (h) vuonna 2021
			2020 suun.	2021 suun.	2022 suun.	2023 suun.	2024 suun.						2020	2021	2022	2023	2024	
Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (1352/2015)	5	1 (oma vedentuotanto), 0,5 (vain jakelua)	4	4	3	4	3	18		8	Vedenjakelualueen perustiedot, riskinarviointi ja -hallinta, omavalvonta, varautumissuunnitelma, valvontatutkimusohjelma, raakaveden hankinta, verkosto	Laitoksista kahdella oma tuotantoa, kolmella vain jakelua	133	138	138	138	138	32
Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (401/2001)	2	0,5 (oma vedentuotanto), 0,33 (vain jakelua)	1	0	1	1	1	4		5	Vedenjakelualueen perustiedot, riskinarviointi ja -hallinta, omavalvonta, varautumissuunnitelma, näytteenottosuunnitelma, verkosto		1	1	1	1	1	0
Vedenottamo, iso asetus	5	1,00	4	4	3	4	3	18		5	Vedenottamon perustiedot, pohjavesikaivojen rakenteiden kunto ja toimintaympäristö, vedenkäsittelylaitoksen tilat, desinfiointivalmius, vestornit		0	0	0	0	0	20
Vedenottamo, iso asetus	2	0,50	1	0	1	1	1	4		5	Vedenottamon perustiedot, pohjavesikaivojen rakenteiden kunto ja toimintaympäristö, vedenkäsittelylaitoksen tilat, desinfiointivalmius		0	0	0	0	0	0
Elintarvikehuoneiston käyttämä talousvesi	5	0,00	0	0	0	0	0	0						9	9	9	9	0
Talousveden käyttö osana julkista tai kaupallista toimintaa	8	0,00	0	0	0	0	0	0					15	7	7	7	7	0
Yleiset altaat	14	1,00	23	20	20	20	20	103	Kohteiden riskin-arvion perusteella kylpylöiden ja uimahallien tarkastuksia lisätty valtakunnallisessa valvontasuunnitelmassa esitetystä tarkastusmäärästä 1 krt/v tarkastusmäärään 2 krt/v kohteiden koon sekä käyttötarkkailusta ja tiloista vastaavien erillisten tahojen vuoksi. Tarkastukset on jaettu vastaavasti allasveden laatuun ja käyttötarkkailuun sekä tilojen kuntoon ja siivoukseen keskittyviin asioihin.	5	Kohteen perustiedot, valvontatutkimusohjelman sisältö, omavalvonta, henkilökunnan pätevyys, puku-, pesu- ja wc-tilat, allastilat, oheistilat, siivous ja siivoustilat	Uimahalleja/kylpylöitä yhteensä kuusi, pieniä altaita kahdeksan.	460	440	440	440	440	100
Yleiset uimarannat, EU	2	1,00	4	4	4	4	4	20		4	Uimarannan perustiedot (kohdetiedot, uimavesiprofiili, uimaveden laatu, uimarannan toimintaympäristö, varautuminen), rannan siisteys, kunto, jätehuolto, haittaeläimet, käymälä-, peseytymis- ja pukeutumistiltilta sekä sauna, tiedottaminen	Toinen tarkastuksista tehdään talviuintikaudella	22	22	22	22	22	16
Pienet yleiset uimarannat	4	1,00	4	4	4	4	4	20		4	Uimarannan perustiedot (kohdetiedot, uimaveden laatu, uimarannan toimintaympäristö, varautuminen), rannan siisteys, kunto, jätehuolto, haittaeläimet, käymälä-, peseytymis- ja pukeutumistiltilta sekä sauna, tiedottaminen		24	24	24	24	24	16
Peruskoulu	58	0,33	18	20	19	19	20	96		7	Kohteen perustiedot, omavalvonta ja ennaltaehkäisevä työ, tilojen soveltuvuus ja käytettävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, wc-tilat, toiminnan hygieenisuus, puhtaanapito, vaate-/tekstiilihuolto, varasto-/säilytystilat, jätehuolto ja vahinkoeläimet, talousvesi- ja käyttövesi ja ulkoalueet		0	0	0	0	0	140
Lukio	7	0,33	2	2	3	2	2	11		7			0	0	0	0	0	14
Korkeakoulu	2	0,33	0	0	2	0	0	2		7			0	0	0	0	0	0
Ammattioppilaitos	7	0,33	4	0	3	4	0	11		7			0	0	0	0	0	0
Muut koulut ja oppilaitokset	2	0,33	2	0	0	2	0	4		7			0	0	0	0	0	0
Päiväkodit, ryhmäperhepäiväkodit	201	0,33	65	67	67	67	67	333		6			0	0	0	0	0	402
Leikkitoiminta ja muu päivätoiminta	6	0,33	0	6	0	0	6	12		5			0	0	0	0	0	30
Lastenkodit, koulukodit ja nuorisokodit	11	0,33	5	5	0	6	5	21		5			0	0	0	0	0	25
Muut lastensuojeluyksiköt (mm. perhekuntoutusyksiköt)	6	0,33	2	2	2	2	2	10		5			0	0	0	0	0	10
Vanhainkoti (laitoshuolto)	0	0,33	0	0	0	0	0	0		6			0	0	0	0	0	0
Vanhusten tehostetun asumisen yksiköt	31	0,33	11	10	10	11	10	52		6			0	0	0	0	0	60
Muut yksiköt (mielenterveys- ja päihdekuntoutujat: tehostettu palveluasuminen)	9	0,33	6	0	3	6	0	15		6			0	0	0	0	0	0
Muut yksiköt	7	0,33	6	0	0	7	0	13		6			0	0	0	0	0	0
Kehitysvammalaitos, muu kehitysvammaisten yksikkö (tehostettu palveluasuminen)	20	0,33	6	7	7	6	7	33		6			0	0	0	0	0	42
Ensi- ja turvakodit, perhekuntoutusyksiköt	1	0,33	2	0	0	1	0	3		6			0	0	0	0	0	0
Lasten ja nuorten kohteet: kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskukset, iltapäiväkerhot ja sisäleikkipuistot	64	0,25	15	16	16	16	16	79		4	Kohteen perustiedot, omavalvonta, tilojen ja kalusteiden kunto ja riittävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, tilojen, pintojen ja välineiden/laitteiden puhtaus, toiminnan hygieenisuus, siivous ja siivoustilat, talousvesi ja käyttövesi, jätevedet, jätteet ja vahinkoeläimet, toiminnan haitat ympäristöön		0	0	0	0	0	12
Hotellit	13	0,20	3	3	3	3	1	13		4			0	0	0	0	0	4
Hostelli, kuten retkeilymajat, retkeilyhotellit, kesähotellit, huoneistohotellit, matkustajakoti	6	0,20	1	1	2	1	1	6		4			0	0	0	0	0	0
Asuntolat, yömajat, pakolaisten vastaanottokeskukset	2	0,20	0	0	2	0	0	2		4			0	0	0	0	0	0
Aamiaismajoitus sekä majoitus maatilamatkailun yhteydessä	2	0,20	1	0	0	1	0	2		4			0	0	0	0	0	0
Muu majoitustoiminta	4	0,20	0	4	0	0	0	4		4			0	0	0	0	0	16
Yleiset saunat	1	0,50	1	1	1	1	1	5		3			0	0	0	0	0	3
Yleinen liikuntatila	72	0,20	13	15	15	14	14	71		4			0	0	0	0	0	60
Kosmetologiset huoneistot ja laitokset	138	0,25	27	35	35	34	34	165	Ei tarkasteta kotirauhan piirissä olevia kohteita.	4			0	0	0	0	0	140
Tatuointi ja lävistys	8	0,25	1	3	2	2	2	10		4			0	0	0	0	0	12
Solarium	11	0,20	4	2	2	2	3	13		4			0	0	0	0	0	8
Muu ihon käsittely ja hoito	2	0,25	2	0	0	0	2	4		4			0	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ	738		238	235	230	245	229	1177					655	641	641	641	641	1226

0,8 htv

VALVONTASUUNNITELMA 2020-2024, PÄIVITYS VUODELLE 2021

Sisällys

1 JOHDANTO.....	4
2 Toimintaympäristön muutokset.....	4
2.1 Vantaan kaupungin organisaatiouudistus.....	4
2.2 Maakunta- ja aluehallinnon uudistus.....	4
2.3 Valtakunnalliset tietojärjestelmät.....	4
2.3.1 VATI.....	4
2.3.2 VYHA.....	4
2.3.3. ELVI ja ELTE.....	5
3 Ympäristöterveydenhuollon valvonnan teema 2020-2024: Yhdenmukainen valvonta ja yhteistyö.....	5
3.1 Arviointi- ja ohjauskäynnit.....	5
3.2 Viranomaisyhteistyö.....	5
3.3 Yhteistyö toimijoiden kanssa.....	5
3.4 Varautuminen.....	5
4 VANTAAN YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTAYKSIKKÖ.....	6
4.1 Toimialue.....	6
4.2 Valvonnan henkilöresurssit.....	6
4.3 Koulutus.....	7
4.4 Kohde- ja päätösrekisterit ja sähköinen tiedonkeruu.....	7
4.5 Laatu työ.....	7
4.6 Viestintä.....	7
5 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTA.....	8
5.1. Riskinarviointi.....	8
5.2 Tarkastuksen sisältö, tarkastustiheys ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika.....	8
5.3 Valvonnan maksullisuus.....	9
5.4 Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen.....	9
6 HÄIRIÖTILANTEISIIN VARAUTUMINEN.....	9
7 RAPORTOINTI JA VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI.....	10
8 TERVEYDENSUOJELUVALVONTA.....	12
8.1 Kunnan terveydensuojelutehtävät.....	12
8.2 Huoneistot.....	12
8.3 Koulujen ja päiväkotien valvonta.....	12
8.4 Sosiaalialan laitosten valvonta.....	13
8.5 Talousvesi.....	13
8.6 Uimarannat.....	13
8.7 Kylpylät, uimahallit ja vastaavat.....	14
8.8 Yleisötilaisuuksien valvonta.....	14
8.9 Valvonnan painopistealueet.....	14
8.10 Valvontahankkeet.....	15
8.11 Terveystietäpäilyyn perustuva asuntojen ja oleskelutilojen valvonta.....	15
8.12 Lausunnot.....	16
8.13 Tarkastusten sisältö, tarkastustiheys ja -aika.....	16
9 TUPAKKALAIN JA NIKOTIINIKORVAUSVALMISTEIDEN VALVONTA.....	18
9.1 Tupakkatuotteiden ja nikotiinainesten vähittäismyynti.....	18
9.2 Tupakkatuotteiden ja nikotiinainesten tukkumyynti.....	19
9.3 Tupakkalain alaisten tuotteiden valvonta ja nikotiinikorvausvalmisteiden valvonta.....	19
9.4 Tupakointikieltojen ja -rajoitusten valvonta.....	20
9.4.1 Tupakointitilat.....	20
9.4.2 Tupakointikiellot asuntoyhteisössä.....	21
9.5 Tupakkalain valvonnan painopisteet.....	21
9.6 Valvonnan suunnitelmalliset tarkastukset.....	22
10 ELINTARVIKEVALVONTA.....	23
10.1 Valvontaviranomaisen tehtävät.....	23
10.2 Tarkastusten sisältö.....	23
10.3 Elintarvikevalvonnan toteutus ja kohdentaminen.....	24
10.4 Elintarvikkeiden tarjoilu.....	25
10.5 Elintarvikkeiden myynti.....	26
10.6 Laitokset, varastot, valmistus ja kuljetus.....	27

10.7 Alkutuotannon valvonta.....	30
10.8 Vientivalvonta.....	31
10.9 Ensisaapumisvalvonta kunnan sisämarkkinavalvonaksi (eläinperäisten elintarvikkeiden maahantuonti sisämarkkinoilta)	31
10.10 Takaisinvedot ja RASFF-ilmoitukset	32
10.11 Pakkausmerkinnät.....	32
10.12 Kontaktimateriaalit	33
10.13 Ravintolisät	33
10.14 Näytteenotto	34
10.14.1 Projektit ja tasokartoitukset.....	34
10.14.2 Omavalvonnan toimivuuden arviointi	35
10.14.3 Näytteenotto ruokamyrkytyspäilyissä ja valituksissa	35
10.15 Valvontaprojektit	35
10.16 Valvonnan painopistealueet	36
11 ELÄINTEN TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN VALVONTA	38
11.1 Taustaa	38
11.2 Tehtävänjako kaupungineläinlääkärien välillä.....	38
11.3 Täydennyskoulutussuunnitelma.....	38
11.4 Tietojärjestelmäkuvaus	38
11.5 Viestintä	38
11.6 Painopistealueet	39
11.7 Eläinten terveydenhoito.....	39
11.7.1 Vantaan ympäristölautakunnan vahvistamat klinikkamaksut.....	39
11.7.2 Eläintenpitopaikat	39
11.7.3 Eläinlääkintäpalvelut virka-aikana.....	39
11.7.4 Eläinlääkintäpalvelut päivystysaikana.....	40
11.7.5 Yksityinen eläinlääkintäpalvelujen tarjonta	40
11.7.6 Tuotantoeläinten terveydenhuolto	41
11.8 Eläinten terveyden valvonta.....	41
11.8.1 Eläntautivalmius.....	41
11.8.2 Eläntautitapaus	41
11.8.3 Eläinten ja ihmisten välillä tarttuvat taudit.....	41
11.8.4 Varosuunnitelmien laadinta ja ylläpito.....	41
11.8.5 Valmiuskoulutus.....	41
11.8.6 Ilmoitusmenettelyt eläinlääkintä- ja terveydenhuoltoon	41
11.8.7 Terveysvalvontaohjelmat, kirjanpito	42
11.8.8 Eläntautikartoitukset	42
11.8.9 Vesiviljely	42
11.8.10 Kyyhkyslakat.....	42
11.8.11 Muu tautivalvonta ja näytteenotto	42
11.8.12 Keinollinen lisääntyminen.....	42
11.8.13 Sivutuotevalvonta.....	42
11.8.14 Tuonti- ja vientivalvonta	42
11.9 Eläinten hyvinvoinnin valvonta.....	43
11.9.1 Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus.....	43
11.9.2 Ilmoituksenvaraisten ja laajamittaisen toiminnan tarkastus	44
11.9.3 Epäkohtailmoitukset tukivalvontaan	44
11.9.4 Määräysten seuranta.....	44
11.9.5 Yhteistyötahot.....	44
11.10 Eläinten lääkinnän valvonta.....	45
11.11 Laatu.....	45
11.11.1 Valitusten käsittely	45
11.12 Raportointi.....	45
11.13 Eläinlääkintähuollon resurssitarvekartoitus	46
Liite 1.....	48

1 JOHDANTO

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Ympäristöterveydenhuollon yhteisessä valtakunnallisessa valvontaohjelmassa määritetään yhteiset periaatteet valvonnalle. Yhteistä valtakunnallista valvontaohjelmaa laadittaessa kantavana ajatuksena on ollut tunnistaa ohjelmakauden haasteet ja tavoitteet. Ohjelmassa otetaan huomioon muun muassa hallitusohjelman sekä ministeriöiden ja keskusviranomaisien asettamat ympäristöterveydenhuoltoa koskevat linjaukset ja strategiset tavoitteet. Valtakunnalliset valvontaohjelmat ohjaavat kunnallisten valvontayksiköiden omien valvontasuunnitelmien sisältöä.

Edellisen valvontaohjelmakauden 2015–2019 teemana oli valvonnan vaikuttavuus. Valvonnan vaikuttavuutta on tärkeää edistää jatkuvasti muun muassa valvonnan riskiperusteisuudella ja valvonnan tehokkaalla kohdentamisella. Ohjelmakauden 2020–2024 teemana on yhdenmukainen valvonta ja yhteistyö. Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon kaikki ympäristöterveydenhuollon osa-alueet valtakunnallisten ohjelmien mukaisesti paikalliset tarpeet huomioiden. Eläinlääkintähuoltolain osalta kuntien on otettava lisäksi huomioon myös alueellinen suunnitelma.

Ympäristöterveydenhuollon erityislainsäädäntö edellyttää kuntia laatimaan ja hyväksymään säännöllistä valvontaa koskevan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman siten, että valvonta on laadukasta, säännöllistä ja terveyshaittoja ehkäisevää.

2 TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

2.1 Vantaan kaupungin organisaatiouudistus

Vantaan kaupungin uusi organisaatorakenne tuli voimaan vuoden 2020 alusta. Ympäristöterveydenhuolto on toiminut pitkään maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla samalla tulosalueella ympäristönsuojelun kanssa. Jatkossa toimialana on kaupunkiympäristö. Ympäristökeskus, rakennusvalvonta ja kaupunkisuunnittelu muodostavat yhdessä kaupunkirakenne ja ympäristö -palvelualueen. Toistaiseksi ympäristökeskuksen tehtävät pysyvät ennallaan. Lautakuntarakenne muuttuu vuoden 2021 aikana, minkä jälkeen ympäristöterveydenhuollon asioita käsitellään sekä kaupunkiympäristölautakunnassa että sen alaisessa jaostossa.

2.2 Maakunta- ja aluehallinnon uudistus

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä maakuntauudistuksen kaatumisen myötä myös muut uudistukseen liittyvät lakimuutokset kaatuivat. Maakuntauudistuksen valmistelu kuitenkin lisäsi alueellista yhteistyötä, ja valmistelumateriaalia voidaan hyödyntää jatkossa valvonnan yhdenmukaistamisessa ja yhteistyön kehittämisessä. Pääministeri Rinteen hallitusohjelmassa todettiin, että sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa kootaan sosiaali- ja terveystieteiden ja palveluiden järjestäminen kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille. Tähän liittyen selvitettiin ympäristöterveydenhuollon järjestäminen osana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta. Selvityksen tuloksen todettiin, että ympäristöterveydenhuolto ei tässä vaiheessa siirry maakuntaan. Vantaan ympäristöterveydenhuolto on jatkossakin mukana mahdollisiin muutoksiin liittyvissä selvitystyöissä asian vaatimassa laajuudessa.

2.3 Valtakunnalliset tietojärjestelmät

2.3.1 VATI

Vuoden 2019 alussa ympäristöterveydenhuollon keskitetty tietojärjestelmä KUTI/YHTI korvautui ympäristöterveydenhuollon toiminnanohjaus ja tiedonhallintajärjestelmällä eli VATI:lla. VATI:ssa on hyödynnetty aiempien järjestelmien tietovarastoja (kohde- ja valvontatietoja) sekä ominaisuuksia kuten esim. analyysitiedonsiirtopalvelua. VATI:n reaaliaikainen käyttöliittymä hyödyntää valvonnan riskiperusteisuuden vaatimusta sekä toimii päivittäisen valvontatyön työkaluna. Järjestelmä toimii jatkossa toiminnanohjaus-, valvontatoimi- ja raportointiratkaisuna ympäristöterveydenhuollon yksiköiden ja keskusvirastojen välillä.

Uuden tietojärjestelmän käyttöönotto vaikuttaa valvontayksiköiden toimintaan valvontasuunnitelmakauden aikana. VATI-järjestelmä kaipaakin vielä kehittämistä, jotta se palvelee ympäristöterveydenhuollon valvontatyötä. Kehitystyö vie osan valvontaresursseista, mikä täytyy huomioida valvontatyön suunnittelussa.

2.3.2 VYHA

Ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietojen hallintajärjestelmän eli VYHA:n avulla hallinnoidaan ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietoja. Järjestelmää käytetään valvontaa ja valvontayksikköä koskevien tietojen keräämiseen. Näitä ovat mm. henkilöresurssit, valvontasuunnitelma ja sen toteuman sanallinen arviointi. Kunnallisten valvontayksiköiden on pidettävä tiedot ajan tasalla ja edistettävä omaa raportointiaan, jotta yksiköt voivat osoittaa oman toiminnan vaikuttavuutta, riskiperusteisuutta ja tuloksellisuutta.

2.3.3. ELVI ja ELTE

ELVI eli eläinlääkintähuollon tietojärjestelmä sisältää aluehallintovirastojen toteuttaman eläinsuojelun otantavalvonnan maatiloilla. Lisäksi järjestelmä sisältää eläinsuojelun kuljetustarkastukset, joista vastaavat aluehallintovirastot ja tarkastuseläinlääkärit. Kunnallisten valvontayksiköiden vastuulla olevia eläinsuojelutarkastuksia varten on suunnitteilla tietojärjestelmän rakentamisen aloittaminen. ELTE eli eläinten terveyden hallinnan tietojärjestelmä on toteutusvaiheessa. Järjestelmä tulee käyttöön asteittain vuosien 2020–2023 välillä. ELTE:ssä tulee olemaan osiot eläintautitapausten ja -epidemioiden hallintaan, eläintautien terveysvalvontaan (esim. salmonellavalvonta), eläinten lääkitsemisen valvontaan sekä mikrobilääkkeiden käytön tiedonkeruuseen. Toistaiseksi on avoinna, missä laajuudessa kuntien eläintautivalvontaviranomaiset tulevat käyttämään ELTE:ä.

3 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONNAN TEEMA 2020-2024: YHDENMUKAINEN VALVONTA JA YHTEISTYÖ

Ympäristöterveydenhuollon valvontaohjelman teemaa yhdenmukaisesta valvonnasta ja yhteistyöstä voidaan edistää seuraavia tavoitteita toteuttamalla:

- arviointi- ja ohjauskäynnit
- viranomaisyhteistyö
- yhteistyö toimijoiden kanssa
- varautuminen

Toimialakohtaiset painopisteet kuvataan erikseen terveydensuojelun, tupakkalain valvonnan, elintarvikevalvonnan ja eläinlääkintähuollon suunnitelmissa.

3.1 Arviointi- ja ohjauskäynnit

Aluehallintovirasto tekee kunnallisiin valvontayksiköihin arviointi- ja ohjauskäyntejä. Vantaan elintarvikevalvontaa arvioitiin vuonna 2017. Vantaa osallistuu jatkossakin arviointikäynteihin, mikäli ne kohdistuvat Vantaan valvontayksikköön.

3.2 Viranomaisyhteistyö

Hallintolain (10 §) mukaan viranomaisten on autettava toisiaan sekä pyrittävä edistämään viranomaisten välistä yhteistyötä. Ympäristöterveydenhuollon tehtävät edellyttävät jatkuvaa vuoropuhelua ja yhteistyötä eri viranomaisten kanssa. Yhteistyötä on tehtävä niin varautumisen kuin toimijoiden valvonnan (luvat, ilmoitukset ja muu valvonta) yhteydessä.

Vantaan ympäristöterveydenhuolto tekee säännöllistä yhteistyötä kaupungin sisällä mm. ympäristönsuojelun, tartuntatautiyksikön, rakennusvalvonnan, työsuojelun, sivistys- ja sosiaalitoimen, varhaiskasvatuksen ja tilakeskuksen kanssa. Yhteistyötä tehdään myös poliisin, pelastuslaitoksen ja viime aikoina myös verohallinnon kanssa. Yhteistyötä Uudenmaan ympäristöterveydenhuollon välillä on lisätty maakuntavalmistelun yhteydessä ja tätä tiiviimpää yhteistyötä on tarkoitus jatkaa edelleen. Tavoitteena on yhdenmukaistaa alueen valvontatapoja.

3.3 Yhteistyö toimijoiden kanssa

Ympäristöterveydenhuollon lakien noudattaminen edellyttää toimijoilta paljon osaamista. Viranomaisten on neuvottava, ohjattava ja ohjeistettava toimijoita mm. lainsäädäntöön ja sen tulkintaan liittyvissä asioissa. On suotavaa antaa toimijoille vaikuttamismahdollisuuksia aina silloin kuin se on mahdollista.

Ympäristöterveydenhuollolta puuttuu valtakunnallisesti yhteinen alusta, jonka avulla uusien asioiden ja muutosten viestiminen toimijoille olisi vaivatonta. Vantaalla on tarkoitus ottaa käyttöön uusia viestintäkanavia perinteisten viestinnän tapojen lisäksi. Lisäksi osallistutaan toimijoille järjestettäviin koulutuksiin luennoitsijoina ja tarvittaessa voidaan järjestää myös kohdennettua koulutusta/keskustelutilaisuuksia tietyille toimijaryhmille.

Ympäristöterveydenhuollon on vahvistettava yhteistyötä niiden toimijoiden kanssa, joilla on velvollisuus varautua ympäristöterveydenhuollon häiriötilanteisiin¹ (EL 46 §, EtL 43 §, TsL 8 §). Vantaalla tiivistä yhteistyötä on tehty erityisesti talousvesitoimijoiden kanssa.

3.4 Varautuminen

Terveydensuojelu- ja elintarvikevalvontaviranomaisella on lainsäädännön perusteella velvollisuus toimia epäiltäessä terveyshaittaa ja vastaavasti eläintautiviranomaisella epäiltäessä vastustettavaa eläintautia. Kuntien valmiussuunnitelmissa on oltava myös kunnan ympäristöterveydenhuollon toimialan valmiussuunnitelmaosa, jossa kuvataan mm. yhteydet valvontayksikön ja kunnan välillä, yhteyshenkilö/asiantuntija kunnan johtokeskukseen, sisäinen

tiedonkulku ja poikkihallinnollinen yhteistoiminta. Ympäristöterveydenhuollolla on oma häiriötilannesuunnitelma, mutta toistaiseksi yksikön toiminta on integroitu heikosti kaupungin suunnitelmaan ja muuhun varautumiseen. Suunnitelmakauden tavoitteena on edistää ympäristöterveydenhuollon huomioimista kaupungin varautumisessa. Ympäristöterveydenhuollon häiriötilanteisiin varautumisesta on kerrottu tarkemmin kappaleessa 6.

4 VANTAAN YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTAYKSIKKÖ

4.1 Toimialue

Vantaan ympäristöterveydenhuollon valvonnan toimialueena on Vantaa, asukkaita Vantaalla on noin 235 000.

Valtioneuvoston periaatepäättös ympäristöterveydenhuollon seudullistamisesta edellyttää, että yksikön tulee olla henkilöstömäärältään riittävän suuri, vähintään 10 henkilötyövuotta. Vantaa täyttää tämän vaatimuksen, koska henkilöstöä on yhteensä 21.

4.2 Valvonnan henkilöresurssit

Vantaan ympäristöterveydenhuollossa työskentelee yhteensä 21 henkilöä ja he työskentelevät kolmessa tiimissä (elintarvikeeturvallisuus, terveydensuojelu ja eläinlääkintähuolto). Terveysuojelutarkastajia on 9, elintarvikeeturvika- 3, terveysinsinöörejä 3, kaupungineläinlääkäreitä 4, yksi valvontaeläinlääkäri ja eläintenhoitaja. Lisäksi on käytettävissä talous- ja hallintopalveluiden tukitoimintoja 1,5 henkilötyövuotta mm. erilaisiin toimistotehtäviin. Kaupungin eläinlääkärinvastaanoton päivystystyöhön on vakituisten viranhaltijoiden lisäksi hankittu ulkopuolisia päivystyseläinlääkäreitä ja eläintenhoitajia. Päivystystyöhön osallistuvat ulkopuoliset työntekijät ja talous- ja hallintopalveluiden henkilöstö eivät sisälly alla oleviin resursseihin. Ympäristöterveydenhuollon resurssien jakautuminen on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Ympäristöterveydenhuollon resurssien jakautuminen

Toimiala	Kokonaistyöpanos (htv)	Suunnitelmallinen valvonta (htv)
Elintarvikevalvonta	10,30	3,00
Terveysuojeluvalvonta	6,00	1,00
Tupakkavalvonta (sis. nikotiini- ja nikotiinivalmisteiden valvonnan)	0,90	0,30
Eläinlääkintähuolto	2,80	0,10
Ympäristöterveydenhuollon johtaminen	1,00	0
Yhteensä	21,00	4,30

Kokonaistyöpanos ei ole kokonaan käytettävissä valvontatehtäviin, koska osa henkilöstöresursseista kuluu mm. erilaisten uudistusten valmisteluun, valtakunnallisten tieto- ja tarkastusjärjestelmien käyttöön ja kehitystyöhön sekä koulutautumiseen (VATI). Toiminnan kehittäminen (laatu- ja tarkastusjärjestelmä, tiimikokoukset), suunnitelmien laatiminen, seuranta, raportointi ja koulutus vievät myös osan kokonaisresursseista. Lisäksi noin 1 htv kuluu hallinnollisten tehtävien suorittamiseen.

Taulukossa esitettyyn suunnitelmalliseen valvontaan on otettu huomioon vain suunnitelmallisiin tarkastuksiin käytetty aika. Näiden ulkopuolelle jäävät yllä mainittujen lisäksi mm.

- toimijoiden ja kuntalaisten neuvonta ja ohjaus
- valitusten ja valvontapyyntöjen käsittelyt
- ilmoitusten ja lupahakemusten käsittely
- terveydensuojelulain mukaiset terveyshaittaepäilyt mm. asunnontarkastukset
- ruokamyrkytys- ja talousvesiepidemiaepäilyjen selvittäminen ja muut erityistilanteet
- häiriötilannesuunnitelmien laatiminen ja yhteensovittaminen mm. kuntien valmiussuunnitelmien kanssa sekä häiriötilanteiden harjoittelu
- toimiminen ympäristöterveydenhuollon asiantuntijana, neuvojana ja ohjaajana (esim. toimijoille suunnatut koulutukset ja informaatio-ohjaus)
- sidosryhmäyhteistyö ja lausunnot muille viranomaisille
- toiminnan kehittäminen

4.3 Koulutus

Henkilöstö osallistuu valtakunnallisiin ja alueellisiin koulutustilaisuuksiin ja tehtäväkohtaisiin koulutuksiin, jotka koskevat elintarvikevalvontaa, tupakkavalvontaa, eläinlääkintähuoltoa, asumisterveyttä sekä muuta terveydensuojelua kuten talous- ja uimavesiasioita. Lisäksi osallistutaan työyksikön kehittämiseen, työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen liittyviin koulutuksiin ja työnohjaukseen.

Koulutuksiin osallistuminen suunnitellaan työyksikön ja viranhaltijoiden tarpeiden mukaan, joten esimerkiksi muutokset tehtävänkuvissa ja lainsäädäntömuutokset huomioidaan. Koulutussuunnitelma laaditaan Vantaan kaupungin henkilöstökeskuksen ohjeiden mukaisesti. Henkilöstöä kannustetaan koulutuksiin osallistumiseen ja muuhun pätevyyden ylläpitämiseen. Koulutustarjontaa seurataan aktiivisesti. Koulutuksiin osallistujat sovitaan tiimipalaverissa ja lisäksi esimies arvioi koulutuksen tarpeen. Koulutusten jälkeen koulutuksen anti esitellään muille tiimipalaverissa.

Ruokavirasto ja aluehallintovirasto järjestävät paljon ilmaisia koulutuksia ja työnohjauspäiviä, joihin on pyritty osallistumaan. Lisäksi osallistutaan mahdollisuuksien mukaan mm. EU:n tarjoamaan koulutukseen. Viime vuosina on saatu kasvatettua koulutusbudjettia, joka on mahdollistanut osallistumisen myös arvokkaampiin koulutuksiin/koulutuskokonaisuuksiin. Vuosittain koulutuksiin on käytetty yhteensä 70–110 htpv.

4.4 Kohde- ja päätösrekisterit ja sähköinen tiedonkeruu

Vuoden 2019 alussa otettiin elintarvikevalvonnan, terveydensuojelun ja tupakkavalvonnan käyttöön valtakunnallinen ympäristöterveydenhuollon toiminnanohjaus ja tietojenhallintajärjestelmä VATI. Kunnan valvontayksikön syöttämät kohde- ja suorit tiedot ovat heti keskusviranomaisen käytettävissä. Tarkoitus on vähentää erillisen raportoinnin tarvetta. Aiemmin koko yksikön käytössä ollut Digian Tarkastaja-järjestelmä on edelleen aktiivikäytössä eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan kohde- ja suoriterekisterinä. Lisäksi Tarkastajasta haetaan edelleen koko ympäristöterveydenhuollon valvontaan liittyviä aiempia tietoja, mm. tarkastuspöytäkirjoja, toimijoiden yhteystietoja jne.

VATI:sta on tarkoitus saada erilaisia tilastoja toiminnan suunnittelun, seurannan ja raportoinnin tueksi, mutta tältä osin järjestelmän kehitystyö on vielä kesken. Raportoinnin lisätyövälineenä käytetään ns. VYHA-järjestelmää (ympäristöterveydenhuollon valvontayksikötietojen hallintajärjestelmä), johon raportoidaan suunnitellut/toteutuneet henkilöresurssit, valvontasuunnitelma ja valvonnan toteuman sanallinen arviointi.

Uuteen järjestelmään (VATI) siirtyminen on vaatinut ja vaatii edelleen resursseja. Järjestelmän muutoksiin liittyy uusien toimintatapojen harjoittelua, omaksumista ja koulutusta. VATI:a korjataan ja kehitetään jatkuvasti, mikä vie resursseja muulta valvontatyöltä.

Vantaan kaupungilla on käytössä asian- ja asiakirjanhallinnan sähköiseen tallennusjärjestelmään (ASTA). Lautakunnan ja viranhaltijan päätökset on tehty vuoden 2014 alusta edellä mainitussa järjestelmässä.

4.5 Laatutyö

Vantaan ympäristöterveydenhuollon eri toimialojen (elintarvike-, terveydensuojelu-, tupakkavalvonta ja eläinlääkintähuolto) tueksi on laadittu erilaisia ohjeita, mallipohjia ja lomakkeita yhdenmukaistamaan valvontakäytäntöjä. Osa ohjeista on yksikön itse laatimia, mutta joitakin keskusvirastojen laatimia ohjeita ja lomakkeita käytetään sellaisenaan. Lisäksi valvonnan linjauksia käsitellään valvontayksikön palaverissa ja tarkastuksia tehdään myös parityönä valvonnan yhdenmukaistamiseksi. Laatujärjestelmästä löytyy myös toimijoille ja kuntalaisille laadittuja ohjeita.

Vuoden 2019 lopulla otettiin käyttöön LaatuNet, joka on ympäristöterveydenhuollon digitaalinen laadunhallintajärjestelmä. LaatuNet on ensimmäinen ympäristöterveydenhuollon digitaalinen laatujärjestelmä, joka on suunniteltu kunnallisten valvontayksiköiden käyttöön. LaatuNet-laadunhallinnan palvelukokonaisuus sisältää digitaalisen laatujärjestelmälustan, sisäiset ja ulkoiset auditoinnit, poikkeama- ja reklamaatiohallinnan, toiminnan tavoitteet ja mittareiden seurannan sekä laadunhallintaan liittyvän ohjauksen ja neuvonnan. LaatuNet pohjautuu ISO 9001 -standardiin ja terveydenhuollon SHQS-laatujärjestelmään.

Ympäristöterveydenhuolto kehittää toimintaansa mm. auditointien ja valvontasuunnitelmien arviointien perusteella. Vuonna 2017 aluehallintovirasto arvioi Vantaan elintarvikevalvonnan vaatimustenmukaisuutta. Toiminnan sisäiset auditoinnit on aloitettu ja niitä jatketaan säännöllisesti vuosittain.

4.6 Viestintä

Ympäristöterveydenhuollon kaikessa toiminnassa noudatetaan Vantaan kaupungin avointa ja aktiivista viestintäpolitiikkaa.

Asiakaspalveluun osallistuvat kaikki viranhaltijat. Valvontakohteita ja kuntalaisia ohjeistetaan ja neuvotaan tarkastuskäynneillä tai heidän ottaessa yhteyttä ympäristöterveydenhuoltoon. Lisäksi kaupungin internetsivuilla annetaan tietoa ympäristöterveydenhuollon toiminnasta. Ympäristökeskuksessa on asiakaspalvelua varten puhelinpäivystys arkisin klo 9-15. Ympäristökeskuksella on myös omat Facebook-sivut.

Ympäristöterveydenhuollossa ensisijainen tiedotusvastuu on sen tulosyksikön päälliköllä, 1. kaupungineläinlääkärillä. Muut viranhaltijat voivat antaa tarvittaessa lausuntoja medialle valmistelemissaan asioissa. Viestinnässä huomioidaan, että ympäristöterveydenhuollossa käsitellään tietoja, joista osa on julkisuuslain mukaan salassa pidettäviä. Poikkeuksena on toiselle viranomaiselle virka-apuna annettavat tiedot. Viestinnästä on ohjeistettu tarkemmin ympäristöterveydenhuollon valmiussuunnitelmassa sekä ruokamyrkytys- ja vesiepidemiaohjeissa.

Yleisistä, koko maata tai laajoja alueita koskevista tapauksista tiedottamisen hoitaa pääsääntöisesti paikallisen ympäristöterveydenhuollon sijasta valtion johtavat viranomaiset oman toimintakenttensä mukaisesti. Näitä viranomaisia ovat Ruokavirasto, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira), sosiaali- ja terveysministeriö (STM) ja maa- ja metsätalousministeriö (MMM).

5 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTA

Tämän suunnitelman mukainen valvonta perustuu terveydenhuoltolain 21 §:ssä mainittujen ympäristöterveydenhuollon lakien mukaan kunnille säädettyyn valvontaan. Terveydenhuoltolain tarkoittamia lakeja ovat elintarvikelaki (23/2006), terveydensuojelulaki (763/1994), tupakkalaki (549/2016) ja eläinlääkintähuoltolaki (765/2009). Yksityiskohtaisempi lainsäädäntö on esitetty tässä valvontasuunnitelmassa toimialakohtaisissa suunnitelmissa.

5.1. Riskinarviointi

Lainsäädännössä ja valtion viranomaisten toimialakohtaisissa valvontaohjelmissa korostetaan riskinarvioinnin merkitystä.

Merkittäviä tekijöitä riskinarvioinnin kannalta ovat:

- altistuvien ihmisten määrä ja (erityis)ryhmä (lapset, nuoret, vanhukset, liikuntarajoitteiset, sairaat)
- altistavan tekijän määrittely (taudinaiheuttaja, myrkyllisyys)
- altistuksen kesto ja/tai toistuvuus (vakituinen tai tilapäinen)
- erityiskohde, johon ei ole olemassa valvonnan ohjetta tai käytäntöä
- toimijan asiantuntemus ja toimintatavat (hygieniatuntemus, omavalvonta tai käyttötarkkailu, yleinen asennoituminen, käytettävissä olevat resurssit ym.)
- aikaisemmat valvonnan tulokset
- onko toiminta ilmoitus- ja hyväksymispäätöksen mukaista
- huoneiston tai tilan olosuhteet, rakenteet ja kalusto (varustelutaso, rakenteiden kunto ym.)
- tiedottaminen ja varautuminen erityistilanteisiin

Vantaan ympäristöterveydenhuollon riskinarviointi pohjautuu keskusvirastojen ohjeisiin. Tarkastustiheyksissä on huomioitu myös valvonnan aiempia tuloksia. Riskinarvioinnin perusteella kunnan valvontayksikön suunnitelmallisen valvonnan piiriin on mahdollista nostaa toimintoja, jotka eivät ole mukana valtakunnallisen valvontaohjelman suunnitelmallisessa valvonnassa.

5.2 Tarkastuksen sisältö, tarkastustiheys ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika

Ympäristöterveydenhuollossa tarkastus on oleellinen osa selvitetessä valvottavan kohteen tai toiminnan vaatimuksenmukaisuutta. Tarkastus voi kohdistua tiloihin, toimintatapoihin, olosuhteisiin, asiakirjoihin ja tuotteisiin. Yksittäinen tarkastus voi pitää sisällään koko kohteen tai jonkin osa-alueen tarkastuksen ja se voi sisältää useiden ympäristöterveydenhuollon lakien mukaista valvontaa. Tarkastus voidaan tehdä kokonaan tai osin fyysisen tarkastuksen sijaan myös ns. etätarkastuksena erilaisia etäyhteyksiä, kuvia ja asiakirjoja hyödyntäen. Tarkastuksesta laaditaan aina tarkastuskertomus ja siinä esitetään, minkä lakiperusteiden mukaan tarkastus on tehty. Tarkastuskertomukset laaditaan pääasiassa keskusvirastojen laatimia ns. VATI-lomakkeita käyttäen.

Tarkastusaikaan vaikuttaa tarkastuksen sisällön laajuus ja aikaan katsotaan kuuluvaksi varsinaisen kohteessa tehdyn tarkastuksen lisäksi tarkastukseen valmistautuminen sekä tarkastuskertomuksen laatiminen. Tarkastusten sisällöstä, tarkastustiheydestä ja tarkastukseen käytetystä ajasta on selostettu tarkemmin tämän suunnitelman toimialakohtaisissa osioissa.

Kotirauhan piiriin kuuluviin kohteisiin ei pääsääntöisesti ole tehty fyysistä tarkastusta, ellei toiminnan epäillä aiheuttavan terveyshaittaa. Tarvittaessa toimintaan liittyviä asiakirjoja (esim. omavalvontasuunnitelma ja siihen liittyvät kirjaukset) voidaan pyytää tarkastettavaksi toimistolle, mikäli kohteeseen ei suoriteta fyysistä tarkastusta.

5.3 Valvonnan maksullisuus

Ympäristöterveydenhuollon valvonnan maksullisuus koskee ilmoitus- ja hyväksymiskäsittelyjen lisäksi valvontasuunnitelman mukaisia suunnitelmallisia tarkastuksia, näytteenottoja ja näytteiden tutkimuksia. Maksullista on myös valvontasuunnitelmaan sisältyvän tarkastuksen perusteella annetun määräyksen valvonta silloin, kun määräyksen antaminen perustuu säännösten noudattamatta jättämiseen. Myös valvontahankkeisiin liittyvät tarkastukset, mittaukset, näytteenotot ja näytteiden analysointi ovat maksullisia, kun ne on kirjattu valvontasuunnitelmaan. Valvontahenkilöstön matkoista aiheutuneet kustannukset peritään maksullisissa tarkastuksissa kaikilta kohteilta samansuuruisina, keskimääräisen 0,5 tunnin matka-ajan mukaisesti. Ympäristöterveydenhuollolle ilmoitetut tai hyväksymishakemuksen tehneet uudet kohteet tulevat heti ilmoitus-/lupakäsittelyn yhteydessä suunnitelmallisen valvonnan piiriin, jolloin kohteeseen tehty ensimmäinenkin tarkastus on maksullinen.

Maksujen periminen edellyttää hyväksyttyä valvontasuunnitelmaa ja maksutaksaa. Valvontamaksut määritellään siten, että ne kattavat suunnitelmallisesta valvonnasta aiheutuneet kustannukset. Ympäristöterveydenhuollon maksutaksa on ollut viimeksi kaupunginvaltuuston käsittelyssä joulukuussa 2016, mutta taksa päivitetään niin, että uusi taksa tulee voimaan 1.1.2021. Taksa on nähtävillä internetissä www.vantaa.fi (Etusivu -> Hallinto ja talous -> Hallinto -> Sääntökokoelma).

Säännöllisen, toimijoille maksullisen tarkastustoiminnan lisäksi valvottaviin kohteisiin tehdään tarvittaessa tarkastus- ja näytteenottokäyntejä ruokamyrkytys- ja talousvesiepidemioiden ja muiden asiakasreklaamioiden takia. Näistä toimenpiteistä ja tutkimuksista valvontaviranomainen ei ole oikeutettu perimään toimijalta maksua.

5.4 Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman tulee sisältää tiedot kunnan viranomaisnäytteenotosta ja näytteiden tutkimisesta. Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen ovat valvontamenetelmiä, joilla voidaan selvittää omavalvonnan toimivuutta sekä tuotteiden turvallisuutta ja määräystenmukaisuutta.

Näytteenotto on yksi valvontaviranomaisen valvontakeino, jolla voidaan varmistaa, että toimijat noudattavat heille asetettuja vaatimuksia ja että esimerkiksi elintarvikkeet, talousvesi ja uimavedet ovat käyttäjille turvallisia. Valvontaviranomainen on velvollinen ottamaan tarvittavia näytteitä mm. ruokamyrkytys- ja talousvesiepidemioiden selvittämistä varten.

Valvontaa tukevat tutkimukset on tehty pääsääntöisesti MetropoliLab Oy:ssä, Viikinkaari 4, 00790 Helsinki. Siltä osin, kun tarkastustoiminnan yhteydessä otettujen mikrobiologisten ja kemiallisten näytteiden analysointi ei sisälly laboratorion tutkimusvalikoimaan, käytetään tarvittaessa Ruokaviraston, Työterveyslaitoksen, Tullilaboratoriota tai muuta asiantuntijaa, joka täyttää viranomaisvalvonnan vaatimukset. Vesivälitteisten epidemioiden yhteydessä käytetään tarvittaessa myös muita kuin Ruokaviraston hyväksymiä laboratorioita, mm. Virustutkimuksiin.

Ympäristöterveydenhuollon viranhaltijat huolehtivat pääosin elintarvikevalvontaan ja sisäilmaan liittyvästä näytteenotosta, mutta tarvittaessa näytteenotto voidaan ostaa myös laboratoriolta. Talous- ja uimavesien näytteenotosta on sopimus laboratorion kanssa ja säännöllinen näytteenotto toteutuu pääosin laboratorion toimesta. Laboratorion näytteenottajilla on pätevyys näytteiden ottamiseen. Häiriötilanteissa näytteenotosta sovitaan erikseen laboratorion kanssa.

MetropoliLab Oy toimii Vantaan ympäristöterveydenhuollon häiriötilanteiden laboratoriona (ml. poikkeusolot) virka-ajan ulkopuolella. Häiriötilanteissa laboratorio huolehtii näytteiden analysoinnista, mutta näytteenotosta sovitaan erikseen tapauskohtaisesti. Laboratoriolla on kuitenkin valmius näytteenottoon myös virka-ajan ulkopuolella.

Tarkemmat suunnitelmat näytteenotosta on kuvattu toimialakohtaisissa valvontasuunnitelmissa.

Laboratoriopalvelut kilpailutetaan vuoden 2020 lopulla eli palveluntuottaja vuonna 2021 ei ole toistaiseksi tiedossa.

6 HÄIRIÖTILANTEISIIN VARAUTUMINEN

Elintarvike-, terveydensuojelu-, ja eläinlääkintähuoltolaissa on määräykset siitä, että kunnan on varauduttava häiriötilanteisiin. Ympäristöterveydenhuollon yksiköllä on valmiussuunnitelma ja yksityiskohtaisia toimintaohjeita häiriötilanteita varten. Yksikkö osallistuu säännöllisesti noin vuosittain erilaisiin häiriötilanneharjoituksiin.

Ympäristöterveydenhuollon henkilöstö työskentelee eläinlääkäripäivystystä lukuun ottamatta virka-aikana. Poikkeuksellisen suurissa yleisötapaturmissa tai muissa poikkeustilanteissa voidaan resurssien niin salliessa järjestää valvontaa ja näytteenottoa myös iltaisin ja viikonloppuisin.

Todennäköisimpiä, useita kertoja vuodessa esiintyviä tilanteita ovat ruokamyrkytyspäilyt. Talous- ja uimavesiin liittyviä epidemiaepäilyjä on harvemmin. Epidemiat selvitetään yhteistyössä terveydenhuollon kanssa. Epidemioiden selvittämiseen on laadittu yksityiskohtaisia toimintaohjeita ja lomakkeita.

Vantaalla selvitystyöryhmään kuuluvat:

- 1. kaupungineläinlääkäri
- elintarviketarkastaja (ruokamyrkytykset)
- talousveden valvonnasta vastaava terveydensuojelutarkastaja
- 3. kaupungineläinlääkäri (zoonoosit, eläintaudit)
- tartuntatautien terveydenhoitaja
- tartuntataudeista vastaava lääkäri
- vesilaitoksen edustaja

Luettelo selvitystyöryhmään kuuluvien henkilöiden ja heidän varahenkilöidensä yhteystiedoista päivitetään tarvittaessa ja toimitetaan yhteistyötahoille. Kohdetta valvova tarkastaja tai kaupungineläinlääkäri osallistuu selvitystyöryhmän työhön.

Selvitysryhmää laajennetaan tarpeen mukaan muilla asiantuntijoilla, kuten viestinnän edustajalla, laboratoriokemistillä, ympäristötarkastajalla tai epäilykohteen työterveyshuollon edustajalla.

Ruokamyrkytyspäilyssä ja vastaavissa erityistilanteissa ryhdytään välittömästi selvittämään tartunnanaiheuttajaa ja tekemään epidemiologista tutkimusta. Epäilystä ilmoitetaan Vantaan kaupungin tartuntatautiyksikköön ja tehdään epäilyilmoitus Eviran ja Terveyskeskus elintarvike-, vesi- tai muun tarvittavan laitoksen (THL) yhteiseen ruokamyrkytysepidemiarekisteritietojärjestelmään (RYMY).

Epidemiaepäilyn selvittämisen jälkeen ympäristökeskuksen edustaja tekee selvitysilmoituksen RYMY -järjestelmään. Ruokamyrkytyspäilystä tai muusta poikkeavasta tilanteesta tehtävä selvitystyö ja näytteenotto tehdään kunnan kustannuksella. Terveyskeskus huolehtii humaninäytteiden ja ympäristökeskus elintarvike-, vesi- tai muun tarvittavan näytteenoton kustannuksista. Poikkeuksena ovat valtion kustantamat näytteiden tutkimukset (eläintauti).

Ympäristökeskuksella on näytteenottovälineistöä, yleiset haastattelu- ja näytteenottolomakkeet sekä kirjallinen ohjeistus, joka päivitetään tarvittaessa. Täydennystä näytteenottovälineistöön saadaan MetropoliLab Oy:stä, myös virka-ajan ulkopuolella.

7 RAPORTOINTI JA VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Ympäristökeskus raportoi Vantaan ympäristölautakunnalle valvontasuunnitelman toteutumisesta kerran vuodessa.

Lautakunnan raportointi- ja arviointivelvoite perustuu ympäristöterveydenhuollon lakeihin, joiden mukaan kunnan valvontaviranomainen on velvollinen pyydettäessä toimittamaan korvauksetta keskusvirastoille tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, maksuja ja valvontaa koskevia tietoja ao. lain valvonnan ohjausta, seuranta, raportointia ja tilastointia varten.

Keskusviranomaisten valvontaohjelmissa edellytetään, että toiminnasta vastaava luottamuselin arvioi vuosittain kunnan valvontasuunnitelman toteutumista. Keskusviranomaiset raportoivat edelleen vuosittain EU:n komissiolle, miten edellisen vuoden ympäristöterveydenhuollon valvontatehtävät ovat Suomessa toteutuneet. Kuntien on toimitettava kunnan valvontaviranomaisen, monijäsenisen toimielimen arvio edellisen vuoden valvontasuunnitelman toteutumisesta aluehallintoviranomaisille maaliskuun loppuun mennessä. Taulukossa 2 on esitetty pääpiirteissään arvioitavat asiat.

Taulukko 2. Kunnan valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi.

Arviointikohde	Tarkastelu ja selvitys
Suunnittelun toiminnan ja tarkastusten kattavuus	• kaikkien toimialojen valvonnan kattavuus • valtakunnallisten ja omien painopisteiden valvonnan toteutuminen • tarkastuksilla esiin tulleiden epäkohtien määrä ja laatu sekä viranomaisen toimenpiteet näiden epäkohtien korjaamiseksi ja asioiden saattamiseksi määräystenmukaiselle tasolle
Tarkastusten ja näytteiden määrä (suhteessa valvontasuunnitelmaan)	• toteutuneiden tarkastusten lukumäärä • näytteet • valvontahankkeisiin osallistuminen
Valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentuminen	• valvonnasta kertyvät maksutulot toimialoittain • valvonnasta saatujen tulojen kohdentuminen, tieto siitä onko valvonnasta saadut tulot kohdennettu ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämiseen
Voimavarat ja yhteistoiminta-alueen toimivuus	• voimavarojen määrä suhteessa lainsäädännön vaatimuksiin, valvontatarpeeseen ja suunniteltuun toimintaan

Arviointikohde	Tarkastelu ja selvitys
	• selvitys, paljonko voimavaroja on käytetty ennalta suunniteltuihin valvontatehtäviin ja kuinka paljon muihin tehtäviin • erittely henkilöstövoimavarojen kohdentumisesta eri lakien mukaiseen valvontaan (VYHA) • valvonnan tehokkuuden toteutuminen (verrataan keskusvirastojen ohjeisiin)
Toiminnan kehittämistarpeet	• toimenpiteet, joilla tilannetta parannetaan seuraavalla toimintavuodella
Arviointi- ja ohjauskäynnit	• havaitut hyvät toimintatavat, kehitettävää, korjattavaa

Lainsäädäntö ja ohjeet

Kansanterveyslaki (66/1972)

Terveystieteiden tutkimuslaki (1326/2010)

Hallintolaki (434/2003)

Kuntalaki (410/2015)

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)

Ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma 2020-2024

Kuntaliiton Yleiskirje 21/80/2006

8 TERVEYDENSUOJELUVALVONTA

Terveysuojelulain tarkoituksena on väestön ja yksilön terveyden ylläpitäminen ja edistäminen sekä ennalta ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittaa. Kunnan tehtävänä on alueellaan edistää ja valvoa terveysuojelua niin, että asukkaille turvataan terveellinen ympäristö.

8.1 Kunnan terveysuojelutehtävät

Kunnan terveysuojelutehtävät jakautuvat terveyshaittoja ennaltaehkäisevään valvontaan ja terveyshaittoja poistavaan valvontaan. Ennaltaehkäisevä valvonta koostuu toiminnanharjoittajien ilmoitusten ja lupien käsittelystä sekä suunnitelman mukaisesta valvonnasta. Lisäksi annetaan erilaisia lausuntoja esimerkiksi rakennuslupiin liittyen. Terveyshaittoja poistavalla valvonnalla selvitetään terveyshaittaepäilyjä ja puututaan todettuihin haittoihin. Kunnan terveysuojelun yksi keskeinen tehtävä on kuntalaisten ja toiminnanharjoittajien neuvonta ja ohjaus.

8.2 Huoneistot

Ilmoituksenvarainen toiminta ja ilmoituksen käsittely

Terveysuojelulain mukainen kirjallinen ilmoitus on tehty seuraavista toiminnoista:

- 1) majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetussa laissa (308/2006) tarkoitetun majoitusliikkeen käyttöönotosta,
- 2) yleisölle avoimen kuntosalin ja muun liikuntatilan, saunan, kylpylän, uimahallin, uimalan ja uimarannan käyttöönotosta,
- 3) päiväkodin ja kerhon sekä esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta, lukio-opetusta tai korkeakoulutusta antavan oppilaitoksen ja opetuksen järjestämispaikan käyttöönotosta,
- 4) jatkuvaa hoitoa antavan sosiaalihuollon toimintayksikön sekä vastaanottokeskuksen käyttöönotosta,
- 5) solariumliikkeen, tatuointiliikkeen ja kauneushoitolan sekä muun huoneiston, jossa harjoitetaan ihonkäsittelyä, käyttöönotosta ja
- 6) sellaisen muun huoneiston tai laitoksen käyttöönotosta tai sellaisen toiminnan aloittamisesta, josta voi aiheutua sen käyttäjämäärä tai toiminnan luonne huomioon ottaen terveyshaittaa.

Ilmoitus tehdään viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista. Vastaava ilmoitus tehdään myös toiminnan olennaisesta muuttamisesta.

Ilmoituksia ei enää lain mukaan tarvitse tehdä hautausmaista, parturi-kampaamoista eikä eläintenpitopaikoista.

Ilmoituksen käsittelystä ei enää nykyään tehdä päätöstä, vaan toiminnanharjoittajalle annetaan todistus ilmoituksen vastaanottamisesta. Jos ilmoitetulla toiminnalla voi olla vaikutuksia ympäröivään elinympäristöön, kuullaan asianosaisia ja mahdollinen päätös annetaan terveysuojelulain § 51 perusteella.

Kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin perustettavasta terveysuojelulain 13 §:n mukaisesta ilmoitusvelvollisesta toiminnasta on tehtävä ilmoitus, jolloin viranomaisen saa tiedon toiminnanharjoittajasta ja voi antaa ohjausta ja neuvontaa. Kotirauhan piiriin ei tehdä tarkastuksia, ellei toiminnasta epäillä aiheutuvan vakavaa terveyshaittaa.

Valvontakohteet, jotka ovat nykyisen terveysuojelulain tulkinnan mukaan ilmoitusvelvollisia, mutta eivät ole aina sitä olleet, kuuluvat valvonnan piiriin. Näiltä kohteilta vaaditaan terveysuojelulain mukainen ilmoitus, mikäli esim. toiminnanharjoittaja vaihtuu tai tiloissa ja/tai toiminnoissa tapahtuu olennaisia muutoksia.

Suunnitelmallinen valvonta

Ilmoituksenvaraisiin kohteisiin tehdään säännöllisiä tarkastuksia valvontasuunnitelman mukaisesti. Suunnitelmallisen valvonnan ulkopuolelle jääviin kohteisiin tehdään valvontaa valitusten ja muiden yhteydenottojen perusteella. Riskinarvioinnin perusteella joitakin toimintoja/kohteita voidaan nostaa tarvittaessa suunnitelmallisen valvonnan piiriin.

8.3 Koulujen ja päiväkotien valvonta

Erityisenä haasteena on turvata koulujen ja päiväkotien terveellisyys ja turvallisuus. Lapsilla ja nuorilla on lain mukaan oikeus turvalliseen hoito- ja opiskeluympäristöön. Vantaalla uudet koulut ja päiväkodit tarkastetaan pian käyttöönoton jälkeen, vaikkei laki tätä edellyttänyt 1.1.2017 voimaan tulleen terveysuojelulain muutoksen (942/2016) jälkeen. Samoin tarkastetaan kohteet, joissa on tehty olennaisia muutoksia. Koulujen ja päiväkotien terveydellisten olojen säännöllinen valvonta kuuluu kunnan terveysuojeluviranomaisen tehtäviin ja on osa suunnitelmallista toimintaa. Suunnitelmallinen valvonta vähentää osaltaan terveyshaittoja poistavaa valvontaa.

Koulujen tarkastuksissa on huomioitu valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevän suun terveydenhuollosta 338/2011, 12 §. Koulujen ja muiden oppilaitosten tarkastukset sovitaan etukäteen ja tarkastukselle pyydetään mukaan vähintään koulun rehtori, kiinteistön omistajan

edustaja sekä kouluterveydenhoitaja. Tarvittaessa tarkastuksella voivat olla mukana myös työterveydenhuollon ja työsuojelun edustajat.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto järjestää oppilaitosympäristön terveellisuuden, turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksia Vantaan kaupungilla kahden vuoden välein. Tarkastustiheys poikkeaa valvontasuunnitelman mukaisten säännöllisten tarkastusten valvontatiheydestä, joten terveydensuojelulain mukainen tarkastus tehdään tästä syystä erillisenä tarkastuksena.

8.4 Sosiaalialan laitosten valvonta

Terveydensuojelulain 13 §:n mukaan ilmoituksenvaraisiksi sosiaalihuollon yksiköiksi luetaan kunnan, valtion tai yksityisen ylläpitämät ympärivuorokautista hoitoa antavat sosiaalihuollon toimintayksiköt ja vastaavat. Nämä yksiköt ovat myös säännöllisen valvonnan piirissä. Toimintayksiköiden yhteydessä olevien asiakkaiden (esim. vanhukset) vuokra- tai omistusasunnot eivät kuulu suunnitelmallisen valvonnan piiriin.

8.5 Talousvesi

Talousveden valvonta koskee kaikkia terveydensuojelulain 16 §:ssä tarkoitettua vettä. Veden valvonnassa sovelletaan Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) asetusta talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (1352/2015) tai STM:n asetusta pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (401/2001).

Terveydensuojelulain mukaisissa talousvettä toimittavissa laitoksissa tehdään tarkastuksia laitostiloissa sekä raakaveden laadun varmistamiseksi vedenottamoilla ja niiden lähiympäristössä. Lisäksi talousvettä toimittavan laitoksen valvontaan kuuluu hyväksytyn valvontatutkimusohjelman ja näytteenottosuunnitelman toteutumisen sekä veden laadun tutkimustulosten arviointi. Kaikilla terveydensuojelulain mukaisilla vesilaitoksilla on voimassa oleva valvontatutkimusohjelma ja erityistilannesuunnitelma. Apuna valvontatutkimusohjelman laadinnassa käytetään Valviran ohjeistusta. Kohteet/vesilaitokset, jotka toimittavat talousvettä vain omaan käyttöönsä eivät kuulu suunnitelmallisen valvonnan piiriin. Niiden veden laatua valvotaan joko asetuksen (1352/2015) tai (401/2001) mukaisesti.

Talousvettä toimittavien laitosten omavalvonnan ja talousveden laadun viranomaisvalvonnan on perustuttava veden terveydellisen laatuun vaikuttavien riskien arviointiin ja hallintaan. Päävastuu riskinarvioinnin tekemisestä on vesilaitoksilla. Terveydensuojeluviranomainen osallistuu tekemiseen terveyshaitan arvioinnin asiantuntijana ja hyväksyy riskinarvioinnin. Viiden talousvettä toimittavan laitoksen riskinarviointi on jo hyväksytty ja niiden valvontatutkimusohjelma on päivitetty huomioiden riskinarvioinnissa esille tulleet seikat. Muiden talousvettä toimittavien laitosten riskinarviointityö on myös aloitettu ja riskinarvioinnit tullaan hyväksymään ennen seuraavan valvontatutkimusohjelman tai näytteenottosuunnitelman päivitystä.

STM:n asetuksen (1352/2015) mukaisten laitosten vesinäytteiden tutkiminen on jaettu viranomaisvalvontanäytteisiin ja omavalvontanäytteisiin. Laitokset toimittavat tutkimustuloksensa välittömästi niiden valmistuttua valvontaviranomaiselle, joten veden laadun arviointia tehdään säännöllisesti aina tutkimustulosten saavuttua.

STM:n asetuksen (401/2001) 1§:n 1 ja 2 kohdan mukaisen talousveden valvontaan on laadittu kohteille näytteenottosuunnitelmat. Toimijat vastaavat näytteenottosuunnitelman toteutuksesta, mutta tarvittaessa näytteet voidaan ottaa ja tutkituttaa toimijan kustannuksella.

Vantaan terveydensuojeluviranomaiset antavat talousvesineuvontaa verkostoveden ja talousvesikaivojen osalta. Vesihuoltoverkoston ulkopuolella on Vantaalla noin 5000 oman talousvesikaivon varassa olevaa kuntalaista. Kiinteistökohtaisten talousvesien suunnitelmallista valvontaa ei ole tarpeen tehdä, koska yksittäiset kotitaloudet vastaavat itse hankkimansa talousveden laadusta. Tarvittavat valvontatoimet ja näytteenotto kohdennetaan terveyshaittaepäilyihin.

Viranomaisnäytteiden arvioitu määrä vuonna 2021 on 150 näytettä. Näytteenotosta vastaa joko laboratorio (MetropoliLab Oy) tai veden toimittaja.

8.6 Uimarannat

Yleiset uimarannat tarkastetaan vuosittain uimakauden aikana. Tarkastus kohdistuu uimarannan yleiseen siisteyteen, oheistiloihin, varustukseen ja käymälätiloihin.

Vuosittain ennen uimakauden alkua laaditaan yleisistä uimarannoista uimarantaluettelo, joka toimitetaan valtion viranomaisille huhtikuun loppuun mennessä. EU-uimarannoille, joita Vantaalla on kaksi, laaditaan ennen uimakauden alkua uimarannan omistajan kanssa viranomaisvalvontaa varten seurantakalenteri, josta selviää näytteiden ottoajankohdat. Näytteitä otetaan uimakauden aikana (15.6. – 31.8.) joka toinen viikko, siten että ensimmäinen näyte otetaan ennen uimakauden alkua. Uimakauden päättyessä toimitetaan EU-uimarantojen uimaveden tutkimustulokset ja niiden perusteella tehty uimavesiluokitus syyskuun loppuun mennessä valtion viranomaisille edelleen toimitettavaksi EU-komissiolle. Pieniltä yleisiltä uimarannoilta otetaan vesinäytteet samanaikaisesti EU-uimarantojen kanssa. Arvioitu viranomaisvalvonnan näytemäärä kesän aikana on 42 näytettä.

Kuusijärven ja Vetokankaan uimarantaa käytetään myös talviuintipaikkana ja ne tarkastetaan vuosittain talviuintikauden (1.9.–14.6.) aikana. Uimaveden laadun tutkimiseen sovelletaan STM:n asetusta pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta (354/2008). Talviuintikaudella näytteitä tutkitaan joka toinen kuukausi. Talviuintipaikkojen arvioitu viranomaisvalvonnan näytemäärä vuonna on 8 näytettä.

Kaikkien uimavesinäytteiden otosta vastaa laboratorio (MetropoliLab Oy).

8.7 Kylpylät, uimahallit ja vastaavat

Jokaisella uimahallilla, kylpylällä ja muulla vastaavalla yleiseen käyttöön tarkoitettulla altaalla (esim. hotellien ja hoitolaitosten altaat) on valvontatutkimusohjelma ja siihen liittyvä allaskohtainen näytteenottosuunnitelma. Allasveden laadun tutkimiseen sovelletaan sosiaali- ja terveysministeriön asetusta uimahallien ja kylpylöiden allasvesien laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (315/2002). Valvontatutkimusohjelmat ja näytteenottosuunnitelmat päivitetään tarvittaessa, mutta vähintään viiden vuoden välein.

Allasvesinäytteiden otosta vastaa laboratorio. Poikkeuksena on yksi kohde, jossa näytteenotosta ja laboratorioon toimittamisesta vastaa laitoksen henkilökunta. Kaikista näytteistä tutkitaan mikrobiologinen laatu, pH sekä klooripitoisuudet. Muut analyysit vaihtelevat eri näytteenotto-kerroilla.

Allasvesinäytteiden määrä riippuu pääsääntöisesti laitoksen kävijämäärästä, mutta terveydensuojeluviranomainen voi vähentää tai lisätä näytteiden määrää edellisten vuosien tulosten, suoritettujen käyttötarkkailun tai laitoksen teknisten ominaisuuksien perusteella. Näytteenottojen vähimmäismäärä on 4 kertaa vuodessa. Suurimmista laitoksista otetaan näytteitä noin 25 kertaa vuodessa. Arvioitu viranomaisnäytteiden määrä on 440 näytettä.

Terveydensuojeluviranomainen seuraa säännöllisesti valvontanäytteiden tuloksia. Ylimääräisiä näytteenottoja voi aiheutua asiakasvalitusten, valvontatutkimuksissa todettujen laatuvaatimuspoikkeamien tai käyttötarkkailun yhteydessä todettujen terveyshaittaepäilyjen johdosta. Näistä epäilyistä laitoksen ylläpitäjän tulee tiedottaa terveydensuojeluviranomaiselle. Käyttäjille suunnattu allasveden laadusta tiedottaminen tapahtuu pitämällä viimeisimmät valvontatulokset esillä uimahallin ilmoitustaululla.

Kylpylässä ja viidessä uimahallissa tehdään pääsääntöisesti vuosittain kaksi erillistä terveydensuojelulain mukaista tarkastusta. Näistä toinen keskittyy laitoksen suorittamaan käyttötarkkailuun ja toinen uima-allastilojen ylläpitoon eli siisteyteen ja rakenteiden kuntoon. Pienemmissä kohteissa tilojen ylläpito ja käyttötarkkailu tarkastetaan samalla kertaa. Tarkastusten yhteydessä voidaan ottaa harkinnanvaraisesti pintahygienianäytteitä esimerkiksi epidemiaepäilyissä tai epäiltäessä siivouksen asianmukaisuutta.

8.8 Yleisötilaisuuksien valvonta

Vantaan terveydensuojelujärjestyksessä on edellytetty, että yleisötilaisuuksien järjestäjä tekee toiminnastaan ilmoituksen, jos tilaisuudessa arvioidaan olevan yhtä aikaa vähintään 500 henkilöä. Toiminnanharjoittajaa ohjeistetaan tarvittaessa talousveteen, jätehuoltoon ja käymälöihin liittyvissä asioissa. Valvonnan tarve arvioidaan riskinarvioinnin perusteella ja valvontaa voidaan tehdä tarkastuksin, näytteenotoin ja mittauksin. Ennakoivalvontana tarkastetaan asiakirjoja ja ennen tapahtumaa alueella tehdään tarvittaessa tarkastus. Suurissa yleisötilaisuuksissa osallistutaan myös viranomaiskatselmuksiin.

Vuoden aikana järjestettäviin uusiin tai vuosittain toistuviin merkittäviin yleisötilaisuuksiin tehdään riskinarvioinnin perusteella tarkastus. Yleisötilaisuuteen liittyvää tilapäistä leirintäaluetta valvotaan talousveden, pesutilojen, käymälöiden ja jätehuollon osalta.

Terveydensuojelulain mukaisten tarkastusten yhteydessä suoritetaan tarvittaessa muuta ympäristöterveydenhuollon valvontaa. Tarkastukset voidaan tehdä erikseen erityisesti silloin, kun tarkastukset on valvonnan tarkoituksen toteutumiseksi tarpeen tehdä eri aikoina. Tarvittaessa tilaisuuden jälkeen pidetään palautepalaveri, jonka tavoitteena on edelleen kehittää tilaisuuden järjestelyjä.

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman mukainen valvonta on järjestäjälle maksullista.

8.9 Valvonnan painopistealueet

Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman teemana on yhtenäinen valvonta ja yhteistyö. Tätä teemaa tukevat terveydensuojelulain valvontaohjelman painopisteet, joita ovat omavalvonnan tukeminen ja elinympäristöterveyden edistäminen. Vantaan terveydensuojelu huomioi valtakunnalliset painopisteet omassa toiminnassaan.

Omaavalvonnan tukeminen

Terveydensuojelulakiin on kirjattu toiminnanharjoittajan omaavalvontavelvoite (Tsl 2 §). Toiminnanharjoittajan on tunnistettava toimintansa mahdolliset terveyshaittaa aiheuttavat toiminnot sekä pyrittävä ennalta ehkäisemään ja vähentämään niitä. Omaavalvonta on toiminnanharjoittajan itsensä tekemää järjestelmällistä ja jatkuvaa toiminnan seuranta ja arviointia. Omaavalvonta koskee kaikkia toimijoita.

Toiminnanharjoittajien omaavalvonnan tueksi on laadittu kirjallista ohjeistusta. Ohjeistus on toimitettu mm. päiväkodeille ja kouluille sähköpostilla ja lisäksi ohje löytyy terveydensuojelun internetsivuilta. Omaavalvontaa tuetaan tarkastuksilla olemalla apuna tunnistamassa riskejä, joista voi aiheutua terveyshaittaa. Toiminnanharjoittajan omaavalvonnan toimivuus voidaan ottaa huomioon valvonnan riskinarvioinnissa.

Talousvesilaitosten kanssa jatketaan riskinarviointityötä ja pidetään valvontatutkimusohjelmat ajan tasalla. Vesilaitoksia ohjataan käyttämään toimintaympäristön seurantaan, riskinarviointiin ja muun omaavalvonnan suunnittelemiseen pääasiassa Water Safety Plan -työkalua.

Elinympäristöterveyden edistäminen ja yhteistyö

Kunnan tehtävänä on alueellaan edistää ja valvoa terveydensuojelua siten, että turvataan terveellinen elinympäristö. Vantaan terveydensuojelu ohjaa ja neuvoa toiminnanharjoittajia ja kuntalaisia terveydensuojelun asioissa mm. tarkastuksilla, internetsivuilla, sosiaalisessa mediassa, puhelimitse ja sähköpostitse. Vantaan kaupungin asukkaille annetaan paljon neuvontaa esimerkiksi talous- ja uimavesiin, sisäilmaan ja haittaeläimiin liittyen. Erilaisilla hankkeilla tuotetaan tietoa asukkaiden, päättäjien ja toiminnanharjoittajien käyttöön. Hankkeiden tuloksia, esimerkiksi kaivovesituloksia, julkaistaan internetsivuilla.

Elinympäristön terveellisyyteen vaikutetaan antamalla erilaisia lausuntoja esimerkiksi rakennusvalvonnalle, ympäristönsuojelulle ja aluehallintovirastolle. Kaupungin sisällä tehdään säännöllistä yhteistyötä mm. ympäristönsuojelun, tartuntatautiyksikön, rakennusvalvonnan, työsuojelun, sivistys- ja sosiaalitoimen, varhaiskasvatuksen ja tilakeskuksen kanssa. Yhteistyön tarkoituksena on sujuvoittaa kaupungin sisäisiä prosesseja ja edistää elinympäristön terveellisyyttä. Lisäksi säännölliset tapaamiset sujuvoittavat toimintaa esimerkiksi häiriötilanteissa. Mahdollisuuksien mukaan osallistutaan maankäytön suunnitteluun sekä kaupungin strategia- ja hyvinvointityöhön.

Terveydensuojelulla on omat suunnitelmat talous- ja uimavesiin ja säteilytilanteisiin liittyvien häiriötilanteiden varalta. Suunnitelmakauden 2020-2024 tavoitteena on integroida terveydensuojelun suunnitelma paremmin osaksi kaupungin häiriötilannesuunnitelmaa.

8.10 Valvontahankkeet

Terveydensuojeluvalvonta on toteuttanut vuosittain vähintään yhden valvontahankkeen. Esimerkiksi alueellista kaivoveden laatua on tutkittu vuosittain jo pitkään. Vuonna 2021 terveydensuojeluvalvonta ei toteuteta yhtään valvontahanketta. Hankkeet sitovat vähäisiä valvontaresursseja ja vähentävät muun valvonnan määrää.

8.11 Terveyshaittaepäilyyn perustuva asuntojen ja oleskelutilojen valvonta

Terveydensuojelulain 26 §:n mukaan asunnon ja muun sisätilan sisäilman puhtauden, lämpötilan, kosteuden, melun, ilmanvaihdon, valon, säteilyn ja muiden vastaavien olosuhteiden tulee olla sellaiset, ettei niistä aiheudu asunnossa tai sisätilassa oleskeleville terveyshaittaa. Terveydensuojeluviranomainen voi terveydensuojelulain 27 §:n mukaan velvoittaa terveyshaitan aiheuttajan tai korjauksista vastaavan tahon poistamaan todettu terveyshaitta. Viranomainen voi myös kieltää tai rajoittaa käyttämästä asuntoa tai muuta oleskelutilaa.

Terveydensuojelulakia täydentää sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista (545/2015). Asetuksessa on muun muassa fysikaalisia, kemiallisia ja biologisia tekijöitä koskevia vaatimuksia ja ohjearvoja.

Terveyshaittoja poistavassa valvonnassa neuvotaan ja opastetaan kuntalaisia asumisterveyteen liittyvissä kysymyksissä. Puhelimitse tapahtuvan neuvonnan lisäksi asukkaille ja muille tilojen käyttäjille lähetetään kirjallisia kosteusvauriotiedotteita sekä muuta asumisterveyteen ja rakennustekniikkaan liittyvää materiaalia. Terveyshaittoja selvittäviä tarkastuksia tehdään asukkaiden kirjallisesta pyynnöstä, kun epäillään, että asunnossa on terveyshaittaa aiheuttavia tekijöitä. Virka-apupyynnöihin perustuvia asunnontarkastuksia, joista laaditaan tarvittaessa erillinen tarkastusmääräys, tehdään jos on perusteltu syy olettaa asunnon aiheuttavan asukkaille tai naapureille terveyshaittaa.

Koulujen ja päiväkotien tutkimuspyynnöt otetaan kirjallisesti vastaan koulun rehtorilta, päiväkodin johtajalta, kouluterveydenhuolloilta, työterveyshuolloilta, työsuojeluvaltuutetulta tai muulta vastaavalta taholta. Lasten vanhempien ottaessa yhteyttä päätetään tapauskohtaisesti asiassa tarvittavat toimenpiteet.

Terveydensuojeluviranomainen antaa puhelinneuvontaa ja tekee tarvittaessa tarkastuksia sekä antaa määräyksiä tuholaisten torjumiseksi.

8.12 Lausunnot

Terveydensuojeluvalvontaan kuuluu olennaisena osana erilaisten lausuntojen antaminen. Lausuntoja annetaan mm:

- rakennusluvista (terveydensuojelulain 13 § mukaiset kohteet)
- asumisterveyteen liittyvistä asioista
- talousveden laadusta
- vesihuollon kehittämissuunnitelmasta
- vesijohto- tai viemäriverkostoon liittyvistä vapautushakemuksista
- hulevesien johtamisesta
- ympäristöluvista
- sosiaalialan laitosten ja toimintapisteiden lupaa tai rekisteröintiä varten.

8.13 Tarkastusten sisältö, tarkastustiheys ja -aika

Terveydensuojeluviranomainen pyrkii ennaltaehkäisemään terveyshaittoja sekä edistämään asuin- ja lähiympäristön terveellisyyttä. Terveyshaittoja poistavaa tarkastustoimintaa tehdään pääosin asukkaiden ja tilojen käyttäjien yhteydenottojen perusteella. Tutkimuspyyntöjen käsittelyssä päiväkotien ja koulujen tutkimuspyynnöt pyritään ottamaan käsittelyyn mahdollisimman nopeasti lasten iän tai suurien käyttäjämäärien johdosta. Asunnontutkimuspyynnöt käsitellään oman jonotilanteen mukaisesti saapumisjärjestyksessä.

Terveydensuojelulain mukaiset valvontakohteet tarkastetaan suunnitelman mukaisesti ja siten, että oleellimmat terveydensuojelun näkökohdat tulevat tarkastetuiksi. Valvira on laatinut valtakunnallisessa valvontaohjelmassa ohjeet keskimääräisistä tarkastustiheyksistä. Toistaiseksi Vantaa suunnittelee valvontaa pitkälti Valviran valvontaohjelman mukaisilla tarkastustiheyksillä. Kertyvän valvontahistorian perusteella voidaan tarkastustiheyttä jatkossa vähentää enintään puolella tai nostaa tarpeelliseksi katsotulla määrällä. Tarkastustiheydet ja tarkastuksiin käytettävä aika sekä tarkastuksen sisältö on esitetty liitteessä 1.

Asuntojen ja muiden oleskelutilojen tarkastustoiminnassa pyritään selvittämään, onko rakennuksessa terveyshaittaa aiheuttavia vaurioita tai olosuhteita asukkaille tai tilojen käyttäjille. Tarkastuksen lisäksi kohteessa voidaan tehdä mittauksia ja/tai ottaa näytteitä. Arvioidessa terveydensuojelulain mukaista terveyshaittaa käytetään apuna sosiaali- ja terveysministeriön asetusta (545/2015) ja asetuksen soveltamisohjeita. Myös säteilylain (859/2018) mukaiset velvoitteet radonpitoisuuksien valvonnasta huomioidaan. Tarkastuksia tehtäessä käytetään apuna valvontayksikön omia ohjeita sekä muun muassa keskusviraston (Valvira) laatimia ohjeita. Tarkastuksista laaditaan tarkastuskertomus, joka lähetetään asianosaisille. Vuoden 2019 alussa terveydensuojelu siirtyi käyttämään valtakunnallisia valvontalomakkeita (ns. VATI-lomakkeet). Lomakkeita kehitetään edelleen ja Vantaan yksikkö on mukana kehitystyössä.

Valvontakohdetyypin tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika koostuu tarkastukseen valmistautumisesta, tarkastuksen sisällöstä sekä tarkastuskertomuksen laatimisesta. Osassa tapauksissa saattaa haitan selvittäminen viedä useamman työpäivän.

Terveydensuojeluvalvonnan tarkastuksia voidaan tehdä perinteisen fyysisen tarkastuksen sijaan joko kokonaan tai osaksi etätarkastuksena erilaisia etäyhteyksiä, kuvia ja asiakirjoja hyödyntäen.

Lainsäädäntö ja ohjeet

Terveydensuojelulaki 763/1994

Terveydensuojeluasetus 1280/1994

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista 545/2015

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista 1352/2015

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista 401/2001

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta 177/2008

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta 354/2008

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus uimahallien ja kylpylöiden allasvesien laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista 315/2002

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus talousvettä toimittavassa laitoksessa työskentelevältä vaadittavasta laitosteknisestä ja talousvesihygienisestä osaamisesta ja osaamisen testaamisesta 1351/2006

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus uimahallissa, kylpylässä tai vastaavassa laitoksessa työskentelevältä vaadittavasta laitosteknisestä ja allasvesihygienisestä osaamisesta ja osaamisen testaamisesta 1350/2006

Säteilylaki 859/2018

Valtakunnallinen terveydensuojelun valvontaohjelma vuosille 2020-2024, päivitys vuosille 2021-2024

9 TUPAKKALAIN JA NIKOTIINIKORVAUSVALMISTEIDEN VALVONTA

Tupakkalain tavoitteena on ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen. Laissa säädetään toimenpiteistä, joilla ehkäistään tupakkatuotteiden käytön aloittamista ja nikotiiniriippuvuuden syntymistä sekä edistetään tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden käytön lopettamista ja suojellaan väestöä altistumiselta niiden savulle.

Tupakkalaissa (549/2016) kunnalle määriteltyjen tehtävien valvonta kuuluu osaksi ympäristöterveydenhuollon valvontaa. Tupakkain säännöllisen valvonnan toteuttamiseksi tulee laatia valvontasuunnitelma, joka perustuu Valviran laatimaan valtakunnalliseen tupakkalain valvontaohjelmaan vuosille 2020-2024.

Tupakkalain valvonnessa on tapahtunut useita muutoksia viime vuosien aikana. Euroopan unionin uusi tupakkatuotedirektiivi tuli voimaan 19.5.2014. Direktiivi saatettiin osaksi kansallista lainsäädäntöä tupakkalain kokonaisuudistuksen voimaantulon myötä 15.8.2016.

Tupakkalain muutos toi uusia tehtäviä kunnalle ja uusia tuotteita tupakkalain sääntelyn piiriin. Lain voimaan tulon myötä esimerkiksi sähkösavukelaitteet ja niissä käytettävät nesteet sekä poltettavaksi tarkoitetut kasviperäiset tuotteet tulivat tupakkalain alaisuuteen. Lisäksi tupakkatuotteiden tukkumyynti tuli ilmoituksenvaraiseksi ja tupakointikieltojen ja -rajoitusten soveltamisala laajeni. Kunnassa aloitettiin tuolloin myös asuntoyhtiöiden tupakointikieltohakemusten käsittely.

Viimeisimpänä muutoksena tupakkalain valvontakentässä on ollut tupakkatuotteiden tuotepakkauksia koskeva sääntely, joka on edellyttänyt tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkauksiin uudet jäljitettävyyss- ja turvaominaisuusmerkinnät vaiheittain 20.5.2019 alkaen. Uusilla merkinnöillä pyritään vaikuttamaan tupakkatuotteiden laittoman kaupan ehkäisyyn.

Myös lääkelaki antaa tehtävän kunnalle. Kunta myöntää lääkelain mukaiset vähittäismyyntiluvat nikotiinikorvausvalmisteiden myyntiin kaupoissa, kioskeissa ja huoltoasemilla sekä ravitsemisliikkeissä. Kunta valvoo, että nikotiinivalmisteiden myynnissä noudatetaan lääkelain nojalla annettuja määräyksiä.

9.1 Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyynti

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyynti edellyttää myyntipaikan sijaintikunnan myöntämää vähittäismyyntilupaa. Lupa on myyntipaikka- ja luvanhaltijakohtainen. Lupahakemuksessa tulee olla selvitys myytävistä tuotteista, niiden sijoittelusta myyntipisteessä sekä tieto myyntipisteiden lukumäärästä ja sijainnista. Myöntämisen edellytyksenä on hakijan täysi-ikäisyys ja hyväksyttävän omavalvontasuunnitelman esittäminen.

Uusi vähittäismyyntilupahakemus tulee ympäristökeskukseen pääasiassa sähköisesti Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran ylläpitämän tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyyntiluparekisterin kautta. Hakemus liitteinen kirjataan, käsitellään ja siitä tehdään viranhaltijapäätös.

Lupaa ei myönnetä, jos hakemuksessa tarkoitettu toiminta on tupakkalain vastaista tai, jos myyntipaikka ei ole kunnan valvottavissa. Tupakkalain mukaan lupaa ei saa myöntää myyntipaikkaan, joka sijaitsee päiväkodin tai perhepäivähoidon sisätilassa, päiväkodin ulkoalueella, lastensuojelulain tai mielenterveyslain nojalla hoitoa antavan laitoksen alle 18-vuotiaille tarkoitettussa sisätilassa tai heille tarkoitettulla ulkoalueella. Lupaa ei myöskään myönnetä myyntipaikkaan, joka sijaitsee perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavan oppilaitoksen sisätilassa, oppilajasuntolassa tai tällaisen oppilaitoksen käytössä olevalla ulkoalueella.

Myyntiä ei saa aloittaa ennen kuin lupa on myönnetty ja kunta on tehnyt päätöstä koskevat merkinnät Valviran rekisteriin. Hakijalle lähetetään viranhaltijapäätös sekä esillä pidettävä vähittäismyyntilupa, joka tulee olla myyntipisteessä asiakkaiden nähtävillä. Luvan käsittelystä peritään ympäristöterveydenhuollon maksutaksan mukainen maksu.

Tupakkalain (549/2016) voimaan tulon jälkeen myönnetty vähittäismyyntilupa oikeuttaa luvanhaltijaa myymään sekä tupakkatuotteita että nikotiininesteitä. Luvan hakemisen yhteydessä hakijan tulee ilmoittaa kuntaan, mitä tuotteita myyntipisteessä aiotaan myydä. Tämä tieto merkitään Valviran tupakkaluparekisteriin. Luvanhaltijan tulee ilmoittaa tuotevalikoimassa luvan myöntämisen jälkeen tapahtuvat muutokset kunnalle, joka päivittää tiedot Valviran rekisteriin. Lupiin tehtävistä muutoksista ei peritä käsittelymaksua.

Vanhan tupakkalain nojalla myönnetyt tupakkatuotteiden vähittäismyyntiluvat jäivät voimaan lakimuutoksen yhteydessä. Myös näiden lupien haltijoilla on oikeus myydä nikotiininesteitä ilmoitettuaan asiasta kirjallisesti kuntaan. Kunta käsittelee ilmoituksen, toimittaa ilmoittajalle vastaanottokuittauksen ja tekee asiaa koskevat merkinnät Valviran rekisteriin. Asian käsittelystä peritään ympäristöterveydenhuollon maksutaksan mukainen maksu.

Tupakkatuotteiden myynti edellyttää voimassa olevan vähittäismyyntiluvan lisäksi tupakkatuotteiden jäljitettävyyssjärjestelmän mukaisia tunnistekoodoja, jotka perustuvat EU:n tupakkatuotedirektiivin mukaisiin säädöksiin. Tunnistekoodit haetaan sähköisesti sosiaali- ja terveysministeriön nimeämältä tunnisteiden antajalta (slovakialainen Allexis s.r.o). Vähittäismyyntiluvan haltija ilmoittaa koodit kuntaan, jossa ne kirjataan Valviran rekisteriin kyseisen myyntiluvan tietoihin. Tunnistekoodien tarkoituksena on mahdollistaa tupakkatuotteiden liikkeen seuraaminen tuotteiden valmistuspaikasta aina ensimmäiseen vähittäismyyntipaikkaan saakka. Tällä on tarkoituksena osaltaan ehkäistä tupakkatuotteiden laitonta kauppaa.

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vuosittainen valvontamaksu perustuu myyntipaikassa olevien myyntipisteiden lukumäärään ja myytäviin tuoteryhmiin. Valvontamaksu on 500 euroa myyntipistettä kohden. Maksu peritään kaksinkertaisena, jos myynnissä on sekä tupakkatuotteet että nikotiininesteet. Kaikki tupakkavalvontaa koskevat maksut peritään myynnin valvonnasta, muita valvontaa koskevia maksuja ei peritä.

9.2 Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden tukkumyynti

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden tukkumyynti on ilmoituksenvaraista toimintaa. Ilmoitus tulee tehdä tukkumyyntipaikan sijaintikunnalle ennen myynnin aloittamista. Tukkumyynti-ilmoituksessa on annettava vastaavat tiedot kuin vähittäismyyntilupahakemuksessa. Asiasta ei tehdä erillistä päätöstä, mutta ilmoittajalle toimitetaan vastaanottokuittaus sekä tehdään asiaa koskevat merkinnät Valviran rekisteriin. Myynnin saa aloittaa heti, kun ilmoitus on tehty.

Ilmoituksen käsittelystä peritään kunnan maksutaksan mukainen maksu. Tukkumyynnistä peritään myös vuosittainen myyntipistekohtainen valvontamaksu, jonka suuruus on sama kuin vähittäismyynnin valvontamaksussa.

9.3 Tupakkalain alaisten tuotteiden valvonta ja nikotiinikorvausvalmisteiden valvonta

Vain tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyynti edellyttää aiemmin esitettyä vähittäismyyntilupaa. Näiden valvonnan lisäksi myös muiden tupakkalain alaisten tuotteiden myynnin valvonta kunnan alueella kuuluu kunnan tehtäviin. Valvottavien tuotteiden kirjo on moninainen: esimerkiksi tupakan vastikkeet, tupakointivälineet, tupakkajäljitelmät sekä höyrystettäväksi tarkoitetut nikotiinittomat nesteet kuuluvat kunnan valvontaan. Tarkastuksilla valvotaan esimerkiksi, että myynnissä olevissa tuotteissa ei ole tunnusomaista tuoksua tai makua, markkinointi- ja esilläpitokieltöjen toteutumista sekä tuotteiden ja niiden vähittäismyyntipakkausten säännösten mukaisuutta.

Tarkastuksen sisältö on yleisellä tasolla määritelty aiemmin tässä valvontasuunnitelmassa. Tupakka- ja lääkelakien alaisten tuotteiden tarkastukset tehdään aina, kun mahdollista muun ympäristöterveydenhuollon valvonnan yhteydessä. Tupakkalain mukaisissa tarkastuksissa käytetään Valviran laatimaa tupakkalain alaisten tuotteiden myyntipaikan tarkastuslomaketta, joka löytyy Valviran ympäristöterveydenhuollon ekstranetistä, tupakkaekstranetin kohdasta Asiakirjamallit, Vantaan ympäristöterveydenhuollon laatujärjestelmästä sekä vati-järjestelmästä.

Tarkastettavia asioita ovat muun muassa seuraavat:

- myyntilupaa koskevat yleiset asiat (vastaavatko myyntipisteen tiedot viranomaiselle ilmoitettua)
- myynnissä olevat tuoteryhmät, tuotteiden sijoittaminen myyntipisteessä ja myyntipisteiden lukumäärä
- myyntipisteen jatkuva valvonta koko ostotilanteen ajan (valinta, maksaminen, vastaanottaminen)
- esillä pidettävä myyntilupa ja myyntikieltoilmoitus asiakkaiden hyvin havaittavissa jokaisessa myyntipisteessä
- omavalvontasuunnitelma ja siihen liittyvät kirjaukset
- myyntiin liittyvien ikärajojen noudattaminen
- esilläpito- ja markkinointikieltoihin liittyvät asiat
- vähittäismyyntipakkaukset ja niiden merkinnät
- onko myynnissä kiellettyjä tuotteita (suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa, purutupakkaa, nenänuuskaa tai nikotiininesettä, jonka nikotiinipitoisuus on yli 20 mg/ml)?
- onko automaattisia myyntilaitteita? (kiellettyä 1.1.2015 alkaen)

Tarkastuksissa valvotaan samalla nikotiinivalmisteiden myyntiä, jolloin kiinnitetään huomiota ostotilanteen valvontaan, tuotteiden sijoitteluun ja säilytykseen.

9.4 Tupakointikieltojen ja -rajoitusten valvonta

Kunta valvoo alueellaan tupakointikieltojen ja -rajoitusten noudattamista. Tupakointikieltoja koskevia säädöksiä sovelletaan myös poltettavaksi tarkoitettun kasviperäisen tuotteen polttamiseen ja sähkösavukkeen käyttämiseen. Tilat ja alueet, joissa tupakointi on kielletty, myös sähkösavukkeiden ja poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden käyttö on kielletty.

Tupakointi on kielletty tupakkalain mukaan seuraavissa paikoissa:

- rakennuksen, kulkuneuvon tai muun vastaavan paikan sisätiloissa, jotka ovat yleisön tai työntekijöiden käytettävissä taikka elinkeinotoiminnassa tuotettujen tai julkisten palvelujen tarjoamista varten asiakkaiden käytettävissä;
- ulkotiloissa järjestettävien yleisten tilaisuuksien katoksissa tai katsomoissa taikka muissa tilaisuuden seuraamiseen välittömästi tarkoitetuissa tiloissa, joissa osallistujat oleskelevat paikoillaan;
- päiväkotien taikka esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavien oppilaitosten ulkotiloissa.

Tupakoida ei myöskään saa yksityisessä käytössä olevan kulkuneuvon sisällä, kun siellä oleskelee alle 15-vuotias. Kielto ei koske kulkuneuvossa olevaa asuintilaa. Tupakointikielto autossa vähentää lasten altistumista tupakansavulle ja sen aiheuttamille terveyshaitoille. Savutonta tupakkatuotetta ei saa käyttää päiväkotien taikka esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisä- tai ulkotiloissa.

Tupakkalain toteutumista voidaan valvoa samalla, kun valvontakohteeseen kohdistetaan muuta ympäristöterveydenhuollon valvontaa. Mikäli tarkastuksella havaitaan puutteita tupakkalain noudattamisessa, tehdään valvontakohteeseen tupakkalain mukainen tarkastus.

9.4.1 Tupakointitilat

Kaikki tupakointitilat pitää hyväksyä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti ennen niiden rakentamista ja -käyttöönottoa. Tupakointitilaa ei saa olla tilassa, joka on pääasiassa alle 18-vuotiaiden käytössä. Tupakan savu ei saa levitä alueelle, jossa tupakointi on kielletty. Ravintoloiden tupakointitilojen tulee olla kohtuullisen kokoisia suhteessa liikehuoneiston kokoon ja asiakaspaikkojen määrään. Tupakointitilasta on laadittava omavalvontasuunnitelma ja niissä ei saa tarjoilla tai nauttia ruokaa tai juomia.

Tupakkalain olosuhdevalvontaa suoritetaan pääsääntöisesti terveydensuojelulain tai elintarvikelain mukaisten tarkastuskäyntien yhteydessä. Pelkästään alkoholijuomia anniskelevat ravintolat eivät ole säännöllisen elintarvikevalvonnan piirissä. Osassa näistä on kuitenkin tupakkatuotteiden vähittäismyyntiä ja tupakointitila. Nämä tarkastetaan aina toiminnan aloittamisen, toimijan vaihtumisen tai asiakasvalitusten yhteydessä, jolloin tarkastetaan myös tupakkatuotteiden vähittäismyynti ja tupakointitila.

Tupakointitilojen osalta tarkastettavia asioita ovat esimerkiksi tupakointikieltoa osoittavien opasteiden sijoittelu, tupakointikieltojen ja -rajoitusten noudattaminen, omavalvontavelvoitteen toteutuminen sekä tupakointitilan ja -laitteiston huolto ja toimivuus. Tarkastuksissa käytetään Valviran laatimaa tupakointikieltojen ja -rajoitusten tarkastuslomaketta. Savuttomuustarkastuksissa käytetään aistihavaintoihin perustuvaa arviointia (mm. tuhkakuppien sijoittelu, näkyvä savu, savun haju) ja tarvittaessa voidaan selvittää savun kulkeutumista merkkisavututkimuksin tai ilmanäytteiden avulla.

9.4.2 Tupakointikiellot asuntoyhteisössä

Tupakkalain mukaan asuntoyhteisön yhteisissä ja yleisissä sisätiloissa ei saa tupakoida. Asuntoyhteisö saa itse kieltää tupakoinnin hallitsemisensa yhteisissä ulkotiloissa rakennuksen sisäänkäyntien ja ilmanottoaukkojen läheisyydessä, lasten leikkialueella ja yhteisillä parvekkeilla.

Tupakkalaki antaa taloyhtiöille mahdollisuuden hakea kunnalta tupakointikiellon määräämistä asuntoyhteisön rakennuksen huoneistoihin kuuluville parvekkeille, huoneistojen käytössä oleviin ulkotiloihin ja huoneistojen sisätiloihin. Kunnan on määrättävä tupakointikielto hakemuksessa tarkoitettuihin tiloihin, jos tiloista voi niiden rakenteiden ja muiden olosuhteiden vuoksi muutoin kuin poikkeuksellisesti kulkeutua tupakansavua toiselle parvekkeelle, toiseen huoneistoon kuuluvan ulkotilan oleskelualueelle tai toisen huoneiston sisätiloihin.

Tupakointikieltoa koskeva hakemus voi kohdistua yhteen tai useampaan parvekkeeseen tai tilaan ja tilat on yksilöitävä hakemuksessa. Tupakointikielto saadaan määrätä asuinhuoneiston asuintilaan vain, jos savun kulkeutumista ei ole mahdollista rakenteiden korjaamisella tai muuttamisella kohtuudella ehkäistä. Asuintilan haltijalle tulee ennen kiellon määräämistä varata mahdollisuus estää savun kulkeutuminen omilla toimenpiteillään. Tupakointikielto ei tässä tapauksessa koske sähkösavukkeen käyttöä.

Tupakointikieltojen määrääminen asuinyhteisöön on ollut mahdollista 1.1.2017 alkaen. Savun kulkeutumisen mahdollisuus riittää kiellon määräämiseen eikä terveyshaittaa tarvitse osoittaa, toisin kuin terveydensuojelulain mukaisessa menettelyssä. Terveydensuojelulain soveltaminen on kuitenkin edelleen mahdollista yksittäistapauksissa. Asuntoihin ja muihin oleskelutiloihin tulevan tupakansavun haittoihin puututaan vain kirjallisen vireille tulon kautta.

9.5 Tupakkalain valvonnan painopisteet

Valvira on määritellyt tupakkalain valtakunnallisessa valvontaohjelmassa valvonnan painopistealueet vuosille 2020-2024. Nämä ovat:

- Omavalvonnan tukeminen
- Yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa
- Laittoman kaupan ehkäisy sekä viranomaisten välinen yhteistyö.

Tupakkalaissa omavalvontasuunnitelman laatimisvelvoite koskee tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden myyntiä sekä ravintoloiden tupakointiloja. Näiltä osin omavalvontasuunnitelman laatiminen on toiminnanharjoittajille lakisääteinen velvoite. Painopisteen tavoitteena on auttaa parantamaan toiminnanharjoittajien omavalvonnan laatua, lisätä valvonnan näkyvyyttä ja vaikuttavuutta sekä edistää valvontakohteista tehtävää riskinarviointia.

Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman teemana on yhtenäinen valvonta ja yhteistyö. Tätä teemaa tukee tupakkalain valtakunnallisen valvontaohjelman toinen painopiste, yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa. Vantaalla on jo aiempinakin vuosina tehty yhteistyötä ehkäisevän päihdetyön yksikön kanssa osallistumalla kaupungin tarjontatyöryhmän työskentelyyn. Tätä jatketaan mahdollisuuksien mukaan.

Tupakkalain valtakunnallisen valvontaohjelman painopisteenä vuodelle 2021 on edelleen savukkeiden ja kääretupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkausten pakolliset turvaominaisuusmerkinnät sekä jäljitettävyyssjärjestelmän mukaiset yksilölliset tunnistet. Turvaominaisuusmerkinnän avulla voidaan määrittää, onko myynnissä oleva tuote aito vai laiton tupakkatuote. Jäljitettävyyssjärjestelmän mukaisilla tunnistekoodilla pystytään jäljittämään tuote valmistuksesta aina vähittäismyyntiin asti. Tupakkalain mukaisessa myynnin valvonnassa kiinnitetään erityistä huomioita näihin edellä mainittuihin pakollisiin vähittäismyyntipakkausten merkintöihin, joiden tarkoituksena on ehkäistä tupakkatuotteiden laiton kauppaa.

Valtakunnallisen tupakkalain valvontaohjelman mukaan valvonnan toteuttamisessa tulisi kiinnittää huomiota viranomaisyhteistyön toimintatapojen luomiseen ja vakiinnuttamiseen sekä yhteistyön toimivuuteen. Tavoitteena on edistää viranomaisten välistä yhteistyötä tupakkatuotteiden laittoman kaupan ehkäisyn näkökulmasta. Vuosina 2022–2024 toteutetaan ympäristöterveydenhuollon yhteisen valvontaohjelman teemaa yhdenmukaisesta valvonnasta ja yhteistyöstä keskittymällä valvonnassa niihin osa-alueisiin, joissa kunnilla ja Valviralla on päällekkäistä valvontatoimivaltaa.

Omavalvonnan tukeminen ja yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa on valtakunnallisen valvontaohjelman painopistealueena koko suunnitelmakauden ajan. Vantaan painopistealueet mukailevat valtakunnallisia painopisteitä.

9.6 Valvonnan suunnitelmalliset tarkastukset

Tupakka- ja lääkelakien mukaiseen valvontaan on Vantaalla arvioitu kuluva yhteensä 0,9 htv.

Taulukossa 5 on esitetty tupakkalain valvonnan suunnitelmalliset tarkastukset vuodelle 2021. Kaikki tupakan ja nikotiinikorvaustuotteiden myyntipaikat tarkastetaan joka toinen vuosi. Tarkastustiheyden määrittelyssä on huomioitu valtakunnallisessa tupakkalain valvontaohjelmassa 2020-2024 esitetyt tarkastustiheydet ja painopistealueet. Tupakkatuotteiden vähittäismyyntipaikkojen valvonnassa vuoden 2021 tarkastustarve on 98 tarkastusta.

Tupakointikieltojen ja -rajoitusten valvonnassa tiedossa olevien kohteiden tarkastustarve on 5 tarkastusta.

Osa tupakkalain valvontaan käytettävästä työajasta kuluu myyntilupahakemusten käsittelyyn, neuvontaan, valitusten käsittelyyn, valvontaa tukevaan työhön, hallinnollisiin töihin, suunnitteluun sekä rekisterien ja seurannan kehittämiseen.

Nikotiinivalmisteiden myyntipaikkoja on Vantaalla 126.

Taulukko 3. Tupakka- ja lääkelain mukaiset valvontakohteet.

Toiminta	Valvontakohteiden lukumäärä (10/2020)	Tarkastustiheys krt/vuosi		Tarkastustarve määrä/vuosi	
		Valviran ohje	YTEn suunniteltu	Valviran ohje	YTEn suunniteltu
Vähittäismyynti	196	0,5	0,5	98	98
Tukkumyynti	7	0,5	0,5	4	4
Tupakointikiellot ja -rajoitukset					
Ravintolat ja muut ravitsemisliikkeet, joissa on tupakointitila	16	0,3	0,3	5	5
Nikotiinivalmisteet	126		0,5		63

Lainsäädäntö ja ohjeet

Tupakkalaki (549/2016)

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus (593/2016) tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden vähittäismyyntistä

Lääkelaki (395/1987) § 54 a - 54 e

Valtakunnallinen tupakkalain valvontaohjelma vuosille 2020 – 2024

10 ELINTARVIKEVALVONTA

Elintarvikelain tarkoituksena on varmistaa elintarvikkeiden ja niiden käsittelyn turvallisuus, hyvä terveydellinen laatu ja jäljitettävyys sekä kuluttajan suojaaminen elintarvikemääräysten vastaisten elintarvikkeiden aiheuttamilta terveysvaaroilta ja taloudellisilta tappioilta.

Vuonna 2020 lausunnolla ollut elintarvikelaki tulee todennäköisesti voimaan vuonna 2021. Lain perusteella esim. maahantuotujen eläinperäisten elintarvikkeiden sisämarkkinatuonnin valvonnan tehostaminen ja kotitoimijoiden valvonta kuuluvat kuntien suunnitelmalliseen valvontaan.

10.1 Valvontaviranomaisen tehtävät

Viranomaisvalvonnan on oltava vaatimustenmukaista, terveysvaaroja ehkäisevää ja kuluttajaa suojaavaa. Ennaltaehkäisevään valvontaan sisältyy elintarvikehuoneistojen toiminnastaan tekemien ilmoitusten ja hyväksymishakemusten käsittely ja alustavan riskinarvioinnin suorittaminen niiden perusteella. Elintarvikealan toimijoiden ja kuluttajien neuvonta ja opastus on myös ennaltaehkäisevää valvontatyötä. Tärkein osa valvontaa on suunnitelmallisen valvonnan toteuttaminen. Suunnitelmalliseen valvontaan kuuluu elintarvikehuoneistojen tilojen ja toiminnan tarkastamisen lisäksi omavalvonnan toimivuuden arviointi, sekä tarpeelliseksi katsottava näytteenotto.

Valvontaviranomaisen on puututtava epäilyihin terveyshaittoihin sekä määräystenvastaisuuksiin. Kuluttajavalitukset ja muiden viranomaisten toimenpiteiden pyynnöt käsitellään viipymättä.

10.2 Tarkastusten sisältö

Elintarvikevalvontaa toteutetaan pääosin elintarvikealan toimijoihin kohdistuvilla tarkastuksilla. Tarkastuksista laaditaan aina kirjallinen dokumentti, jossa yksilöidään tarkastuksessa tehdyt havainnot.

Valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset ovat maksullisia. Tarkastusmaksun suuruus määräytyy valvontakohdetypin eli kohdetoiminnan mukaan. Maksut perustuvat tarkastuksesta aiheutuneiden keskimääräisten kokonaiskustannusten määrään ja tarkastukseen tavanomaisesti kuluvaan työaikaan. Tarkastusaikaan katsotaan kuuluvaksi varsinaisen kohteessa tehdyn tarkastuksen lisäksi tarkastukseen valmistautuminen sekä tarkastuskertomuksen laatiminen ja lisäksi matkoista aiheutuneet kustannukset peritään keskimääräisen 0,5 tunnin matka-ajan mukaisesti.

Elintarvikehuoneistot, joissa käsitellään eläimistä saatavia elintarvikkeita ennen vähittäismyyntiä, on hyväksyttävä ennen toiminnan aloittamista. Hyväksyttävät elintarvikehuoneistot tarkastetaan aina jo ennen toiminnan aloittamista.

Ilmoitettavat elintarvikehuoneistot tarkastetaan pääsääntöisesti vasta toiminnan aloittamisen jälkeen. Ensimmäinen tarkastus suoritetaan riskinarvioinnin perusteella 1, 3 tai viimeistään 6 kuukauden kuluessa toiminnan aloittamisesta. Jos ilmoituksen perusteella epäillään, että toimintaan liittyy riskejä, joita toimija ei ole ottanut huomioon tai että toiminta ei ilmoituksen perusteella ole lainkaan mahdollista, voidaan ensimmäinen tarkastus tehdä jo ennen toiminnan aloittamista. Ensimmäisessä tarkastuksessa selvitetään elintarvikehuoneiston toimintaedellytykset kuten tilojen sijoittelu ja riittävyys, rakenteet, laitteet ja toimijan omavalvonta.

Toimijoiden elintarvikehuoneistoista tekemät ilmoitukset kirjataan seurantataulukkaan, johon merkitään, kun toimijalle on lähetetty todistus ilmoituksen käsittelystä. Tämän avulla pystytään seuraamaan ilmoitusten käsittelyaikoja. Ilmoitusten käsittelyaikatavoite on kaksi viikkoa (10 työpäivää). Samaan seurantataulukkaan merkitään myös uuden kohteen riskinarviointi, jonka mukaan ensimmäisen tarkastuksen ajankohta (1, 3 tai 6 kk) määräytyy, sekä tarkastuksen suorituspäivä. Näin taulukon avulla seurataan myös ensimmäisten tarkastusten toteuma-aikoja.

Ensimmäisen tarkastuksen jälkeen elintarvikehuoneistoon tehdään suunnitelmallisia tarkastuksia valvontasuunnitelman mukaisella tiheydellä. Tarkastustiheys määräytyy Ruokaviraston elintarvikehuoneiston ja kontaktimateriaalitoiminnan riskiluokituksesta ja elintarvikelainsäädännön mukaisen valvontatarpeen määrittämisestä antaman ohjeen (Ruokavirasto 10503/4) mukaisesti ja tarkastusmäärät saadaan ympäristöterveydenhuollon toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmästä eli VATI:sta.

Tarkastuksia suunniteltaessa käytetään apuna Ruokaviraston ohjetta 10503/4. Tarkastukset tehdään yleensä ennalta ilmoittamatta. Joissakin tapauksissa voi kuitenkin olla tarkoituksenmukaista sopia tarkastuksesta etukäteen, jotta vastuuhenkilöiden on mahdollista olla mukana tarkastuksessa.

Tarkastus voi kattaa koko toiminnan tai kohdistua vain johonkin toiminnan osa-alueeseen esim. tarkastetaan vain tietyt tilat ja toiminnot tai omavalvonnan sisältöä, toteutusta ja omavalvonnan tuloksia tai vaikkapa pakkausmerkintöjä, jäljitettävyyttä, työskentelyhygieniää tai elintarvikkeiden koostumusta. Tarkastuksilla varmistetaan omavalvontanäytteenoton riittävästä, näytteenoton toteuttamisesta omavalvonnan mukaisesti, sekä tarkastetaan näytetulokset ja niiden johdosta tehdyt toimenpiteet. Jos omavalvontanäytteenotto tai sen perusteella tehdyt toimenpiteet vaikuttavat riittämättömiltä, voi viranomainen ottaa näytteitä omavalvonnan toimivuuden varmistamiseksi.

Valvonta voi kohdistua myös pelkästään asiakirjoihin ja tapahtua tällöin joko etätarkastuksena tai perinteisenä tarkastuksena toimijan tai viranomaisen tiloissa. Asiakirjatarkastuksia ovat mm. elintarvikehuoneistoilmoituksen käsittely, omavalvonnan tarkastaminen, kuljetuksiin, vientiin ja tuontiin liittyvien asiakirjojen tarkastaminen, takaisinvetoilmoitusten tarkastaminen tai omavalvonnan suorittamisen ja tulosten tarkastaminen vähittäismyynnin sähköisestä tietopankista.

Oiva on elintarvikevalvonnan tarkastustietojen julkistamisjärjestelmä, jota koordinoi Ruokavirasto. Suunnitelmalliset tarkastukset ovat yleensä nk. Oiva-tarkastuksia, jotka tehdään Ruokaviraston laatimien Oiva-arviointiohjeiden mukaisesti. Arviointiohjeita on yhteensä 163, erikseen ilmoitettaville ja hyväksyttävillä elintarvikehuoneistoille. Elintarvikehuoneiston toiminnasta riippuen yhtä huoneistoa koskee vain osa arviointiohjeista ja tavoitteena on, että kolmen vuoden tarkastusjakson aikana kaikki kyseistä elintarvikealan toimijaa koskevat arviointikohdat tulevat tarkastetuiksi.

Oivassa arvioidaan neliportaisella asteikolla (Oivallinen, Hyvä, Korjattavaa, Huono) yrityksen elintarviketurvallisuutta, kuten elintarvikehygieniää ja tuoteturvallisuutta. Jos tarkastuksissa havaitaan epäkohtia eli Oiva-arvosanaksi tulee joko Korjattavaa tai Huono on tarpeen suorittaa uusintatarkastus, jolla varmistetaan, että epäkohtien korjaamiseksi annettuja määräyksiä on noudatettu. Epäkohtien korjaamiselle sovitaan määräaika, jonka umpeuduttua uusintatarkastus tehdään. Tarkastuskäynnin sijaan on myös mahdollista muutoin dokumentoidusti varmistua epäkohdan korjaantumisesta. Uusintatarkastukset ovat toimijalle maksullisia.

Valituksen johdosta kohteeseen tehdään asian selvittämiseksi tarkastus, joka on toimijalle maksuton.

10.3 Elintarvikevalvonnan toteutus ja kohdentaminen

Kohteiden tarkastuskäynnit ovat valvonnan tärkeä työkalu ja näytteenotto on hyvä lisä viranomaisen valvontakeinoihin. Sähköinen etävalvonta on myös mahdollista, kun valvonnan tarvitsemia tietoja löytyy netistä tai niitä voidaan toimittaa viranomaiselle sähköisesti.

Valvonnan vaikuttavuutta ja läpinäkyvyyttä pyritään lisäämään viranomaisvalvonnan tarkastustulosten julkaisemisella. Elintarvikelaki, joka on ollut lausunnolla vuonna 2019 ja 2020, edellyttää elintarvikealan toimijaa julkaisemaan valvontaviranomaisen antaman tarkastusasiakirjan ja valvontaviranomaista julkaisemaan suorittamansa elintarvikevalvonnan tulokset Ruokaviraston määräämällä tavalla. Yksittäisten valvontakohteiden valvontatietojen julkaiseminen aloitettiin Oiva-järjestelmän myötä toukokuussa 2013 vähittäismyynti- ja tarjoilupaikkojen osalta. Vuonna 2015 Oiva laajeni ja kattaa nykyään suurimman osan elintarvikealan yrityksistä. Valvonnan vaikuttavuutta lisää myös pakkokeinojen käyttö, jota seurataan keskusviranomaisen taholta ja kuntia on ohjeistettu lisäämään niiden käyttöä. Pakkokeinoihin tulee ryhtyä aina, jos toimija ei viivytyksettä korjaa Oiva-arvosanaan ”huono” johtanutta virhettä.

Elintarvikevalvontaa tehdään riskinarvioinnin perusteella ja tarkastustiheys määräytyy Ruokaviraston elintarvikehuoneiston ja kontaktimateriaalitoiminnan riskiluokituksesta ja elintarvikelainsäädännön mukaisen valvontatarpeen määrittämisestä antaman ohjeen (Ruokavirasto 10503/4) mukaisesti. Valvontaa kohdennetaan erityisesti sellaisiin kohteisiin, joissa valvontatoimenpiteillä on suurin vaikuttavuus (suuret tuotantomäärät ja toimitusalueen laajuus, paljon asiakaspaikkoja tai tehtyjä annoksia, asiakaskunnassa riskiryhmiä kuten lapsia tai vanhuksia). Aiemmin tarkastustiheys perustui yksinomaan elintarvikehuoneiston toimintatyyppiin (VATI:n kohdetoimintaan), jatkossa toiminnan sisältö ja laajuus otetaan enemmän huomioon valvontatarvetta määritettäessä. Tällöin samassa toimintatyyppissä, kohdetoiminnassa, olevien yksittäisten kohteiden riskiluokka ja siten tarkastustiheys

vaihtelee. Riskiluokitusohjeessa luokkia on 15, kun 0-luokka otetaan huomioon. Ilmoitetut elintarvikehuoneistot, joihin ei tehdä suunnitelmallisia tarkastuksia, kuuluvat riskiluokkaan 0. Ilmoitettavat elintarvikehuoneistot sijoittuvat riskiluokkiin 1-6 ja hyväksyttävät elintarvikehuoneistot riskiluokkiin 3-10. Ohjeessa on annettu myös riskiluokan perusteella ohjeellinen yhteen tarkastukseen käytettävä aika.

Uudet toimijat tarkastetaan aina viimeistään 6 kk kuluessa toiminnan alkamisesta, samoin kohteet, joissa ilmoitetaan toiminnan olennaisesta muuttumisesta. Tarkastusten määrää ja tarkastusten kohdentumista on yleensä seurattu vähintään neljästi vuodessa.

Suunnitelmassa pyritään ottamaan huomioon tarjoilussa ja vähittäismyynnissä myös uusintatarkastusten määrä. Näiden osalta Oiva-järjestelmästä on saatu tietoa jo riittävän pitkältä ajalta, jotta pystytään arvioimaan Korjattavaa- tai Huono-arvosanan saavien kohteiden määrää ja siten uusintatarkastusten tarvetta.

10.4 Elintarvikkeiden tarjoilu

Elintarvikehuoneistoista tarjoilupaikat ovat suurin säännöllisesti valvottavien kohteiden ryhmä. Tarjoilupaikkojen kohdetoimintoja on Vantaalla VATI:n mukaan 959 kpl (11/2020).

Taulukossa 4 on esitetty tarjoilupaikkojen eri toimintatyyppien, kohdetoimintojen lukumäärä, Ruokaviraston riskiluokitusohjeen mukaiset riskiluokat ja niiden perusteella kohdetyyppiin suunnitellut tarkastusmäärät 2021 ja tarkastukseen käytettävä aika.

Oiva-tilastojen mukaan huonoimpien Oiva-arvosanojen Huono ja Korjattavaa määrä Vantaalla vaihtelee tarjoilupaikoissa eri toimintatyypeissä 4-22 % välillä. Prosentuaalisesti eniten uusintatarkastuksia tehdään ravintoloihin, vähiten taas tarjoilukeittäisiin ja kahvilatoimintaan. Arvio uusintatarkastusten määrästä v. 2021 perustuu siihen, kuinka suuri osa toimintatyyppien mukaisista kohteista on vuoden 2019 tarkastustietojen mukaan saanut arvosanan Huono tai Korjattavaa.

Taulukko 4. Suunnitelmallinen valvonta tarjoilupaikoissa

Toimintatyyppi, kohdetoiminta Riskiluokka (RL)	Kohdetoimintojen lukumäärä	Suunnitelmallisia tarkastuksia / vuosi / kohde (tarkastuksen kesto h)	Suunnitel- mallisia tarkastuksia yhteensä	Uusinta- tarkastuksia	Tarkastuksia yhteensä v. 2021
Ravintolatoiminta (valmistus ja tarjoilu ko. paikassa) RL 2-4	294	0,5-2 (2-4)	233	51	284
Grilli tai pikaruokalatoiminta RL 1-3	64	0,35-1 (1-4)	28	4	32
Kahvilatoiminta RL 1-2	129	0,35-0,5 (1-4)	43	2	45
Pubitoiminta (vain juomatarjoilua tai vähäistä elintarviketarjoilua) RL 0	52	0 (1-2)	7 (aloitus- tarkastukset)	1	8
Suurtalous, Keskuskeittiötoiminta ja pitopalvelu (ja ravintola, joka toimittaa ruokaa myös muualla) tarjoiltavaksi) RL 2-5	66	0,5-3 (1-5)	83	6	89

Toimintatyyppi, kohdetoiminta Riskiluokka (RL)	Kohdetoimintojen lukumäärä	Suunnitelmallisia tarkastuksia / vuosi / kohde (tarkastuksen kesto h)	Suunnitel- mallisia tarkastuksia yhteensä	Uusinta- tarkastuksia	Tarkastuksia yhteensä v. 2021
Suurtalous, Laitoskeittiötoiminta (koulut, päiväkodit, sairaalat, hoitolaitokset, henkilöstöravintolat) RL 2-4	135	0,5-2 (1-4)	87	6	93
Suurtalous, Tarjoilukeittiötoiminta (muualla valmistetun ruoan tarjoilu, vähäistä välipalojen ym. valmistusta) RL 1-2	219	0,35-0,5 (1-4)	77	3	80
yhteensä	959		558	73	631

Riskiluokitusohjeen mukaan kaikkein vähäriskisin toiminta voidaan jättää kokonaan suunnitelmallisten tarkastusten ulkopuolelle. Tällaiset kohteet kirjataan ilmoitusvelvollisuuden perusteella valvontakohdejärjestelmään ja niihin tehdään aloittamisen jälkeen tarkastus. Tämän jälkeen kohteissa käydään vain valitusten tai muiden tämääntapaisten syiden perusteella. Esimerkkeinä on mainittu tarjoilupaikeista mm. pubit, joten toimintatyyppi, kohdetoiminnan Pubitoiminta, tarkastusmääriin on arvioitu uuden toiminnan aloittamiseen tai toimijan vaihtumiseen liittyvät tarkastukset, sekä tarvittavat uusintatarkastukset. Pubit kuuluvat 0-luokkaan ja niihin tehdään rekisteröinnin jälkeen aloitustarkastus, joka ei ole Oiva-tarkastus. Uusintatarkastuksia voidaan tehdä tarvittaessa.

10.5 Elintarvikkeiden myynti

Vantaalla on elintarvikkeiden vähittäis- ja tukkumyyntikohdetoimintoja yhteensä 295 kpl, joista 12 kpl on tukkumyyntitoimintoja (11/2020). Taulukossa 5 on esitetty myyntipaikkojen kohdetoimintojen lukumäärä, Ruokaviraston riskiluokitusohjeen mukaiset riskiluokat ja niiden perusteella suunnitellut tarkastusmäärät 2021 ja tarkastukseen käytettävä aika.

Taulukko 5. Suunnitelmallinen valvonta vähittäis- ja tukkumyyntipaikoissa

Toimintatyyppi, kohdetoiminta Riskiluokka (RL)	Kohdetoimintojen lukumäärä	Suunnitelmallisia tarkastuksia / vuosi / kohde (tarkastuksen kesto h)	Suunnitel- mallisia tarkastuksia yhteensä	Uusinta- tarkas- tuksia	Tarkastuksia yhteensä v. 2021
Elintarvikkeiden vähittäismyynti RL 0-4	283	0-2 (1-4)	144	23	167
Elintarvikkeiden tukkumyynti RL 2-3	12	0,5-1 (1-4)	7	0	7
yhteensä	295		151	23	174

Vantaalla on 8 suurmyymälää/hypermarkettia, joissa on monipuolinen ja laaja valmisruokatuotanto. Pinta-alaltaan hypermarketit ovat vähintään 2000 m². Hypermarkettien liha- ja kalaosastoilla on elintarvikkeiden valmistusta ja jalostusta. Myymälän valmistamia elintarvikkeita myydään pakkaamattomana palvelutiskiltä sekä pakataan itsepalvelumyyntiin. Hypermarketeilla on usein kahvila- ja ravintolatoimintaa, jolloin elintarvikkeita nautitaan paikan päällä. Vantaan hypermarkettien sisälle on rakennettu omat leipomot, joissa valmistetaan sekä ruokaleipää että helposti pilaantuvia konditoriatuotteita. Uutta on myymälöissä tapahtuva sushin valmistus ja myynti. Myynti tapahtuu sekä pakattuna että irtomyyntinä bufeesta.

Supermarketit ovat pinta-alaltaan huomattavasti hypermarketteja pienempiä, pinta-ala on keskimäärin 1000 m². Toiminnoiltaan supermarketit ovat lähellä hypermarketteja, mutta toiminnan laajuus on pienempi. Kohteissa on usein helposti pilaantuvien elintarvikkeiden valmistusta, pakkaamista ja /tai palvelumyyntiä. Supermarketteihin lukeutuvia myymälöitä Vantaalla on tällä hetkellä n.18 kpl. Useampaan supermarkettiin on avattu sushipiste, jossa valmistetaan ja myydään susheja.

Ruokaviraston riskiluokituksen mukaan hyper- ja supermarketteihin tehdään kaksi tarkastusta vuodessa, jos elintarvikkeiden myyntipinta-ala on yli 1000 m². Suurmyymälän sisällä voi olla useampia toimijoita. Nämä myymälän ulkoistetut toimijat hoitavat itsenäisenä yrityksenä esimerkiksi leipomon tai palvelutiskin toiminnot. Jos ulkoistettu toimija on päävastuussa toiminnastaan, kohteeseen tehdään oma tarkastus, joka määräytyy Ruokaviraston riskiluokituksen mukaisesti riippuen toiminnan luonteesta ja laajuudesta. Jos kauppialla on päävastuu koko myymälän toiminnasta, ulkoistettujen toimijoiden tarkastukset sisältyvät myymälän tarkastuksiin. Jos kauppias pitää myymälässään ravintolaa, ravintolaan tehdään oma tarkastuksensa, joka määräytyy riskiluokituksen mukaisesti kuukaudessa keskimäärin myydyin annosmäärän mukaisesti. Myymälässä olevan kahvilan tarkastus sisältyy hypermarketin tarkastukseen, jos kauppias hallinnoi kahvilaa.

Pakkaamattomien, helposti pilaantuvien tuotteiden palvelumyynti tarkastetaan kerran vuodessa. Supermarketteja pienemmät marketit, joiden elintarvikemyynnin pinta-ala on välillä 200-1000 m² ja kohteen toimintaan kuuluu pääasiassa teollisuuden pakkaamat tuotteet, tarkastetaan joka toinen vuosi.

Pienet myymälät, kuten lähikaupat ja elintarvikekioskit, joiden elintarvikemyynnin pinta-ala on pienempi kuin 200 m² tarkastetaan kolmen vuoden välein. Jos tämän kaltaiseen kohteeseen tulee helposti pilaantuvien elintarvikkeiden myyntiä pakkaamattomana, kuten salaattibaari, johon pilkotaan itse salaatteja tai palvelutiski, tarkastus tehdään joka toinen vuosi.

Vähittäismyynnin toimintatyyppissä on myös kohteita, joihin ei tehdä suunnitelmallisia tarkastuksia. Tällaiset kohteet tarkastetaan vain tarvittaessa esim. ruoka-aputoiminta. Vähittäismyynnin toimintatyyppissä on myös kohteita, joihin tehdään vain ensimmäinen tarkastus rekisteröinnin jälkeen. Tällaisia ovat esim. apteekit ja kuntosalit, joissa ei ole omaa valmistusta, valmistuttamista, tuontia tai markkinointia.

Vantaalla järjestetään markkinoita, festivaaleja ja muita yleisötapauhtumia, joissa tarjoillaan ja myydään elintarvikkeita liikkuvista elintarvikehuoneistoista. Vantaalla on myös säännöllistä valvontaa edellyttävää, sesongin mukaista ulkomyyntiä ja tarjoilua toreilla ja muilla perinteisillä ulkomyyntialueilla. Liikkuvan elintarvikehuoneiston toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista koskeva ilmoitus käsitellään Vantaalla, jos toiminta aloitetaan tai jos toiminta on aiemmin hyväksytty tai toiminnasta ilmoitettu Vantaalla. Toiminnan saapumisesta paikkakunnalle tulee tiedottaa 4 arkipäivää aikaisemmin Vantaan ympäristökeskukseen. Tiedottamisvelvollisia ovat ne toimijat, jotka ovat toiminnastaan ilmoitusvelvollisia. Tapahtumajärjestäjä voi tiedottaa kaikista tapahtuman elintarviketoimijoista keskitetysti. Ulkomyyjä voi kuitenkin olla myös toimija, jonka ei tarvitse tiedottaa kuntaa saapumisestaan. Tällaisia ovat alkutuottaja, joka toimii alkutuotantoilmoituksen perusteella, yksityishenkilö, jonka toiminta on vähäriskistä tai toimija, jonka toiminta on vähäriskistä eikä ole elinkeinotoimintaa (esim. järjestöt). Kaikkia toimijoita voidaan tapahtumien yhteydessä valvoa. Ilmoitusvelvollisten toimijoiden tarkastuksesta voidaan laskuttaa riippumatta siitä, missä valvontayksikössä toimijan ilmoitus on käsitelty. Näiden toimijoiden valvonta sisältyy toiminnasta riippuen myynnin tai tarjoilun toimintatyyppiin.

Ravintolisien myynti elintarvikkeiden myyntipaikoissa on lisääntynyt viime vuosina merkittävästi. Tavallisten kauppojen lisäksi niitä myydään apteekeissa, erikoisliikkeissä, kuntosaleilla sekä internetissä. Ravintolisien internetissä tapahtuvaa myyntiä on tarkoitus valvoa myös jatkossa.

10.6 Laitokset, varastot, valmistus ja kuljetus

Vantaalla on monipuolista elintarviketuotantoa ja Suomen oloissa huomattavan kokoisia elintarviketuotantolaitoksia ja -varastoja, joiden valvonnasta vastaavat siihen määräyty tarkastajat ja kaupungineläinlääkärit.

Liha-, kala- ja maitoalan laitosten tarkastustiheydet perustuvat pääosin Ruokaviraston riskiluokitusohjeeseen. Jotkut liha-alanlaitokset ovat kuitenkin niin suuria ja toiminta monipuolista, että yhdellä tarkastuskerralla pystytään tarkastamaan vain osa laitoksen toiminnoista. Tästä syystä

suunnitelmallisten tarkastusten (tarkastuskertojen) määrä on suurempi kuin riskiluokitusohjeessa. Myös aiempi valvontahistoria ja paikallinen riskinarviointi voi olla tarkastusmäärän perusteena. Hyväksytyn elintarvikehuoneiston valvontatiheyttä voi nostaa myös mahdolliset kolmannen maan vientihyväksynnän vaatimat lisätarkastukset.

Taulukossa 6 on esitetty laitosten, maahantuonnin/-viennin, varastojen ja kuljetusten kohdetoimintojen lukumäärät, Ruokaviraston riskiluokitusohjeen mukaiset riskiluokat ja niiden perusteella suunnitellut tarkastusmäärät 2021 ja tarkastukseen käytettävä aika. Kohteet ovat olleet Oiva-järjestelmän piirissä vuodesta 2015 alkaen. Uusintatarkastuksia on jouduttu tekemään vain harvoin ja useamman kerran vuodessa tarkastettavissa kohteissa epäkohtien korjaantuminen on yleensä tarkastettu erillisen uusintatarkastuksen sijaan seuraavan suunnitelmallisen tarkastuksen yhteydessä.

Taulukko 6. Suunnitelmallinen valvonta laitoksissa, maahantuonnissa/-viennissä, varastoissa ja kuljetuksissa

Toimintatyyppi, kohdetoiminta Riskiluokka (RL)	Kohdetoimintojen lukumäärä	Tarkastuksia / vuosi / kohdetoiminta (tarkastuksen kesto h)		Tarkastettuja kohdetoimintoja yhteensä vuonna 2021
		Ruokavirasto	YTE	
Jauhelihan valmistus RL 7	4	1-8 (2-5)	2-6	7
Leikkaamo RL 7	2	6 (2-5)	6	7
Lihavalmisteiden valmistus (kypsä) RL 9	3	2-10 (2-5)	2-32	38
Raakalihavalmisteiden valmistus RL 6	1	4 (2-5)	3	3
Tuoreiden kalastustuotteiden käsittely RL 6	1	4 (3-5)	4	4
Jäätelön valmistus RL 4	1	2 (1-4)	2	2
Muu maitoalan valmistus RL 4-6	2	2-4 (3-5)	2-4	8
Elintarvikkeiden pakastaminen RL 1-2	4	0,35-1 (1-4)	0,35-1	1
Elintarvikkeiden pakkaaminen RL 1	3	0,35 (1-3)	0,35	1
Eläimistä saatavien elintarvikkeiden varastointi RL 3-5	18	1-3 (2-5)	1-3	25
Muu elintarvikkeiden varastointi RL 1-2	72	0,35-0,5 (1-4)	0,35-0,5	26

Toimintatyyppi, kohdetoiminta Riskiluokka (RL)	Kohdetoimintojen lukumäärä	Tarkastuksia / vuosi / kohdetoiminta (tarkastuksen kesto h)		Tarkastettuja kohdetoimintoja yhteensä vuonna 2021
Kasvis-, marja- ja hedelmätuotteiden valmistus RL 1-2	2	0,35-0,5 (1-4)	0,35-0,5	1
Leipomotuotteiden valmistus, helposti pilaantuvia RL 1-3	11	0,35-1 (1-4)	0,35-1	7
Muiden viljatuotteiden valmistus RL 1-3	1	0,35-1 (1-4)	0,35-1	0
Pakkaamotoiminta RL 1-2	6	0,35-0,5 (1-4)	0,35-0,5	2
Ruoka- ja kahvileipien valmistus RL 1-3	15	0,35-1 (1-4)	0,35-1	7
Makeisten valmistus RL 2-5	4	0,5-3 (1-5)	0,5-2	4
Muu valmistus esim. kahvin paahto RL 1-4	7	0,35-2 (1-4)	0,35-1	3
Yhdistelmätuotteiden valmistus RL 3-5	9	1-3 (1-5)	1-3	17
Elintarvikkeiden maahantuonti RL 1-3	50	0,35-1 (1-4)	0,35-1	26
Elintarvikkeiden maastavienti RL 1	4	0,35-1 (1-3)	0,35-1	1
Elintarvikkeiden kuljetus RL 1	53	0,35-0,5 (1-3)	0,35-0,5	19
Elintarvikkeiden kuljetus jäähdytettynä RL 1-2	49	0,35-0,5 (1-4)	0,35-0,5	17
Elintarvikkeiden kuljetus lämpimänä RL 1	10	0,35-0,5 (1-3)	0,35-0,5	4
Elintarvikkeiden pakastekuljetus RL 1-2	23	0,35-0,5 (1-4)	0,35-0,5	8

Toimintatyyppi, kohdetoiminta Riskiluokka (RL)	Kohdetoimin- tojen lukumäärä	Tarkastuksia / vuosi / kohdetoiminta (tarkastuksen kesto h)		Tarkastettuja kohdetoimintoja yhteensä vuonna 2021
Yhteensä	355			238

Toimintatyyppissä Eläimistä saatavien elintarvikkeiden varastointi on ainoastaan hyväksytyt varastolaitokset ja kaikki ilmoitetut varastot ovat toimintatyyppissä Muu elintarvikkeiden varastointi. Elintarvikkeiden maahantuonti- toimintatyyppissä on sekä eläinperäisten (maahantuonti sisämarkkinoilta) että ei-eläinperäisten elintarvikkeiden maahantuojat.

10.7 Alkutuotannon valvonta

Elintarvikevalvontaviranomaisen tulee pitää saamiensa ilmoitusten pohjalta rekisteriä alkutuotannon toimijoista mm. lihan-, maidon-, kasvisten- ja viljantuottajista. Toimijoiden velvollisuus on laatia toiminnastaan omavalvonnan kuvaus.

Alkutuotannon elintarvikevalvonta ja riskinarviointi, Ruokaviraston ohje (Evira 10507/1), on annettu lokakuussa 2017. Ohjeessa on määritelty alkutuotantopaikkojen tarkastustiheyksiä.

Maidontuotantotilojen hygieenisistä tarkastuksista on tehty jo vuodesta 1997 alkaen. Nykyisin Vantaalla ei enää ole maidontuotantotiloja.

Itujen tuottaminen poikkeaa muusta alkutuotannosta, sillä se on elintarvikeviranomaisen hyväksyntää vaativaa alkutuotantoa. Vantaalla ei ole tällä hetkellä itujen tuottamista.

Valvontarekisterissä on toimintatyyppinä peltoviljely 56 alkutuotantopaikalla, joita valvotaan Ruokaviraston uuden ohjeen mukaan tarvittaessa. Jo toiminnassa olevia tähän toimintatyyppiin kuuluvia alkutuotantopaikkoja ei tarvitse käydä tarkastamassa, eikä tuottajia haastatella, ellei siihen ole erityistä tarvetta. Kun toimintatyyppiin kuuluva uusi toiminnanharjoittaja tekee alkutuotantopaikan toiminnan aloittamisilmoituksen, paikka kirjataan valtion ja kuntien käytössä olevaan toiminnanohjaus- ja tiedonkeruujärjestelmään (VATI). Valvoja arvioi ilmoituksen perusteella ja mahdollisesti ottamalla yhteyttä uuteen toimijaan, onko toimijalle tarvetta antaa neuvontaa lainsäädännön vaatimuksista tai tehdä alkutuotantopaikalla tarkastuskäynti. Joillakin tuotantosuunnilla elintarviketurvallisuuteen vaikuttavat vaarat ovat niin pieniä tai vaaroihin kohdistuu muuta valvontaa, että niihin ei ole tarpeen kohdistaa säännöllistä suunnitelmallista elintarvikevalvontaa.

Toimintatyyppinä avomaan puutarhaviljely on kolmella alkutuotantopaikalla ja kasvihuone puutarhaviljely yhdellä alkutuotantopaikalla. Ruokaviraston ohjeen mukaan sellaisenaan syötävien kasvisten tuotanto, johon liittyy erityisiä vaaroja (esim. avomaaviljely ja päältä kastelu) on tarkastettava joka kolmas vuosi. Muutoin sellaisenaan syötävien kasvisten tuotanto (esim. kasvihuoneviljely) on tarkastettava joka viides vuosi. Helpotukset pienimuotoiselle alkutuotantopaikalle ovat seuraavat; jos sellaisenaan syötävien avomaalla viljeltyjen lehtivihannesten myynti suoraan kuluttajille ja/tai paikalliseen vähittäismyyntiin, on alle 50000 kg/vuosi, on tällaisen alkutuottajan tarkastustiheys joka viides vuosi ja jos näiden sellaisenaan syötävien lehtikasvien viljely tapahtuisi kasvihuoneessa samoilla alle 50000 kg/vuodessa raja-arvo, olisi tarkastustiheys ohjeen mukaan tarvittaessa, eli alkutuotantopaikka ei kuuluisi suunnitelmalliseen valvontaan. Vantaalla toimivat muuta alkutuotantoa harjoittavat paikat osoittautuivat kesän 2018 selvityksessä varsin pieniksi toimijoiksi, eivätkä nykyisen käsityksen mukaan ylitä suunnitelmallisen valvonnan raja-arvoja.

Vantaalla toimii mansikoiden alkutuotanto- ja suoramyyntipaikka. Mansikan alkutuotantopaikkaa on valvottu vuosittain Ruokaviraston kasvinsuojeluainejäämien valvonnan (näytteenotto) yhteydessä. Ruokaviraston ohjeen mukaan sellaisenaan syötävien marjojen alkutuotantopaikkoja valvotaan joka kolmas vuosi.

VATI-järjestelmään siirryttäessä vuoden 2019 alussa alkutuotantopaikkojen määrä muuttui, kun tieto alkutuotantopaikasta kulki viranomaiselta toiselle, eikä toimijan silloin tarvinnut tehdä erillistä ilmoitusta alkutuotantopaikasta. Tietoisuus alkutuotantopaikkojen määrästä kasvoi hieman.

Taulukko 7. Valvonta alkutuotantopaikoissa

Toimintatyyppi Riskiluokka (RL)	Toimintatyyppien /kohdetoimintojen lukumäärä	Tarkastuksia / vuosi / kohde (tarkastuksen kesto h)		Tarkastuksia yhteensä vuonna 2021
		Ruokavirasto	YTE	
Hunajantuotanto	9	*	*	
Lihantuotanto	1	*	*	
Munantuotanto	3	*	*	
Peltoviljely	56	*	*	
Puutarhaviljely, avomaa	3	0,35	*0,35	1
Puutarhaviljely, kasvihuone	1	0,20	*	
Yhteensä	73			1

*Tarkastus tarvittaessa tai *0,35 tark./vuosi (mansikkatila)

10.8 Vientivalvonta

Elintarvikkeiden vientiä EU-alueen ulkopuolisiin ns. kolmansiin maihin on valvottava lähtömaassa vastaanottajamaan vaatimalla tavalla. EU-alueelle liha-, kala-, maito- ja munatuotteet saa viedä vapaasti Ruokaviraston antaman laitos- tai varastonumeron perusteella. Samoin yhdistelmäelintarvikkeet ja ei-eläinperäiset elintarvikkeet kuuluvat EU:n alueella vapaan liikkuvuuden piiriin.

Vantaalla valmistetuista elintarvikkeista tai Vantaalla sijaitsevista varastoista lähtevistä elintarvikkeista tehdään vientitodistus, jos elintarvike-erä toimitetaan EU:n ulkopuolelle eli nk. kolmanteen maahan. Virkaeläinlääkäri valvoo, että elintarvike-erä täyttää vastaanottajamaan vaatimukset ja antaa todistuksen vientiä varten.

Elintarvikevienti on tärkeää useille Vantaalla sijaitseville yrityksille. Elintarvikkeiden vientivolyymi on huippuvuosista vähentynyt, mutta vientierille asetetut vaatimukset ovat lisääntyneet. Syksyllä 2014 Venäjä asetti EU:sta peräisin olevat elintarvikkeet aluksi vuoden mittaiseen vientikieltoon, mitä on sittemmin jatkettu. Tämä on vähentänyt elintarvikevientiä merkittävästi. Viranomaisvalvonta tai viranomaisen resurssien puute ei saa olla esteenä viennin toteutumisella. Viranomaistoiminnan on oltava kaikissa olosuhteissa riittävää, joustavasti toteutettua ja myös viennin elpymiseen on varauduttava.

10.9 Ensisaapumisvalvonta kunnan sisämarkkinavalvonnaksi (eläinperäisten elintarvikkeiden maahantuonti sisämarkkinoilta)

Elintarvikelain (23/2006) tammikuun alussa 2020 voimaan tulleen muutoksen (1397/2019) myötä ensisaapumistoiminnan eli nykyisen sisämarkkinatuonnin valvonta siirtyi Ruokaviraston valvonnasta kuntien valvottavaksi. Ruokavirasto lähetti 18.9.2020 sähköpostilla Vantaan elintarvikevalvontaan siirtyvien ensisaapumistoimijoiden tiedot 49 toimijasta ja heidän ensisaapumistoiminnastaan ja Ruokavirastolle tekemät viimeisimmät ilmoitukset. Toimijoiden valvontahistoriaa ei toimitettu.

Eläinperäisten elintarvikkeiden sisämarkkinatuonnin valvonta tullaan jatkossa toteuttamaan osana yleistä elintarvikevalvontaa OIVA-tarkastusten yhteydessä. Suurin osa Ruokavirastolta siirtyneistä elintarvikealan toimijoista oli jo osana yleistä Oiva-elintarvikevalvontaa. Selvitystyö muutamien

aiemmin yleiseen Oiva-elintarvikevalvontaan kuulumattomien osalta on jo aloitettu, ja sitä on tarkoitus jatkaa vuonna 2021. Selvittelyn kohteena on myös muutamien ulkomailta käsin toimivien yritysten mahdollisen valvonnan järjestäminen Vantaalla osana Oiva-elintarvikevalvontaa.

Taulukossa 6. sisämarkkinatuontitoimintatyyppi sisältyy elintarvikkeiden maahantuontikohdassa esitettyihin tietoihin. Pääosin sisämarkkinatuontia harjoitetaan laitoksissa, varastoissa, erikoistuneissa myymälöissä sekä maahantuojien toimesta.

Sisämarkkinamaahantuonti on yksi elintarvikevalvonnan painopistealue vuonna 2021.

10.10 Takaisinvedot ja RASFF-ilmoitukset

Ruokavirasto lähettää kiireelliset, terveydelle vaarallisten ja määrysten vastaisten elintarvikkeiden takaisinvetoilmoitukset kuntiin. Tuotevirhe on voitu havaita joko Suomessa tai muualla Euroopassa, jolloin ilmoitus tulee RASFF-järjestelmän (Rapid Alert System for Food and Feed) kautta.

Jos tuotteen ilmoitetaan olleen valmistettu, varastoitu, myynnissä tai tarjolla Vantaalla, ollaan yhteydessä asianomaiseen elintarviketoimijaan ja seurataan, kuinka ilmoitusta koskevien elintarvikkeiden takaisin veto ja hävittäminen tulee suoritetuksi. Joissakin tapauksissa viranomaisen tekee elintarvike-erästä hylkäys- ja hävittämispäätöksen.

10.11 Pakkausmerkinnät

Elintarvikkeiden pakkausmerkinnät on tehty kuluttajan avuksi, eivätkä ne saa johtaa kuluttajaa harhaan elintarvikkeen tai sen ominaisuuksien tai siihen muutoin liittyvien seikkojen suhteen.

Kuluttajavalituksista ja takaisinvedoista merkittävä osa liittyy pakkausmerkintöihin.

Euroopan parlamentti ja neuvosto on antanut asetuksen 1169/2011/EY elintarviketietojen antamisesta kuluttajalle (ns. elintarviketietoasetus). Elintarviketietoasetus säättää useita tarkennuksia pakkausmerkintöihin, joista oleellisemmat liittyvät pakkausmerkintöjen luettavuuteen, pakollisiin lisätietoihin, elintarvikkeen nimeen, ainesosaluetteloon, allergioita ja intoleransseja aiheuttaviin aineisiin ja vähimmäissäilyvyysaikaan. Elintarviketietoasetuksen myötä ravintoarvomerkinnät tulivat pakollisiksi pakattuihin elintarvikkeisiin 13.12.2016. Vantaalla pakkausmerkintöjen on oltava sekä suomen- että ruotsin kielellä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetusta, jolla säädetään elintarviketietojen antamisesta pakkaamattomista elintarvikkeista, on alettu soveltaa 1.4.2015. Tämä koskee sekä vähittäismyyntipaikkoja että tarjoilupaiikkoja. Pakkaamattomista elintarvikkeista on vähittäismyyntipaikassa annettava seuraavat tiedot: elintarvikkeen nimi, elintarvikkeen ainesosat, allergiaa ja yliherkkyyttä aiheuttavat aineet, alkuperämaa sekä tarvittavat käyttö- ja säilytysohjeet. Suolan ja rasvan määrät sekä tarvittaessa ilmoitus voimakassuolaisuudesta kirjallisesti tietyistä elintarvikkeista.

Elintarvikkeen alkuperämaa tulee ilmoittaa, jos sen ilmoittamatta jättäminen voi johtaa kuluttajaa harhaan tai sen ilmoittaminen on säädetty pakolliseksi. Jos elintarvikkeen alkuperämaa ilmoitetaan ja se on eri kuin pääainesosan alkuperämaa, on pääainesosan alkuperämaa ilmoitettava tai kerrottava, että se ei ole peräisin elintarvikkeen alkuperämaasta. Komission täytäntöönpanoasetus EU N:o 2018/775 säättää elintarvikkeen pääainesosan alkuperämaan ilmoittamisesta. Asetus on voimassa ja sitä on sovellettava 1.4.2020 alkaen.

Suomessa valmistetun elintarvikkeen ainesosana olevan lihan sekä maidon ja maitotuotteiden ja tiettyjen vastaavien valmisteiden ainesosana käytetyn maidon alkuperämaan ilmoittamisesta säädetään Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella 218/2017. Asetus on voimassa 31.12.2021 saakka. Asetuksen voimassa oloaika on jatkettu Maa- ja metsätalousministeriön asetuksilla 685/2019, 83/2020 ja 361/2020.

Tarjoilupaiikoissa on aterian ainesosana käytettävien tuoreen, jäädytetyn tai jäädytetyn lihan alkuperämaa pitänyt ilmoittaa kuluttajalle kirjallisesti 1.5.2019 alkaen. Asiasta säädetään Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa 154/2019, joka astui voimaan 1.5.2019 ja on voimassa 30.4.2021 asti. Lisäksi tarjoilupaiikoissa on ilmoitettava kuluttajalle elintarvikkeen nimi kirjallisesti sekä allergioita ja intoleransseja aiheuttavat aineet ja tuotteet, jotka tietyin edellytyksin voidaan ilmoittaa myös

suullisesti. Lihalajit, joita asetus koskee ovat naudanliha, sianliha, lampaan- ja vuohenliha sekä siipikarjanliha. Alkuperämaan ilmoittaminen koskee myös näistä lihoista tehtyä jauhelihaa.

Vuonna 2021 valvonnassa jatketaan pakkausmerkintöjen valvontaa.

10.12 Kontaktimateriaalit

Kontaktimateriaaleilla tarkoitetaan materiaaleja ja tarvikkeita, jotka ovat joko suoraan tai välillisesti kosketuksessa elintarvikkeen kanssa. Kontaktimateriaaleja ovat esimerkiksi elintarvikkeiden pakkausmateriaalit, keittiövälineet, elintarviketeollisuuden laitteet ja kertakäyttökäsineet. Materiaaleista ja tarvikkeista ei saa siirtyä elintarvikkeeseen ainesosia, jotka voivat vaarantaa terveyttä tai aiheuttaa elintarvikkeeseen muutoksia tai ominaisuuksien heikentymistä.

Kontaktimateriaaleja valmistavien, maahantuovien ja markkinoille saattavien toimijoiden pitää ilmoittaa toiminnastaan sijaintikuntansa elintarvikevalvontaviranomaiselle. Kontaktimateriaalien säädöstenmukaisuutta valvotaan muun elintarvikevalvonnan yhteydessä elintarvikkeita valmistavissa laitoksissa ja myös muissa elintarvikkeiden valmistus- ja myyntipaikoissa. Vantaalla on lisäksi toimijoita, joilla ei ole muita elintarvikkeisiin liittyviä toimintoja kuin kontaktimateriaalit. Nämä toimijat on saapuneiden ilmoitusten mukaisesti lisätty valvontakohderekisteriin, VATI:in. Kontaktimateriaalialan valvontakohteiden valmistajat, maahantuojat ja tukkumyyjät on luokiteltu VATI:ssa toimintansa perusteella uusiin toimintatyyppihin ja vanhat materiaaleihin perustuvat toimintatypit on poistettu. Elintarvikkeiden valmistus- ja myyntipaikoissa sekä kontaktimateriaalitoimijoiden kohteissa kontaktimateriaalitoimintatyyppien suunnitelmallinen valvonta jatkuu taulukon 8 riskiluokituksen mukaisesti vuonna 2021.

Taulukko 8. Suunnitelmallinen valvonta elintarvike- sekä pelkästään kontaktimateriaalitoimijoiden kohteissa

Toimintatyyppi, kohdetoiminta Riskiluokka (RL)	Kohdetoimintojen lukumäärä	Tarkastuksia / vuosi / kohde (tarkastuksen kesto h)	Tarkastettavat kohdetoiminnat yhteensä vuonna 2021 (lkm/vuosi)
		Ruokavirasto	YTE:n suunniteltu
Elintarvikekontaktimateriaalien jakelu tai markkinointi RL 1-3	13	0,35-1 (1-4)	5
Elintarvikekontaktimateriaalien maahantuonti RL 1-3	13	0,5-1 (1-4)	7
Elintarvikekontaktimateriaalien valmistus tai jatkojalostus RL 2-3	2	0,5-1 (1-4)	1
Yhteensä	28		13

10.13 Ravintolisät

Ravintolisillä tarkoitetaan elintarvikkeita, joiden tarkoituksena on täydentää tavanomaista ruokavaliota ja joilla on yhden tai useamman ravintoaineen kanssa ravitsemuksellinen tai fysiologinen vaikutus. Koostumuksensa puolesta ne ovat kuitenkin elintarvikkeita, joita säätelee elintarvikelaki.

Ravintolisien valvonnassa keskitytään koostumuksen (ainesosien ja niiden määrän sallittavuus), merkintöjen (ravintolisäasetuksen mukaiset merkinnät) sekä ravintolisäilmoitusten valvontaan.

Ravintolisien vaatimustenmukaisuus voidaan todentaa pakkausmerkintä-, resepti- ja asiakirjatarkastuksin sekä tarvittaessa analyysi- tai omavalvontatodistuksin. Ravintolisien markkinoinnissa käytetyt terveystieteet kuuluvat myös valvonnan piiriin. Vantaalla on sekä ravintolisien maahantuontia, varastointia että valmistusta.

10.14 Näytteenotto

Ympäristöterveydenhuollon näytteenottosuunnitelmassa on huomioitu EU:n (mikrobikriteeriasetus 2073/2005) ja kansallisen lainsäädännön (MMM 3/EEO/2000 hygienialain mukaisten näytteiden ottaminen) vaatimukset sekä Eviran, nykyisen Ruokaviraston, ohjeistus (10502/1 Elintarvikkeiden mikrobiologinen näytteenotto ja analyysit, 10501/1 Elintarvikkeiden mikrobiologiset vaatimukset, komission asetuksen (EY) No 2073/2005 soveltaminen).

Näyte voi koostua useammasta osanäytteestä. Näytteenotto on joko satunnaisotantaan perustuvaa, valikoivaa (esim. korkeariskinen tuote, epätydyttävät tuotanto-olosuhteet) tai epäilyyn perustuvaa näytteenottoa (esim. ruokamyrkytyspäily tai -epidemia). Viranomaisnäytteenotossa täytetään itsejäljentävä näytteenottotodistus-lomake, josta yksi osa jää näytteenottoaikaan, toinen osa näytteenottajalle ja kolmas osa toimitetaan näytteen mukana laboratorioon. Näytteiden tutkimustulokset toimitetaan viranomaiselle ja toimijalle.

10.14.1 Projektit ja tasokartoitukset

Valvontaviranomainen tekee suunnitelmallista näytteenottoa liittyen seuranta- ja valvontatutkimuksiin, joilla arvioidaan omavalvontajärjestelmän toimivuutta, elintarvikehuoneiston hygieenistä tasoa, elintarvikkeiden laatua ym. Seurantatutkimuksissa kerätään tietoa analysoitavien mikrobien tai kemiallisten aineiden esiintyvyydestä tai elintarvikkeiden saastumisasteesta, mutta seurantaan ei liity valvontatoimenpiteitä. Valvontatutkimuksissa tulosten perusteella ryhdytään tarvittaviin valvontatoimenpiteisiin.

Pääosin elintarvikevalvonnassa toteutetaan valvontatutkimusprojekteja. Projektitulosten perusteella puututaan elintarvikehuoneistojen rakenteisiin tai toimijoiden toimintatapoihin. Jos näytetulos on heikko, toimijaa neuvotaan, jonka jälkeen otetaan uusintanäytteet toimijan kustannuksella.

Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen voi projekteissa olla tapauksesta riippuen toimijalle maksullista tai ilmaista. Näytteenoton yhteydessä voidaan suorittaa myös tiettyyn toimintaan kohdistuvaa valvontaa. Vuoden 2021 kohdennetun näytteenoton suunnitelma on esitetty taulukossa 9. Näytteenottoprojekteja on suunniteltu yhdessä MetropoliLabin, Helsingin, Hyvinkään ja Espoon kaupunkien sekä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen kanssa ja yhteisistä projekteista laatii vetovastuussa oleva valvontayksikkö raportin.

Mahdollisuuksien mukaan osallistutaan lisäksi Ruokaviraston tai muun ulkopuolisen tahon organisoimiin kartoituksiin suorittamalla pyydettyä näytteenottoa. Näistä alueellisista, valtakunnallisista tai kansainvälisistäkin seurantatutkimuksista saadaan usein tieto vasta toimintavuoden aikana.

Taulukko 9. Suunnitelmallinen näytteenotto projekteissa vuonna 2021

Projekti	Valvontakohde	Analyysit	Näytemäärä	Kustannukset	Ajankohta
Suola- ja ravintoarvoprojekti	Leipomot, lihavalmisteita sekä yhdistelmäelintarvikkeita valmistavat elintarvikehuoneistot	Kemialliset	20 – 30 kpl	Viranomainen	1-6/2021
Maahantuodun lihan laatu	Maahantuojat	Mikrobiologiset	20 – 50 kpl	Viranomainen	Vuosi 2021
Ravintoloiden ja myymälöiden vähittäismyyntiin valmistamat elintarvikkeet	Myymälät	Mikrobiologiset	15 - 20 kpl	Toimija	Vuosi 2021
Nitriitti lihavalmisteissa	Valmistavat elintarvikehuoneistot	Kemiallinen	5-10 kpl	Toimija	Vuosi 2021

Projektikohtaisesti laaditaan projekti- ja analyysisuunnitelmat sekä tarvittaessa ohjeet ja lomakkeet elintarvikenäytteenottoon ja olosuhde- tai prosessivalvontaan näytteenoton yhteydessä. Projektinäytteet tutkitaan laboratoriossa, jonka kanssa valvontayksiköllä on palvelusopimus.

Analyysit elintarvikevalvonnan näytteenottoprojekteissa 2021:

Suola- ja ravintoarvoprojekti:

- Suolapitoisuus
- Pakolliset ravintoarvomerkinnot (energia kJ ja kcal, rasva, josta tyydyttynyttä, hiilihydraatit, joista sokereita, proteiini)

Maahantuodun lihan laatu:

- Salmonella

Ravintoloiden ja myymälöiden vähittäismyyntiin valmistamat ainekset:

- Alustava aistinvarainen arviointi
- Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
- Hiivat ja homeet
- Enterobakteerit
- Listeria Monocytogenes
- Staphylococcus Aureus
- Bacillus Cereus

Nitriitti lihavalmisteissa:

- Nitriitti

10.14.2 Omavalvonnan toimivuuden arviointi

Viranomaisen suorittaa pistokoeluonteista näytteenottoa toimijoiden omavalvonnan toimivuuden arvioimiseksi. Suuremmille laitoksille on laadittu laitoskohtaiset näytteenottosuunnitelmat, minkä lisäksi niissäkin otetaan tarvittaessa myös muita näytteitä. Vuonna 2021 laitoksista on suunniteltu otettavan viranomaisnäytteitä 20 kpl. Pienemmissä kohteissa näytteitä voidaan ottaa tarkastuksen yhteydessä, havaittaessa elintarvikkeissa tai niiden käsittelyssä puutteita tai jos toimijan omavalvontaan ei kuulu riittävästi tai lainkaan näytteenottoa. Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen on tällöin toimijalle maksullista.

10.14.3 Näytteenotto ruokamyrkytyspäilyissä ja valituksissa

Ruokamyrkytyspäilyjen ja -epidemioiden sekä kuluttajavalitusten perusteella otetaan näytteitä, mutta niiden määrää on ennakoon mahdoton arvioida tarkasti. Vuosittain ruokamyrkytyspäilyjä ja valituksia on molempia elintarvikevalvonnan tietoon tullut 60–100. Tapaukset selvitetään viipymättä ja ruokamyrkytyspäily- ja epidemianäytteiden tutkimuksista sovitaan yhteistyössä laboratorion kanssa. Näytteeksi voidaan ottaa sekä valmiita elintarvikkeita, raaka-aineita tai puhtausnäytteitä pinnoilta. Valitus- ja ruokamyrkytystapauksissa tarkastus, näytteenotto ja näytteiden tutkiminen on toimijalle maksutonta.

Valitusten johdosta on yleensä vuosittain tutkittu 5-15 näytettä. Ruokamyrkytysnäytteissä vuosittainen vaihtelu on ollut hyvin suurta ja vaihdellut 5-50 tutkitun näytteen välillä. Ruokamyrkytyksissä tutkitaan tavallisesti useita näytteitä tapausta kohden, kun aiheuttajasta on harvoin varmuutta. Aina ilmoitus ruokamyrkytyspäilystä ei johda näytteenottoon. Näin on esimerkiksi silloin, jos sairastuneita on vain yksi, vaikka epäiltyä ruoka olisi nauttinut lukuisa joukko ihmisiä tai jos kyseessä on yhteen perheeseen rajoittunut epidemia ja tartunnan epäillään levinneen henkilöstä toiseen, eikä elintarvikkeiden välityksellä. Epidemiaselvityksistä on kerrottu tarkemmin valvontasuunnitelman yleisessä osassa kohdassa, jossa on erityistilanteisiin varautumisesta.

10.15 Valvontaprojektit

Näytteenottoa sisältävien projektien lisäksi voidaan toteuttaa pelkästään tarkastuksen sisältäviä projekteja. Projektitarkastukset voidaan suorittaa erillisinä tarkastuskäynteinä, jolloin tarkastuksista ei

veloiteta toimijaa tai ne voidaan yhdistää suunnitelmallisen valvonnan tarkastukseen, jotka ovat toimijalle maksullisia.

10.16 Valvonnan painopistealueet

Vuoden 2021 painopistealueita ovat:

- valtion ja kuntien käytössä olevan yhteisen toiminnanohjaus- ja tiedonkeruujärjestelmän (VATI) jatkuva kehittäminen ja siihen osallistuminen
- sähköisten työkalujen kehittäminen
- sisämarkkinatuonnin valvonta
- valtakunnallisiksi painopisteiksi valittujen Oiva-rivien tarkastaminen, rivit 2.2 ja 2.3 Kunnossapito, rivit 3.1 ja 3.2 Puhtaanapito, rivit 6.2 ja 6.4 Lämpötilavalvonta, rivi 13.3 Markkinointi, rivit 16.1 ja 16.9 Jäljitettävyys ja rivi 16.6 Takaisinvedot

Lainsäädäntö

Elintarvikelaki (23/2006)

Yleinen elintarvikevalvonta-asetus (178/2002/EY)

Valvonta-asetus (882/2004/EY)

Elintarvikehygieniasetus (852/2004/EY)

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieniasetus (853/2004/EY)

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetus (854/2004/EY)

Valtioneuvoston asetus elintarvikevalvonnasta (420/2011)

MMM:n asetus elintarviketietojen antamisesta kuluttajille (834/2014)

MMM:n asetus (154/2019) elintarviketietojen antamisesta kuluttajille annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen muuttamisesta

MMM:n asetus elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta (1368/2011)

MMM:n asetus eräiden elintarvikkeiden alkuperämaan ilmoittamisesta (218/2017)

MMM:n asetus eräiden elintarvikkeiden alkuperämaan ilmoittamisesta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 8 §:n muuttamisesta (685/2019, 83/2020, 361/2020)

MMM:n asetus ilmoitettavien elintarvikehuoneistojen elintarvikehygieniasta (1367/2011)

MMM:n asetus laitosten elintarvikehygieniasta (795/2014)

MMM:n asetus hygienialain mukaisten näytteiden ottamisesta (3/EEO/2000)

MMM:n asetus raakamaidon tuotannon ja luovutuksen elintarvikehygieniasta (699/2013)

MMM:n asetus erityisruokavaliovalmisteista (121/2010)

Kas (EU) 2017/2158, toimenpiteistä elintarvikkeiden akryyliamidipitoisuuden vähentämiseksi ja vertailuarvojen vahvistamiseksi

KAs (EY) N:o 2073/2005 elintarvikkeiden mikrobiologisista vaatimuksista

MMM:n asetus ravintolisistä (78/2010)

Euroopan Komission asetus vitamiinien ja kivennäisaineiden ja niiden muotojen luetteloista, joita voidaan lisätä elintarvikkeisiin, ravintolisät mukaan luettuina (1170/2009/EY)

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus elintarvikkeita koskevista ravitsemus- ja terveystäitteistä (1924/2006/EY)

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus vitamiinien, kivennäisaineiden ja eräiden muiden aineiden lisäämisestä elintarvikkeisiin (1925/2006/EY)

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvista materiaaleista ja tarvikkeista (1935/2004/EY)

Komission asetus elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien materiaalien ja tarvikkeiden hyvistä tuotantotavoista (2023/2006/EY)

Komission asetus elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvista muovisista materiaaleista ja tarvikkeista (10/2011/EU)

Komission direktiivi elintarvikkeiden kanssa kosketukseen joutuvista muovisista tarvikkeista (72/2002/EY)

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2018/775 elintarviketietojen antamisesta kuluttajille annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1169/2011 26 artiklan 3 kohdan soveltamista koskevista säännöistä siltä osin kuin on kyse pääainesosan ja alkuperämaan tai lähtöpaikan ilmoittamista koskevista säännöistä

EPNAs elintarviketietojen antamisesta kuluttajille (1169/2011/EY)

Valtioneuvoston asetus elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävien epidemioiden selvittämisestä, VNa 1365/2011

STM:n asetus elintarvikehuoneistoissa työskenteleviltä vaadittavasta elintarvikehygieenisestä osaamisesta ja osaamisen testaamisesta (1115/2001)

Valtioneuvoston asetus eräistä elintarviketurvallisuusriskeiltään vähäisistä toiminnoista (1258/2011)

Valtioneuvoston asetus eräistä elintarvikevalvonnan maksuista (1040/2007)

Valtioneuvoston asetus elintarvikelain ja terveydensuojelulain nojalla tutkimuksia tekeviä laboratorioista (152/2015)

11 ELÄINTEN TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN VALVONTA

11.1 Taustaa

Eläinlääkintähuoltolain 765/2009 10 §:n mukaan kunnan on laadittava suunnitelma järjestämistään eläinlääkäripalveluista sekä eläinlääkintähuoltolaissa tarkoitetusta eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä alueellaan. Suunnitelman tulee sisältää tiedot eläinlääkäripalvelun tuottamistavasta, saatavuudesta, laadusta ja mitoituksista sekä valvontaan kuuluvista tarkastuksista, näytteenotoista ja muista toimenpiteistä. Palvelun mitoituksista suunniteltaessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalveluiden tuottajien kunnan alueella tarjoamat palvelut.

Kunnan suunnitelmassa on otettava huomioon valtakunnallinen ohjelma (Ruokavirasto laatii) ja alueellinen suunnitelma (aluehallintovirasto laatii), ja se on arvioitava ja tarkistettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein. Aluehallintovirasto ohjaa kunnan suunnitelman laatimista sekä valvoo ja arvioi sen toteutumista.

11.2 Tehtävänjako kaupungineläinlääkärien välillä

1. kaupungineläinlääkäri, esimiestehtävät, kiireelliset eläintauti- ja eläinsuojelutehtävät tarvittaessa.
2. kaupungineläinlääkäri, elintarvike- ja terveysterveystarvonta, kotieläinten terveyden- ja sairaanhoito, sivutuote-, kiireelliset eläintauti- ja eläinsuojelutehtävät tarvittaessa.
3. kaupungineläinlääkäri, elintarvike- ja terveysterveystarvonta, kotieläinten terveyden- ja sairaanhoito, sivutuotevalvonta, vastaanotto toimintaan liittyvät esimiestehtävät, kiireelliset eläintauti- ja eläinsuojelutehtävät tarvittaessa.
4. kaupungineläinlääkäri, elintarvike- ja terveysterveystarvonta, sivutuote-, kiireelliset eläintauti- ja eläinsuojelutehtävät tarvittaessa.

Valvontaeläinlääkäri, eläintauti- ja eläinsuojeluvalvonta, sivutuotevalvonta.

Henkilökunnan pätevyys varmistetaan virkavalinnan yhteydessä pyytämällä nähtäviksi tarpeelliset alkuperäiset tutkintotodistukset.

11.3 Täydennyskoulutussuunnitelma

Eläinlääkärien täydennyskoulutussuunnitelma on kuvattu ympäristöterveydenhuollon yhteisestä valvontasuunnitelmassa.

11.4 Tietojärjestelmäkuvaus

Vantaan kaupungin eläinlääkintähuollon viranomaistehtävät kirjataan Digian Tarkastaja-ohjelmaan, joka on kuvattu ympäristöterveydenhuollon yhteisessä valvontasuunnitelmassa.

Kaupungin pieneläinvastaanotolla on käytössä sähköinen potilasohjelmisto Provet net.

Lisäksi eläinlääkintähuollossa käytetään valtakunnallisia rekistereitä, kuten Elvis. Eläinten ja eläinperäisten tuotteiden sisämarkkinakaupassa käytetään EU-komission ylläpitämää TRACES -järjestelmää.

11.5 Viestintä

Viestinnän vastuuhenkilöt sekä erityistilanneviestintä on kuvattu ympäristöterveydenhuollon yhteisen valvontasuunnitelman luvussa 6.

Merkittävistä eläintauteihin liittyvistä tapahtumista tiedottavat valtion viranomaiset.

11.6 Painopistealueet

Ruokaviraston laatimassa valtakunnallisessa eläinten terveyden- ja hyvinvoinnin valvontaohjelmassa ei Vantaalle sopivia painopistealueita vuodelle 2021.

11.7 Eläinten terveydenhoito

11.7.1 Vantaan ympäristölautakunnan vahvistamat klinikkamaksut

Vantaan kaupungin klinikkamaksu on hyväksytty ympäristölautakunnassa 5.11.2020. Klinikkamaksun suuruus 1.1.2021 alkaen määräytyy seuraavasti:

15 min	12 €
30-45 min	18 €
60-75 min	24 €
90 min tai pidempi	36 €
päivystyspotilaat	18 €

11.7.2 Eläintenpitopaikat

Vantaalla on arviolta noin 25 000 pienikokoista seura ja harrastuseläintä (arvio yksi eläin joka kahdeksannella asukkaalla). Eläintenpitopaikkoja (talli, lampola tms.) on ympäristökeskuksen tiedossa 76 kappaletta. Maidontuotantotiloja enää ole. Lampoloita Vantaalla on kaksi.

11.7.3 Eläinlääkintäpalvelut virka-aikana

Vantaan kaupungin ympäristökeskus huolehtii alueellaan virka-aikana pieneläinten peruseläinlääkäripalveluista sekä kiireellisen eläinlääkäriavun antamisesta. Kiireettömät suurelänkäynnit sekä kiireellinen suurelainten eläinlääkäriapu hankitaan Porvoon kanssa tehtävällä yhteistyöllä.

Vantaan kaupungin palveluksessa olevista virkaeläinlääkäreistä kaksi osallistuu potilastyöhön. Vastaanotolla on arkisin virka-aikana vakituinen eläintenhoitaja.

Kaupungineläinlääkäriin vastaanotolla vuodessa potilaskäyntejä on noin 5500. Potilasmäärät vuosina 2014–2024 on esitetty taulukossa 10. Klinikkamaksun muuttuminen vaikuttaa potilasmäärien raportointiin vuodesta 2019 alkaen, lisäksi ennen vuotta 2018 käytössä on ollut eri potilasohjelmisto. Tästä johtuen ennen vuotta 2018 olevat potilasmäärät eivät ole verrannollisia nykyisen raportointikäytännön kanssa.

Vastaanotto on valmistunut vuonna 2001 ja se sijaitsee samassa rakennuksessa muun ympäristöterveydenhuollon kanssa. Vastaanotolla on kaksi erillistä tutkimushuonetta, toimenpidehuone esim. hammaskivenpoistoon, leikkaussali, laboratorio, röntgenkuvaukseen varatut tilat, välinehuolto, toimisto, pakastehuone, siivousvälinevarasto sekä kaksi heräämishuonetta potilaille. Asiakkaille vastaanotolla on odotustila sekä WC ja henkilökunnalle sosiaalitilat pukuhuone, suihku, wc ja taukotilat. Taukotilassa on mahdollisuus yöpyä ja laittaa ruokaa. Lisäksi on varastotilaa lääkkeille ja tarvikkeille.

Taulukko 10. Potilasmäärä vuosina 2014–2024

vuosi	potilaita
2021-2024	5500
2020 (31.10.2020 mennessä)	5500 (4819)
2019	5701
2018	5327
2017*	4588
2016*	4633
2015*	4445

*potilasmäärän tilastointitapa muuttui 2018, luvut eivät verrannollisia

Arkiaamupäivinä klo 8.30–11.00 eläintenhoitaja huolehtii puhelimeen vastaamisesta, neuvoa asiakkaita sekä varaa aikoja. Toinen ajanvarauspuhelinaika on arkisin klo 17–18, tästä huolehtivat päivystysohittajat.

Aamupäivisin hoidetaan erittäin kiireelliset potilaat, jos kaupungineläinlääkäri on paikalla toimipisteessä. Jos kaupungineläinlääkäri ei muulta valvontatyöltään ehdi paikalle, potilas ohjataan yksityisille eläinlääkäriasemille.

Vastaanoton virka-aikaiset potilaat hoidetaan pääsääntöisesti ajanvarauksella klo 12–16. Kaupungineläinlääkärit huolehtivat perustason terveyden- ja sairaudenhoidosta (esim. rokotukset, terveystarkastukset, perussisätautipotilaat, kissojen ja koirien kastratiot, sterilisaatiot, kasvainten poistot). Iltapäivisin klo 12–16 kiireelliset potilaat hoidetaan mahdollisuuksien mukaan tai ne ohjataan yksityisille eläinlääkäriasemille.

Vastaanotolla käy siivooja joka arkiaamu. Eläintenhoitaja huolehtii eläinlääkintään käytettävien laitteiden ylläpidosta ja puhtaanapidosta.

11.7.4 Eläinlääkintäpalvelut päivystysaikana

Virka-ajan ulkopuolella Vantaa huolehtii pieneläinten kiireellisen eläinlääkärinavun tarjoamisesta. Muiden kuin pieneläinten kiireellisestä hoidosta on sopimus Porvoon kaupungin kanssa. Vastavuoroisesti Vantaan kaupunki hoitaa päivystysaikaiset Porvoon alueen (Askola, Lapinjärvi, Loviisa, Pornainen, Porvoo ja Sipoo) pieneläimet.

Vantaan kaupungin pieneläinpäivystys on virallisesti arkisin klo 17–07 ja viikonloppuisin perjantaista klo 17 maanantaiaamuun klo 07. Viime vuodet arki-illan potilas-/päivystystyö on aloitettu jo klo 15–17. Päivystyksestä huolehtivat useimmiten ulkopuoliset sopimuseläinlääkärit, kahdella potilastyötä tekevällä kaupungineläinlääkärillä on kuitenkin päivystysvelvollisuus. Päivystysaikana eläintenhoitaja on paikalla arkisin klo 17–22, lauantaisin klo 12–19 ja sunnuntaisin sekä pyhinä klo 12–19.

Päivystyseläinlääkärien ringissä on noin 10 eläinlääkärää. Päivystävien eläinlääkärien ammatinharjoitusoikeus tarkastetaan Ruokaviraston eläinlääkärirekisteristä. Päivystysohittajien ringissä on vaihteleva määrä hoitajia, yleensä n. 7–10 kappaletta. Vuorot jaetaan etukäteen 4 kuukauden jaksoissa.

Päivystävällä eläinlääkärillä on käytössään auton lämmitystolppa. Autotallia ei ole, mutta eläinlääkäri toimii vain vastaanotolla hoitaen pieneläimiä, joten autossa ei tarvitse säilyttää lääkkeitä ja hoitotarvikkeita hyötyeläinten ja hevosten hoidon varalta.

11.7.5 Yksityinen eläinlääkintäpalvelujen tarjonta

Kaupungin oman vastaanoton lisäksi Vantaan alueella toimii toistakymmentä pieneläinlääkärää tai vastaanottoa. Kaksi eläinlääkäriasemaa päivystää ympärivuorokautisesti ja muut yksityiset ovat avoinna arkisin klo 8-20 välillä, osa asemista on avoinna lauantaisin. Yksityiset eläinlääkäriasemat tarjoavat osa varsin korkeatasoista palvelua, tarjoten lähes kaikki tarvittavat tutkimus- ja hoitomahdollisuudet. Vantaalaiset pieneläinten omistajat käyttävät paljon myös lähialueen, etenkin Helsingin ja Espoon yksityisten eläinlääkäriasemien palveluja. Yksityisten eläinlääkäriasemien aukioloajat vaihtelevat välillä 7.30–22.00. Osalla on käytössä osan päivää päivystys ilman ajanvarausta. Suuremmat yksityiset

eläinlääkäriasemat ovat avoinna osan aikaa päivässä myös viikonloppuisin ja pyhinä. Kaksi yksityistä pieneläinvastaanottoa on avoinna ympärivuorokauden kiireellisiä tapauksia ja oman ketjunsä jatkohoidettavia potilaita varten.

11.7.6 Tuotantoeläinten terveydenhuolto

Vantaan kaupungin eläinlääkäreillä ei ole terveydenhuoltosopimuksia vantaalaisten tuotantotilojen kanssa. Vantaan kaupungin alueella sijaitseva nautatila on solminut terveydenhuoltosopimuksen Helsingin yliopiston Saaren klinikan kanssa. Jatkossa asiakkaita ohjataan ottamaan yhteyttä Porvoon suurelänpraktikoihin, joilta tarvittaessa saa terveydenhuoltopalvelua.

11.8 Eläinten terveyden valvonta

11.8.1 Eläintautivalmius

Äkillisessä tautipurkauksessa AVI:n ohjauksessa tarvittaviin toimenpiteisiin ryhtyy ensisijaisesti valvontaeläinlääkäri ja tarvittaessa sijaisena toimivat 2. tai 3. kaupungineläinlääkäri. Praktiikka hoidetaan poikkeusolosuhteissa normaaliin tapaan. Jos tarpeen, kiireettömät ajanvaraukset perutaan.

11.8.2 Eläintautitapaus

Jos epäillään tarttuvaa eläintautia, ryhtyy valvontaeläinlääkäri tarvittaessa yhdessä muiden kaupungineläinlääkäreiden kanssa lainsäädännön edellyttämiin kiireellisiin toimenpiteisiin (näytteenotto, rajoittavat määräykset). Epidemiologinen selvitys sekä toimenpiteet taudin saneeraamiseksi ovat kiireettömämpiä tehtäviä ja tarvittaessa näihin toimenpiteisiin osallistuvat kaikki eläinlääkärit. Pääasiassa toimenpiteistä vastaa valvontaeläinlääkäri 2. tai 3. kaupungineläinlääkäri avustaessa tarvittaessa.

Mahdolliset uusintatarkastukset ja uudet näytteenotot pyrkii valvontaeläinlääkäri hoitamaan loppuun 2. tai 3. kaupungineläinlääkäriin avustaessa tarpeen mukaan.

11.8.3 Eläinten ja ihmisten välillä tarttuvat taudit

Koska Vantaan kaupungin eläimistä merkittävä osa on pienikokoisia seura- ja harrastuseläimiä, aiheuttaa raivotautiepäily todennäköisimmin toimenpiteitä. Tavallisimmassa tapauksessa ihmistä puree ulkomailta tuotu koira. Puremasta ilmoittaa terveydenhuolto tai henkilö, jota on purettu. Jos eläimen omistajasta on riittävät tiedot, selvitetään eläimen kliininen kunto ja rokotushistoria mahdollisimman nopeasti. Jos epäillään kliinistä raivotautia, lopetetaan eläin ja lähetetään se Ruokavirastoon tutkittavaksi raivotaudin varalta.

Vantaan tuotantoeläintiloilla todettu tai epäilty Salmonella, EHEC tai pernarutto -löydös aiheuttaa myös toimenpiteiden aloittamisen. Lintuinfluenssaan liittyvä siipikarjan ulkonapitokielto on työllistänyt jonkin verran.

Eläintautilaista ja sen nojalla annetuista säädöksistä löytyy yksityiskohtaiset ohjeet eri eläintautitapauksissa aloitettaville toimenpiteille. Lisäksi eläintautitapauksessa ohjausta saadaan aluehallintovirastosta ja Ruokavirastosta.

11.8.4 Varosuunnitelmien laadinta ja ylläpito

Toimenpiteet on kuvattu Vantaan ympäristöterveydenhuollon valmiussuunnitelmassa. Ohjeiden päivitystä jatketaan vuonna 2021. AVI:n valmiussuunnitelma eläintautien torjumiseksi löytyy omana kansionaan Sharepointista ympäristöterveyden valvontakohdasta.

11.8.5 Valmiuskoulutus

Vantaan kaupungineläinlääkärit eivät toimi valmiuseläinlääkäreinä.

11.8.6 Ilmoitusmenettelyt eläinlääkintä- ja terveydenhuoltoon

Ilmoitusmenettelyt tehdään Maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 1010/2013 eläintautien ilmoittamisesta ja mikrobikantojen toimittamisesta mukaisesti.

Hoidetuista potilaista koostetaan myös kuukausi-ilmoitukset, jotka toimitetaan aluehallintovirastoon. Samassa lomakkeessa ilmoitetaan kuukausittain ilmoitettavat eläintaudit.

11.8.7 Terveysvalvontaohjelmat, kirjanpito

Maedi-visna valvontaa on suoritettu yhdessä lampolassa. Maedi-visna –valvontaa jatketaan entiseen tapaan näytteenotoin kolmen vuoden välein.

Vantaan nautailoilta pyydetään tarvittaessa selvityksiä kotiteurastettujen nautojen BSE-näytteenotosta. Kotiteurastuksia koskevia ilmoituksia ei ole tullut, tarvittaessa ne arkistoidaan.

Terveysvalvontaohjelmia koskevat tiedot arkistoidaan mappeihin. Tiloilla tehdyt käynnit ja näytteenotot merkitään Tarkastaja-ohjelmaan.

Jos terveystarkastusohjelmia ei noudateta, otetaan yhteyttä toiminnanharjoittajaan ja tarvittaessa lisäohjeita pyydetään aluehallintovirastolta.

11.8.8 Eläintautikartoitukset

Eläintautikartoituksiin liittyviä näytteenottopyyntöjä muilta viranomaisilta tulee satunnaisesti. Näytteet ottaa ensisijaisesti valvontaeläinlääkäri, tarvittaessa 2. tai 3. kaupungineläinlääkäri avustavat.

11.8.9 Vesiviljely

Vantaalla ei ole tiedossa toimivia vesiviljelylaitoksia.

11.8.10 Kyyhkyslakat

Vantaalla sijaitsee ainakin yksi kyyhkyslakka. Harrastelintujen pitopaikat on hyvä olla tiedossa mahdollisten tautitapausten selvittämisen nopeuttamiseksi.

11.8.11 Muu tautivalvonta ja näytteenotto

Ruokaviraston pyynnöstä tehtävästä näytteenotosta vastaa pääasiassa valvontaeläinlääkäri, tarvittaessa 2. tai 3. kaupungineläinlääkäri avustavat. Tulokset välitetään oikealle taholle ja alkuperäiset tulokset arkistoidaan mappiin Eläntaudit ja Eläintautitulokset valvontaeläinlääkäriin huoneeseen 3.69. Näytteenotot merkitään Tarkastaja-ohjelmaan.

Vantaalaisilta tuotantoeläimiläisiltä lähtee eläimiä satunnaisesti erilaisiin eläinnäyttelyihin sekä esimerkiksi keinosiemennysasemalle. Tapauksiin liittyy ylimääräisiä eläintautinäytteitä.

Näytteenotossa toimitaan näytteenottopyynnön mukana tulleen ohjeistuksen mukaan.

Vantaalla toimii muutamia mehiläistarhaajia. Esikotelomädän leviämisen ehkäisemiseen liittyviin toimenpiteisiin on ryhdytty ja toimenpiteitä jatketaan voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

11.8.12 Keinollinen lisääntyminen

Vantaalla ei ole valvonnan piiriin kuuluvia nautojen, sikojen tai hevosten keinolliseen lisääntymiseen liittyviä kohteita.

11.8.13 Sivutuotevalvonta

Valvontaeläinlääkäri valvoo Vantaan alueella toimivia sivutuotelaitoksia ja tekee niihin valtakunnallisen valvontasuunnitelman mukaiset tarkastuskäynnit sekä rekisteröi tai hyväksyy ne uudet toimijat, jotka kuuluvat kunnan tehtäviin. Lisäksi valvontaeläinlääkäri myöntää tutkimuskäyttöön tulevien sivutuotteiden luvat. Ruokavirasto toimii sivutuotevalvonnan valtakunnallisena ohjaajana sekä suorittaa osaltaan valvontaa. Aluehallintovirasto ohjaa lain toimeenpano alueellisesti.

Elintarvikevalvonnan kohteissa sivutuotevalvonnasta vastaa elintarvikesäädöksiä valvova viranhaltija.

Sivutuotteiden hävitystapoja seurataan valvontakohteissa tehtävien muiden käyntien yhteydessä.

Jos lainsäädännön vastaisia menettelyitä tavataan, toimitaan uuden sivutuotelainsäädännön sisältävien hallinnollisten pakkokeinojen mukaisesti.

11.8.14 Tuonti- ja vientivalvonta

Eläinten vientivalvontaa ja näihin liittyviä todistuksia myöntää pääasiassa valvontaeläinlääkäri ja sijaisena tarvittaessa toimivat 2. ja 3. kaupungineläinlääkäri. Hevosten vientitarkastukset tehdään talleilla ja todistukset kirjoitetaan sähköisessä Traces – järjestelmässä. Pieneläinten vientitarkastukset tehdään pääsääntöisesti vastaanotolla, mutta kohdemaan vaatiessa kuljetuslaatikon sinetöintiä

viranomaisen toimesta, tehdään tarkastus lentokentällä. Helsinki-Vantaan lentokentältä lähtee runsaasti eläimiä sekä toisiin jäsenvaltioihin että kolmansiin maihin ja vientierien aikatauluista ja kohdemaan vaatimuksista johtuen tehdään tarvittaessa tarkastuksia myös muista kunnista lähtöisin oleville lemmikeille.

Eläinperäisten tuotteiden (ei elintarvikkeiden) tuontia ja vientiä valvotaan tarvittaessa. Vantaalla toimivien turkisanhaka-alan toimijoiden vientitodistukset työllistävät edelleen ympäristökeskuksen väkeä. Vientitodistukset myöntää pääasiassa valvontaeläinlääkäri, muut kaupungineläinlääkärit avustavat tarpeen mukaan. Valvontaeläinlääkäri hoitaa myös vientitodistuksiin liittyvien varastojen säännöllisen valvonnan.

Tuontivalvontaa ja siihen liittyvää näytteenottoa tapahtuu satunnaisesti. Pääasiassa näitä tehtäviä hoitaa valvontaeläinlääkäri.

Kolmasmaatuontiin liittyvät yhteydenotot tulevat yleensä Helsinki-Vantaan lentokentän tullista. Tullille annetaan pääasiallisesti puhelinneuvontaa. Tulli tekee päätöksen asiaan liittyen, virka-apuna Tullille tarjotaan tarvittaessa eläinten lopetuksia lentokentän tiloissa.

Laittomasti maahantuoduille eläimille tehdään tarkastuksia. EU-alueelta laittomasti maahantuotujen eläinten osalta toimivaltainen viranomainen on Aluehallintovirasto ja kolmansista maista laittomasti maahantuotujen eläinten osalta Evira. Valvontaeläinlääkäri tai tarvittaessa sijaisena toimiva 2. tai 3. kaupungineläinlääkäri tekee virka-apuna eläinten ja niiden asiakirjojen tarkastuksen.

Laittomaan maahantuontiin liittyvät tehtävät ovat viime vuosina lisääntyneet. EU-alueelta tuotujen eläinten tapauksia on vuosittain 10–15 tapausta ja kolmansista maista tuotuja yhdestä viiteen tapausta.

11.9 Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Vuosittain tehdään noin 220–270 eläinsuojelukäyntiä/-tarkastusta ja tämän lisäksi 15 - 30 päätöstä, jotka eivät ole edellyttäneet tarkastusta. Päätöksiä ilman tarkastusta tehdään Löytöeläintalolle tuoduista huonokuntoisista eläimistä, jotka täytyy lopettaa eläinsuojelullisista syistä. Lisäksi päätöksiä ilman tarkastusta tehdään hylätyistä ja villiintyneistä eläimistä. Eläinsuojelulain mukaiset tarkastuskäynnit ja päätökset on esitetty taulukossa 11.

Taulukko 11. Eläinsuojelutarkastukset, -käynnit ja -päätökset 2016–2021

vuosi	tarkastus tai käynti / päätös lkm
2021 (ennuste)	250 / 25
2020 (31.10.2020 mennessä)	175 / 18
2019	246 / 24
2018	266 / 28
2017	239 / 26
2016	219 / 18

Pääasiallisesti eläinsuojelutarkastuksia tehdään valitusten perusteella. Selkeästi suurin osa valituksista kohdistaa koirien ja kissojen pitoon. Hevosista valitetaan harvemmin.

Eläinsuojeluvalvonnasta vastaa valvontaeläinlääkäri. Valvontaeläinlääkäri tekee kaikki ilmoituksen varaisten toimijoiden (eläinkaupat, laajamittainen seura- ja harrastuseläintenpito) tarkastukset ja epäilyyn perustuvat tarkastukset. Valvontaeläinlääkäriin poissa ollessa kiireellisiä eläinsuojelutarkastuksia tekevät ensisijaisesti 2. ja 3. kaupungineläinlääkäri. Valvontaeläinlääkäri ei osallistu potilastyöhön, joten jääviysongelmia tarkastuksilla ei synny.

11.9.1 Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus

Pääasiassa valitukseen perustuvat eläinsuojelutarkastukset tehdään ennalta ilmoittamatta. Jos eläimen omistajaa on mahdotonta tavoittaa tai jos asian selvittelyyn tarvitaan nimenomaan omistajan läsnäoloa (pahoimpitelyepäily, riittävästä liikunnasta huolehtiminen), voidaan hänelle jättää kirjallinen yhteydenottopyyntö. Yksityishenkilön eläintenpitoon kohdistuvilla tarkastuksilla pyritään pitämään työturvallisuuden takaamiseksi kahta henkilöä. Yleensä eläinlääkäriin mukana on terveystarkastaja.

Jos säädöksiä on rikottu, kuullaan omistajaa tarkastushetkellä. Omistajan vastine kirjataan tarkastuspöytäkirjaan, jonka omistaja allekirjoittaa. Jos omistaja ei ole viivytyksettä tavattavissa ja päätös edellyttää kuulemista, suoritetaan omistajan kirjallinen kuuleminen. Kuulemisen jälkeen asia ratkaistaan ja päätös lähetetään asianosaisille tiedoksi.

Kiireellisiä toimia vaativissa tilanteissa ei kuuleminen ole tarpeen. Jos mahdollista, pyritään näissäkin tilanteissa tarjoamaan omistajalle kuulemismahdollisuus puhelimitse.

11.9.2 Ilmoituksenvaraisten ja laajamittaisen toiminnan tarkastus

Ilmoituksenvaraiset toimijat Vantaalla ovat pääasiassa eläinkauppoja, talleja ja kenneleitä. Toimijoille pyritään tekemään eläinsuojelulain mukainen tarkastus vuosittain ja näitä tarkastuksia tehdään sekä ennalta sovittuina, että ennalta ilmoittamatta.

Ilmoituksenvaraisten kohteiden määrät on listattu resurssitarveliitteessä.

Eläinkaupoille on oma tarkastuslomakkeensa. Lomakkeen avulla saadaan kaikille eläinkaupoille samat yksityiskohdat huomioiva tarkastus.

Tallitarkastuksella käytetään apuna Ruokaviraston hevosille tarkoitettua tarkastuslomaketta ja ilmoituksenvaraisen kenneltoiminnan tarkastuksilla käytetään tavanomaista eläinsuojelutarkastuslomaketta.

Jos tarkastuksella todetaan toimijan hoitavan asiat hyvin, voidaan tarkastustiheyttä harventaa vuosittain tehtävästä tarkastuksesta.

Jos tarkastuksen yhteydessä havaitaan lainsäädännön vastaisuuksia, kuullaan yrityksen edustajaa annettavasta määräyksestä ja määräajasta tarkastuksen yhteydessä. Määräysten noudattaminen valvotaan uusintatarkastuksella.

11.9.3 Epäkohtailmoitukset tukivalvontaan

Jos tuotantotiloihin kohdistuvilla tarkastuksilla havaitaan EU:n maataloustukiin vaikuttavia puutteita, ilmoitetaan havainnot aluehallintovirastoon viipymättä. Ilmoituksen mukana toimitetaan kopio tarkastuspöytäkirjasta.

11.9.4 Määräysten seuranta

Eläinsuojelulain nojalla annettujen määräysten noudattamista valvotaan uusintatarkastusten sekä asiakirjojen avulla. Esimerkiksi siivottavaksi määrätyt eläintenpitotilat tarkastetaan uudelleen määräajan kuluttua. Eläinlääkärikäyntejä koskeva määräys kontrolloidaan pyytämällä määräaikaan mennessä todistusta eläinlääkärikäynnistä postitse. Eläinten kovakouraisen kohtelun kieltävien määräysten jälkivalvonta on haasteellista, koska uusintatarkastuksella ei voida havaita merkkejä määräyksen noudattamisesta tai noudattamatta jättämisestä. Jos samasta tapauksesta saadaan uusia eläinsuojeluilmoituksia, välitetään tiedot poliisille. Edellä mainittu koskee myös liikuntatarpeen tyydyttämistä koskevia määräyksiä.

Jos määräystä ei ole noudatettu, voidaan määräys uusia tai siirtää asia Aluehallintovirastoon uhkasakon valmisteluun.

11.9.5 Yhteistyötahot

Eläinsuojeluasioissa yhteistyötä tehdään viikoittain Viikin Löytöeläintalon kanssa. Löytöeläintalolla järjestetään tilapäistä hoitoa kiireellisille eläinsuojelutapauksille.

Poliisin kanssa tehdään yhteistyötä esitutkintaan liittyen yhteisillä tarkastuksilla, sekä poliisin löytöeläintalolle tuomien eläinten jatkokäsittelyyn liittyen. Tarkastuspöytäkirjat, joissa todetaan eläinsuojelusäädöksiä rikotun, toimitetaan poliisille säännöllisin väliajoin. Erityisen törkeistä tapauksista laaditaan erilliset esitutkintapyynnöt. Todistajan ominaisuudessa eläinlääkärit osallistuvat poliisin kuulusteluihin esitutkintavaiheessa sekä syyttäjän kutsumana todistajana oikeudessa.

Etelä-Suomen Aluehallintovirastoon lähetetään tarkastuspöytäkirjojen kopiot. Lisäksi AVI:sta saadaan neuvontaa sekä apua pitkäaikaisten eläinsuojeluongelmien käsittelyssä.

11.10 Eläinten lääkinnän valvonta

Lääkitsemisen valvontaan liittyvät tehtävät Vantaalla nousevat ajankohtaisiksi lähinnä vierasainevalvontanäytepyyntöjen yhteydessä. Toinen hyvin harvinainen mahdollisuus on meijerissä tai teurastamossa havaittu lääkejäämä, joka johtaa tilan lääkekirjanpidon tarkastukseen.

Vantaalaiset tuotantotilat eivät ole solmineet terveydenhuoltopalvelusopimuksia kaupungineläinlääkäreiden kanssa. Tuotantotilojen lääkekirjanpidon tarkastukset kuuluvat aluehallintoviraston vastuulle, joka tarvittaessa määrää kunnan virkaeläinlääkärin tekemään lääkekirjanpidon tarkastuksen.

11.11 Laatu

Kaupungineläinlääkärin vastaanoton toiminnasta on tehty asiakastyytyväisyyskysely muutamien vuosien välein. Viimeisin asiakastyytyväisyyskysely on toteutettu marraskuussa 2012. Palvelua on pyritty kehittämään saadun palautteen perusteella. Seuraava asiakastyytyväisyyskysely on suunnitteilla vuonna 2021.

11.11.1 Valitusten käsittely

Toimialan johtosäännön mukaan eläinlääkintätöihin liittyvien valitusten käsittely on delegoitu 1. kaupungineläinlääkärille.

Eläinlääkintähuoltoon liittyviä valituksia tulee pääosin eläinsuojelutarkastusten suorittamisesta sekä saatuun kliiniseen eläinlääkäripalveluun liittyen. Valitukset ohjataan 1. kaupungineläinlääkärille, joka selvittää asian asianomaisten kannat ja vastaa valittajalle.

Jos kyseessä on potilaan hoitoon liittyvä valitus, eikä asiakas tyydy 1. kaupungineläinlääkärin päätökseen, ohjataan asiakasta ottamaan yhteyttä eläinlääkintävahinkojen arviolautakuntaan. Joissakin valitustapauksissa voidaan asiakasta neuvoa olemaan yhteydessä aluehallintovirastoon.

Kunta korvaa vahingonkorvauslain mukaisesti mahdolliset työntekijän virheestä tai laiminlyönnistä aiheutuneet vahingot.

11.12 Raportointi

Eläinlääkintähuollon käytön määrä raportoidaan vuosittain ympäristölautakunnalle määräysten mukaisesti.

Eläinten terveydenhoitoon liittyvien sairaskäyntien määrä tuotantoeläintiloilla saadaan tarvittaessa Porvoon kaupungilta. Vastaanottokäyntejä ei tällä hetkellä eritellä päivystystapauksiin ja virka-aikana käyneisiin potilaisiin, vaan raportoidaan potilaiden kokonaismäärä. Uusi potilasohjelmisto saattaa tuoda asiaan muutoksen. Porvoon alueelle raportoidaan kuukausittain alueelta päivystysaikana Vantaalle tulleiden potilaiden määrä.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan liittyvien tarkastusten, käyntien ja päätösten määrät lasketaan Tarkastaja – ohjelmaan tehdyistä kirjauksista.

Eläinlääkintähuoltoon liittyvät tarkastuspöytäkirjat sekä muut asiakirjat toimitetaan määräaikaisten puitteissa muille viranomaisille. Yhteistyötahoja ovat mm. Ruokavirasto, aluehallintovirasto sekä poliisi.

11.13 Eläinlääkintähuollon resurssitarvekartoitus

Kunta / Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue

Vantaan kaupunki

1. ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUT

1.1. Tuotantotilojen määrä	Kpl		Kpl
1.1.1. Nautatilat		1.1.6.3. Kalkkunakasvattamot	0
1.1.1.1. Lypsykarjatilat	0	1.1.6.4. Siitoskasvattamot	0
1.1.1.2. Lihanautatilat	0	1.1.6.5. Muut siipikarjaysiköt	0
1.1.1.3. Emolehmätilat	1	1.1.7. Vesiviljelylaitokset	0
1.1.2. Sikatilat	0	1.1.7.1. Ruokakalalaitokset	0
1.1.2.1. Lihasikalat	0	1.1.7.2. Poikastuotantolaitokset	0
1.1.2.2. Emakkosikalat	0	1.1.7.3. Luonnonravintolammikot	0
1.1.3. Lammastilat	2	1.1.7.4. Muut laitokset	1
1.1.4. Vuohitilat	0	1.1.8. Turkistarhat	0
1.1.5. Hevostilat	42	1.1.9. Tarhatun riistan toimintayksiköt	0
1.1.6. Siipikarjatilat	1	1.1.10. Mehiläistarhat	51
1.1.6.1. Munintakanalat	0	1.1.11. Muut tuotantoeläinyksiköt	0
1.1.6.2. Broilerkasvattamot	0		
1.2. Terveystuotosopimusten määrä	Kpl		Kpl
1.2.1. Naudat		1.2.2.2. Tilat, joilla on terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0
1.2.1.1. Tilat, joilla on terveydenhuoltosopimus	1	1.2.2.3. Terveystuotosopimuksen omaavien tilojen prosenttiosuus kaikista sikatiloista	0 %
1.2.1.2. Tilat, joilla on terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0	1.2.3. Siipikarja	
1.2.1.3. Terveystuotosopimuksen omaavien tilojen prosenttiosuus kaikista nautatiloista	100	1.2.3.1. Tilat, joilla on terveydenhuoltosopimus	0
1.2.2. Siat		1.2.3.2. Tilat, joilla on terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0
1.2.2.1. Tilat, joilla on terveydenhuoltosopimus	0	1.2.3.3. Terveystuotosopimuksen omaavien tilojen prosenttiosuus kaikista siipikarjatilasta	0 %
1.3. Tuotantoeläinten määrä	Kpl		Kpl
1.3.1. Naudat	90	1.3.6. Siipikarja	0
1.3.2. Siat	0	1.3.7. Turkeläimet	0
1.3.3. Lampaat	123	1.3.8. Tarhattu riista	0
1.3.4. Vuohet	7	1.3.9. Porot	0
1.3.5. Hevoset	n. 400	1.3.10. Muut tuotantoeläimet	0
1.4. Väestömäärä	Kpl		
1.4.1. Lemmikkieläinten määrä (arvio 1/8 asukasta)	25 000		
1.5. Alueen pinta-ala km2			
238			

1.6. Yksityinen palvelutarjonta	Htv		Htv
1.6.1. Hyötyeläinpraktiikassa	arvio 3	1.6.2. Muussa praktiikassa	arv. 25

2. VALVONTA

2.1. Eläinten terveyden valvonta			
Resurssitarpeeseen huomioidaan myös kohdat 1.1./1.3./1.4./1.5.			
2.1.1. Terveysvalvontaohjelmiin kuuluvat tilat	Kpl		Kpl
2.1.1.1. Maedi-Visna	1	2.1.1.4. Kanojen salmonellavalvontaohjelma	0
2.1.1.2. Scrapie	0	2.1.1.5. Peuratarhojen terveystarkkailuohjelma	0
2.1.1.3. Broilereiden ja kalkkunoiden salmonellavalvontaohjelma	0	2.1.1.6. Vesiviljelyeläinten terveystarkkailukohteet	0
2.1.4. Sivutuotevalvonta	Kpl		Kpl
2.1.4.1. Haaskat	0	2.1.4.2. Sivutuotealan laitokset (ks. valvontaohjelma)	7
2.1.4.1.1. Haaskan pitäjäksi ilmoittautuneet toimijat	0	2.1.4.3. Hautausilmoitukset/v	0
2.1.4.1.2. Ilmoitetut haaskat/v	0		
2.2. Eläinten hyvinvoinnin valvonta			
Resurssitarpeeseen huomioidaan myös kohdat 1.1./1.3./1.4./1.5.			
2.2.1. Ilmoituksenvaraiset kohteet	Kpl		Kpl
2.2.1.1. Kennelit	6	2.2.1.5. Eläinkaupat	8
2.2.1.2. Hevostallit	17	2.2.1.6. Eläinlaitokset	1
2.2.1.3. Riistanhoidolliset tarhat	0	2.2.1.7. Muut	0
2.2.1.4. Lihan, munien tai siitoseläinten tuotantotarhat	0		

ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON HENKILÖRESURSSIT

Eläinlääkärit	Htv		Htv
Eläinten terveyden valvonta	0,4	Eläinlääkintähuollon hallintotehtävät	0,2
Eläinten hyvinvoinnin valvonta	0,8	Muut tehtävät	0,3
Tuotantoeläinten terveydenhuolto	0	Eläinlääkäriresurssit yhteensä	4,20
Muut eläinlääkäripalvelut	0,6		
Elintarvikevalvonta*	1,9		

Muut kuin eläinlääkärit	Htv		Htv
Eläinhoitajat/avustajat	1	Eläinlääkintähuollon hallintotehtävät	0
Välinehuolto, siivous ym.	0,3	Muut tehtävät	0
Sihteeri-/toimistopalvelut	1,5	Muut kuin eläinlääkäriresurssit yhteensä	1,40

1 htv = 220 htp

* Elintarvikevalvonta sisältää:

- maidontuotantotilojen tuotantohygieeniset tarkastukset
- teurastamoiden ja leikkaamojen valvonta ja lihantarkastus
- riistanlihan tarkastus
- munapakkaamojen valvonta
- muut elintarvikevalvontaan liittyvät tehtävät

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus 30 pv

Tässä kokouksessa tehtyihin päätöksiin, ellei pöytäkirjassa ole päätöksen osalta erikseen toisin mainittu, tyytymätön voi tehdä oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus tehdään **Vantaan ympäristölautakunnalle**.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on jätettävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon 7 päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.
- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen viranomaiselle

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen oikaisuvaatimus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava oikaisuvaatimuksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Oikaisuvaatimusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjältä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Vantaan ympäristölautakunnan osoite:

Kirjaamon asiakaspalvelu/Tikkurilan Vantaa-Info, Dixi (2. krs), Ratatie 11, 01300 Vantaa

puhelin: (09) 8392 2184

sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi

Virka-aika: klo 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 5. Valitus Helsingin hallinto-oikeudelle terveydensuojelulain/ elintarvikelain/kuluttajaturvallisuuslain nojalla tehdystä päätöksestä

Tässä kokouksessa terveydensuojelulain/elintarvikelain/kuluttajaturvallisuuslain nojalla tehtyyn päätökseen saa hakea muutosta valittamalla.

Valituksen voi tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle**.

Valitusaika

Valitus on jätettävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Valituksen sisältö ja toimittaminen viranomaiselle

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää virallisesti oikeaksi todistettu ote pöytäkirjasta sen päätöksen kohdalla, johon vaaditaan muutosta. Valituksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen valitus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava valituksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Valitusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 260 euroa.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeuden osoite:

Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 8. Valitus Vaasan hallinto-oikeudelle ympäristönsuojelulain nojalla tehdystä päätöksestä

Valitusviranomainen

Tässä kokouksessa ympäristönsuojelulain nojalla tehtyyn päätökseen saa hakea muutosta valittamalla.

Valitus tehdään Vaasan hallinto-oikeudelle kirjallisella valituksella. Myös asian käsittelystä peritystä maksusta haetaan muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta.

Valitusoikeus on

- asianosaisella;
- rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- valtion valvontaviranomaisella sekä vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
- muulla asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätöksen katsotaan tulleen valitukseen oikeutettujen tietoon seitsemäntenä päivänä päätöksen ja sitä koskevan kuulutuksen julkaisemisesta kunnan verkkosivuilla. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen sisältö ja liitteet

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- vaatimusten perustelut; sekä
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituksen toimittaminen

Valitus liitteineen on toimitettava valitusajan kuluessa Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Vaasan hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: PL 204, 65101 Vaasa

Käyntiosoite: Korsholmanpuistikko 43, 4. krs

Puhelin: Kirjaamo 029 56 42780, vaihde 029 56 42611

Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

Asiakaspalvelu on avoinna maanantaista perjantaihin kello 8.00 – 16.15.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Valituksen on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valituksen käsittelyn maksullisuus

Hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 260 euroa.

Oikeudenkäyntimaksua ei tuomioistuinmaksulain 9 §:n nojalla peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Maksua ei myöskään peritä tuomioistuinmaksulain 5 §:ssä erikseen säädetyissä asioissa eikä saman pykälän 15 kohdan perusteella myöskään asioissa, joiden käsittely tuomioistuimessa on muualla laissa säädetty maksuttomaksi. Maksuvelvollinen on tuomioistuinmaksulain 6 §:n nojalla asian vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Ympäristönsuojeluviranomaisen päätökseen ja/tai päätökseen asian käsittelystä peritystä maksusta saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen tiedoksisaannista sitä päivää määräaikaan lukematta.

Tiedoksiantotavat

Vastaanottajan katsotaan saaneen postitse kirjeellä lähetetystä asiasta tiedon seitsemäntenä (7.) päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Postitse saantitodistuksella lähetetyn asiakirjan tiedoksisaantipäivän osoittaa saantitodistus. Sähköisenä viestinä lähetetyn asiakirjan katsotaan annetun tiedoksi kolmantena (3.) päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Valitusoikeus

Valitusoikeus on:

- asianosaisella;
- rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- valtion valvontaviranomaisella sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
- asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi, kotikunta ja mihin valitusoikeus perustuu
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi - perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faxilla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituksen toimittaminen

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle. Valituksen voi tehdä hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, faxina tai sähköpostilla. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä

ennen virka-ajan päättymistä. Sähköisesti (faxina tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamon yhteystiedot

käyntiosoite: Korsholmanpuistikko 43, 4. krs

postiosoite: PL 204, 65101 Vaasa

sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

puhelin: 029 56 42780

faksi: 029 56 42760

sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

aukioloaika: ma-pe klo 8–16.15

Oikeudenkäyntimaksu

Vaasan hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 260 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään, mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.

Muutoksenhakuohje 10. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

10.1

Päätöksistä §:t 4, 6, 9, 10, 11 ja 13, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei kuntalain 136 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

10.2.

Päätöksistä §:t 1-3, ei hallintolainkäyttölain 5 §:n mukaan saa tehdä hallintovalitusta, koska ne eivät sisällä sellaista toimenpidettä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.